BÒRD NA GÀIDHLIG

Coinneamh a' Bhùird-stiùiridh		**Board Meeting**	
Diciadain 06/10/2021 09.30-15.15		**Wednesday 06/10/2021 09.30-15.15**	
Air-loidhne tro MS Teams		**Online via MS Teams**	
CLÀR-GNOTHAICH		**AGENDA**	
SEISEAN DÙINTE		**CLOSED SESSION**	**09:30-12.20**
9.0	**TOISEACH AN T-SEISEIN FHOSGAILTE**	**OPEN SESSION START**	**13.00-15.15**
9.1	Fàilte bhon Chathraiche	Welcome	
9.2	Leisgeulan	Apologies	
9.3	A' nochdadh chom-pàirtean	Declarations of interest	
10.0	**IONMHAS**	**FINANCE**	
10.1	**Airson Fiosrachadh** * Aithisg Ionmhais gu 30/06/2021 *Nicola Pearson, Ceann an Ionmhais is Chùisean Corporra*	**For Information** * Finance Report to 30/06/2021 *Nicola Pearson, Head of Finance & Corporate Affairs*	d. 158
11.0	**LEASACHADH NA BUIDHNE**	**ORGANISATIONAL DEVELOPMENT**	
11.1	**Airson Fiosrachadh** * Am Plana Leasachaidh PT1 – Am Plana Leasachaidh *Jennifer Gilmour, Cathraiche Buidheann-stiùiridh a' Phlana Leasachaidh*	**For Information** * Improvement Plan PT1 – Improvement Plan *Jennifer Gilmour, Chair of the Improvement Plan Steering Group*	d. 161
11.2	**Ri Aontachadh** Crìochnachadh Buidheann-stiùiridh a' Phlana Leasachaidh *Mairianne Stiùbhart, Ceann an Ionmhais is Chùisean Corporra (Eadar-amail)*	**For Decision** Conclusion of the Improvement Plan Steering Group *Mairianne Stewart, Head of Finance and Corporate Affairs (Interim)*	d. 181
12.0	**PLANA GNÌOMH IS COILEANADH**	**OPERATIONAL PLAN AND PERFORMANCE**	
12.1	**Airson Fiosrachadh** * Coileanadh a' Phlana Gnìomh 21-22 PT1 – Coileanadh a' Phlana Gnìomh 21-22 *Shona NicIllinnein, Ceannard*	**For Information** * Operational Plan 21-22 PT1 – Operational Plan 21-22 *Shona MacLennan, CEO*	d. 183
12.2	**Airson Fiosrachadh** Adhartas nas Luaithe PT1 - Adhartas nas Luaithe: fios as ùr BnG *Daibhidh Boag, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd* *Jim Whannel, Stiùiriche Foghlam na Gàidhlig*	**For Information** Faster Rate of Progress PT1 – Faster Rate of Progress: BnG Update *Daibhidh Boag, Director of Language Planning & Community Developments* *Jim Whannel, Director of Gaelic Education*	d. 194
12.3	**Airson Fiosrachadh** * Plana Nàiseanta na Gàidhlig 2023-28 PT1 – Clàr-ama Plana Nàiseanta na Gàidhlig 2023-28 *Daibhidh Boag, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd*	**For Information** * National Gaelic Language Plan 2023-28 PT1 – National Gaelic language Plan 2023-28 Timetable *David Boag, Director of Language Planning & Community Developments*	d. 202
12.4	**Airson Fiosrachadh** * Suirbhidh Luchd-ùidh 20-21 PT1 - Aithisg Suirbhidh Luchd-ùidh *Shona NicIllinnein, Ceannard*	**For Information** * Stakeholder Survey 20-21 PT1 – Stakeholder Survey Report *Shona MacLennan, CEO*	d. 207
13.0	**RIANACHD MHÌ-CHINNTEAN**	**RISK MANAGEMENT**	
13.1	**Ri Aontachadh** Clàr mhì-chinntean Ro-innleachdail PT1 – Clàr mhì-chinntean ro-innleachdail *Shona NicIllinnein, Ceannard*	**For Decision** Strategic Risk Register PT1 – Strategic risk register *Shona MacLennan, CEO*	d. 213

14.0	**CORPORRA**	**CORPORATE**	
14.1	**Ri Aontachadh** Èifeachdas agus trèanadh a' Bhùird-stiùiridh PT1 - Èifeachdas agus trèanadh a' Bhùird-stiùiridh *Shona NicIllinnein, Ceannard*	**For Decision** Training and Effectiveness of the Board PT1 - Training and Effectiveness of the Board *Shona MacLennan, CEO*	d. 221
15.0	**PLANA OBRACH A' BHÙIRD-STIÙIRIDH**	**BOARD WORK PLAN**	
15.1	**Ri Aontachadh** Plana Obrach a' Bhùird-stiùiridh PT1 – Plana Obrach a' Bhùird-stiùiridh 21/22 *Shona NicIllinnein, Ceannard*	**For Decision** Board Workplan PT1 – Board workplan 21/22 *Shona MacLennan, CEO*	d. 225
16.0	**GISBE**	**AOCB**	
	Ceann-latha na h-ath coinneimh 15/12/2021	**Date of next meeting 15/12/2021**	
	Dùnadh na coinneimh ***Lèirmheas air a' choinneamh***	**Close of meeting** ***Review of meeting***	

Pàipearan Fiosrachaidh

- Tha pàipearan '*Airson Fiosrachadh'* airson toirt-fa-near agus chan eil ùine deasbaid no còmhraidh air a chur mun coinneamh sa chlàr-ghnothaich.
- Far a bheil cothrom ann deasbad is còmhradh a chumail air pàipearan '*Airson Fiosrachadh'*, bidh na pàipearan sin air an comharrachadh le rionnag * air a chlàr-gnothaich.
- Bidh cothrom aig Buill deasbad iarraidh air pàipearan '*Airson Fiosrachadh'* air nach eil rionnag * le bhith a' leigeil fios do Chathraiche na Comataidh co-dhiù latha ron choinneimh.
- Far a bheil ceistean aig Buill co-cheangailte ri leithid clàr-ghnìomhan, poileasaidhean, planaichean no cùisean ionmhais a th' anns na pàipearan, thathar gam brosnachadh gus na ceistean sin a chur air post-d gu oifis@gaidhlig.scot co-dhiù dà latha obrach ron choinneimh. Cuiridh an sgioba rianachd a' cheist sin air adhart chun an oifigeir iomchaidh airson freagairt, agus airson a bhith cothromach thèid an fhreagairt a' sgaoileadh air na Buill gu lèir gus am bi an aon thuigse an uair sin aig a h-uile neach.

For Information Papers

- 'For Information' papers are for noting and time for debate or discussion is not allocated in the agenda.
- Where there is an opportunity to debate and discuss 'For Information' papers, these papers will be marked with an asterisk * on the agenda.
- Members will have the opportunity to request a discussion on unstarred 'For Information' papers * by notifying the Chair of the Committee at least one day in advance of the meeting.
- Where Members have questions related to items such as agendas, policies, plans or financial matters contained in the papers, they are encouraged to email these questions to oifis@gaidhlig.scot at least two working days in advance of the meeting. The administrative team will forward that question to the appropriate officer for an answer, and in the interests of fairness, the answer will be circulated to all Members so that everyone has the same understanding

Seisean Fosgailte : Open Session
Cuspair 10.1

For	Board Meeting
Date of Meeting	06/10/2021
Location:	Online
Item on Agenda	10.1

Paper Title	Quarterly Finance Report as at 30 June 2021	
Recommendation	For Information *	
Spokesperson	Nicola Pearson, Head of Finance & Corporate Affairs	
Governance Route	**Date of Meeting**	**Decision**
Leadership Team Policy & Resources Committee	11/08/2021 01/09/2021	For Information For Information
Appendices:	PT1 – Quarterly Finance Report to 30.06.2021	

1.0	**Purpose**
1.1	To give information to the Board on the financial position as at 30 June 2021. The paper is in English as the report will be presented in English.
2.0	**Background**
2.1	PT1 provides an overview of the Quarter and Year to Date (YTD) position, as well as a full year forecast position. The Development Spend is categorised in line with Strategic Priorities 1 – 3, whilst Strategic Priority 4 (Developing How we Work) is funded from running costs. At the start of 21-22, we had been awarded £5,179k in Grant in Aid which was our original budget for the current financial year. However, in June we were awarded a further £400k, taking our Grant in Aid budget to £5,579k - £200k towards new posts and £200k to the extension of the Gaelic Development Officer contracts.
3.0	**Main Points**
3.1	At the end of the June 2021, Total Spend was 44% under budget. This variance was primarily driven by Development spend which was underspent by c£800k:
3.2	• £600k – Gaelic Language Act Implementation Fund (GLAIF) Grant Schemes: This favourable variance is related to budget profile rather than a true underspend. With GLAIF, we receive status reports at the end of August each year – these reports trigger a release of spending for new and continuing projects. Spend therefore is expected to take
3.3	place between September to December; and • £100k – Main Funded Organisations. Again, this is a budget phasing issue and the budget is forecast to be fully utilised. Only £635k of the total £3,845k development spend budget remains uncommitted - £380k of this also relates to GLAIF Grant Schemes. Running costs are 13% behind budget year-to-date. There is no particular driver for this, other than general underspend across a number of non-staff cost categories.

	We are forecasting that the full budget will be utilised by the end of financial year. Whilst we expect Salaries to be underspent by £60k (due to delays in recruiting several vacancies), we expect additional costs with Professional fees necessary to support Bòrd na Gàidhlig during this time.
4.0	**Recommendation**
4.1	Members are requested to consider the report and note the information.
5.0	**Main Strategic Impacts**
5.1	**Impact on Finance**
	As described above.
5.2	**Impact on Staff**
	N/a.
5.3	**Impact on Training**
	N/a
5.4	**Links to Strategic and Corporate Aims**
	This paper supports the Committee in fulfilling the aims for the year.
5.5	**Links to the National Performance Framework**

Our Purpose		Our Values	
To focus on creating a more successful country with opportunities for all of Scotland to flourish through increased wellbeing, and sustainable and inclusive economic growth		We are a society which treats all our people with kindness, dignity and compassion, respects the rule of law, and acts in an open and transparent way	
AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
Human Rights	☐	Children & Young People	☐
Culture	☐	Communities	☐
Environment	☐	Poverty	☐
Health	☐	International	☐
Learning	☐	Economy	☒
Successful innovative businesses	☒		

5.6	**Impacts on Reputation**
	It is important the BnG continues to demonstrate its effective management of its finances.
5.7	**Impacts on Health and Safety**
	n/a
5.8	**Legal Impacts**
	n/a
5.9	**Impacts on Equality**
	n/a
5.10	**Impacts on the Environment**
	n/a

Seisean Fosgailte – Open Session
Cuspair 10.1 PT1

		QUARTER 1 (1 Apr - 30 Jun)			YTD (1 Apr - 30 Jun)			FULL YEAR			COMMITMENTS			
		BUDGET	ACTUAL	VAR	BUDGET	ACTUAL	VAR	BUDGET	FORECAST	VAR	FORECAST	YTD SPEND	COMMITTED	UNCOMMITTED
FUNDING	Opening Available Budget	89,638	89,638		89,638	89,638		89,638	89,638					
	Grant In Aid	1,955,000	1,955,000		1,955,000	1,955,000		5,579,000	5,579,000					
	Funding From External Bodies	25,000	25,000		25,000	25,000		100,000	100,000					
	Returned Donations		13,313	(13,313)		13,313	(13,313)		13,313	(13,313)				
	AVAILABLE BUDGET	**2,069,638**	**2,082,952**	**13,313**	**2,069,638**	**2,082,952**	**13,313**	**5,768,638**	**5,781,952**	**13,313**				
EXPENDITURE	Using Gaelic	1,066,531	477,457	589,073	1,066,531	477,457	589,073	2,532,824	2,602,990	(70,166)	2,602,990	477,457	1,707,861	417,671
	Learning Gaelic	339,666	159,793	179,873	339,666	159,793	179,873	1,034,620	960,653	73,966	960,653	159,793	623,910	176,950
	Promoting Gaelic	116,561	86,975	29,586	116,561	86,975	29,586	277,557	281,357	(3,800)	281,357	86,975	153,731	40,651
	DEVELOPMENT SPEND	**1,522,757**	**724,226**	**798,532**	**1,522,757**	**724,226**	**798,532**	**3,845,000**	**3,845,000**	**0**	**3,845,000**	**724,226**	**2,485,502**	**635,272**
	Salaries	302,915	294,440	8,474	302,915	294,440	8,474	1,411,658	1,351,497	60,161				
	Other Costs	114,910	68,319	46,592	114,910	68,319	46,592	422,342	482,503	(60,161)				
	RUNNING COSTS	**417,825**	**362,759**	**55,066**	**417,825**	**362,759**	**55,066**	**1,834,000**	**1,834,000**	**0**				
	TOTAL SPEND	**1,940,582**	**1,086,985**	**853,598**	**1,940,582**	**1,086,985**	**853,598**	**5,679,000**	**5,679,000**	**0**				
	BUDGET CARRIED FORWARD	**129,056**	**995,967**	**866,911**	**129,056**	**995,967**	**866,911**	**89,638**	**102,952**	**13,314**	**UNCOMMITTED BUDGET:**			**635,272**

Seisean Fosgailte | Open Session
Cuspair 11.1

For	Board Meeting
Date of Meeting	06/10/2021
Location:	Online
Item on Agenda	11.1

Title	Improvement Plan	
Request	For Information *	
Spokesperson	Jennifer Gilmour, Chair, Improvement Plan Steering Group (IPSG)	
Governance route for the report	**Date**	**Type of Treatment**
Leadership Team	11/08/2021	For Approval
Improvement Plan Steering Group	18/08/2021	For Approval
Audit & Assurance Committee	08/09/2021	For Discussion
Appendices	PT 1 – Improvement Plan	

1.0	**Purpose**
1.1	This paper is to present the latest version of the Improvement Plan (IP) – approved by the Improvement Plan Steering Group (ISPG) on 18/08/2021, and reviewed by the Audit & Assurance Committee (A&AC) on 08/09/2021 – to the Board.
1.2	The paper is in English as the IP is in English, and is reviewed by the external auditors as part of their audit work.
2.0	**Background**
2.1	The IP is the main vehicle for the organisation ensuring that it embeds continuous improvement. This is the second IP. It was agreed that a revised IP could be developed with the aim of providing a more concise and easily monitored Plan for the organisation. Deloitte was consulted as part of this development process as they audited progress and impact of the Plan as part of the 2020/21 audit.
2.2	The ISPG is the governance mechanism for scrutinising progress on the Plan. The IP was scrutinised by the ISPG on 18/08/2021, and further reviewed by the A&AC on 08/09/2021.
3.0	**Main points**
3.1	The first part of the plan (Actions in Progress) contains the register of actions completed (on time and late) since the last Audit & Assurance Committee (May 21), as well as those actions in progress. Any proposed changes to revised dates are marked in Amber (< 1month), or Red (> 1month). Evidence to support the proposed closure of actions has been provided to, and reviewed by, the Head of Finance and Corporate Affairs (Interim).
3.2	The second section (Complete Actions) lists all those actions previously reported and approved as Closed by the IPSG.
3.3	There has been good progress made since the last Audit & Assurance Committee, with a further 12 actions approved as 'Closed'. 3 (4%) actions now remain open, but expected to be finalised by 6 October 2021.

3.4	*UPDATE: Since this paper was presented to the IPSG and A&AC, there have been two further actions closed (2.1.6 & 2.5.2), and only one remains open.*
4.0	**Recommendation**
4.1	The Board is requested to: - Discuss the information presented; and - Note the paper.
5.0	**Key Strategic Impacts**
5.1	**Impact on Finance**
	There are a number of actions in the Plan which have an impact on Finance, including spend on change management expertise and training. These costs can be absorbed in the budget. A longer-term potential impact would be the submission of a business case for increased funding for the organisation. This would enable increased staffing as well as increased development funding for external groups and projects.
5.2	**Impact on Staff**
	The IP is one of the key documents in the organisation and has far reaching impacts on staff in terms of organisational direction, capacity and capability to deliver BnG's working, communication, learning and development systems as well as the financial resources to implement the organisation's plans.
5.3	**Impact on Training**
	As referenced in 5.2, the IP has extensive impact on training, particularly focused on developing systems for requesting, monitoring, evaluating training and development.
5.4	**Links to Corporate Aims**
	Corporate Plan Aim: 4 That Bòrd na Gàidhlig will continue to improve how it works.
5.5	**Links to the National Performance Framework**

OUR PURPOSE	OUR VALUES
To focus on creating a more successful country with opportunities for all of Scotland to flourish through increased wellbeing, and sustainable and inclusive economic growth	We are a society which treats all our people with kindness, dignity and compassion, respects the rule of law, and acts in an open and transparent way

NATIONAL OUTCOMES			
Human Rights	☐	Children & Young People	☐
Culture	☐	Communities	☐
Environment	☐	Poverty	☐
Health	☐	International	☐
Learning	☐	Economy	☐
Successful innovative businesses	☒		

5.6	**Impact on Reputation**
	The report on the IP has a potential impact on the organisation's reputation – good if the report is good; bad if the report is poor.
5.7	**Impact on Health and Safety**
	The IP includes actions which can potentially impact positively on wellbeing.
5.8	**Legal Impact**
	N/a
5.9	**Impact on Equality**
	N/a
5.10	**Impact on Environment**
	N/a

INTRODUCTION

The Improvement Plan Steering Group (IPSG) is a sub-committee of the Audit and Assurance Committee (AAC). The IPSG consists of a board member from the AAC, a member of the leadership team and an employee representative. The Ceannard attends the IPSG. The IPSG has oversight of the Improvement Plan which was developed originally as a result of the Audit Report prepared by Deloitte in 2019.

The purpose of the Improvement Plan is to demonstrate and track that actions are being taken to ensure that the organisation is meeting the required improvements identified in the Audit Reports.

In addition, the Improvement Plan contains improvement actions identified by employees as a result of the Employee Survey undertaken in May 2020.

This plan is effective until a further Audit is undertaken.

The plan will be updated by the Leadership Team who will liaise with the Workstream/Action Leads in order to monitor progress, identify issues and evidence improvements.

The workstreams have been identified as a result of the Audit Report and Employee Survey. Workstreams are agreed by the Audit and Assurance Committee after discussion and review by the ISPG.

A baseline of actions has been agreed by the AAC. Changes to existing actions or new actions can only be agreed by the Improvement Plan Steering Group, which will be reported to the Audit and Assurance Committee.

Risks and Issues associated with the Plan will be reviewed by the IPSG and will be referred to the Audit and Assurance Committee in line with the guidance below.

COMPLETION GUIDANCE

IP Updates and monitoring: LEADERSHIP TEAM

New/Change to actions: To be agreed by the IPSG

Workstream Leads: As named

Responsible for communication of activity -and actions to be undertaken by other employees in BnG. Details to be noted in Comments/Update section of plan.

WORKSTREAM STATUS: Red/Amber/Green (RAG)

Indicator	Red	Amber	Green
Time	Expected improvement delivery more than 30 days later than agreed plan	Expected improvement delivery up to 30 days later than agreed plan	Expected improvement delivery on track and no likely risks or issues to indicate otherwise
Scope	A significant change to the scope of the workstream has been agreed with the IPSG in the last quarter	Not used	Project scope remains as agreed with the Project Sponsor and there are no likely risks/concerns to indicate otherwise. This will include minor changes that are routine and can be accommodated without changes to estimate or schedule above the agreed tolerance.
Cost	Costs expected to exceed current agreed estimate by more than 20%	Costs expected to exceed current agreed estimate by between 10-20%	Costs expected to meet current agreed estimate (with 10% tolerance)
Improvements (Benefits)	A reduction in benefits is likely to be more than 10%	Reduction in improvements of around 10%	Improvements are on target
Overall Project Status	RED if one or more of the above indicators are RED.	AMBER if one or more of the above indicators are AMBER and none are RED.	GREEN if all of the above indicators are GREEN.

RISKS & ISSUES (R&I)

There is a separate agreed R&I log for the overall programme of change. New and Changed R&I will be highlighted in this report.

An issue is anything that is causing an adverse impact on planned progress, cost or quality of the plan including when an action goes to Amber or Red. An issue exists today and must be resolved quickly (as distinct from a risk, which is yet to happen).

Workstream Leads are responsible for resolution and management of issues that can be resolved within their areas.

A risk is an undesirable event that, if it occurred, would impact the delivery or benefits of the plan. A risk is yet to happen and needs to be avoided or mitigated (as distinct from an issue which already exists today). Mitigating actions may be taken to reduce the likelihood of the event happening or to minimise its impact. Contingency action plans may need to be drawn up in case the risk event actually eventuates and therefore the risk becomes an issue.

ACTIONS IN PROGRESS

WORKSTREAM 1: Workforce

KPI/Target		**Target:** A management structure will be agreed and costed with a supporting succession plan to include actions to manage any gaps in business-critical roles. **Impact:** A route map to deliver the revised management structure which, when implemented, will deliver the required capacity and capability to achieve the organisation's stated aims and objectives. **Metric:** Proposal and Succession Plan approved by Board **Timescale:** by 31/03/2021					
1.1	**Ceannard**	**A revised management structure will be required to deliver organisational strategy with clear roles and responsibilities laid out for each position and a revised structure in place for the beginning of 2021/2022.**					
Ref	**Lead**	**Date Added**	**Improvement/Action**	**Due Date Revised Date**	**Deliverable**	**Comment/Update**	**Status**
1.1.5	Cathraiche	25/10/20	Board to continue to monitor that management structure is effective.	31/10/2021	Performance Review Reports on implementation of Operational Plan (Quarterly), ISA 260 Report, Progress on Improvement Plan	04.08.2021: Progress on Operational Plan 20/21 reported to the Board on 24.02.2021; and 16.06.2021. Commended by the Board for progress. The Board will be in a position to assess effectiveness of revised structure post October Board meeting, when the ISA 260 Report and Operational Plan progress will be reviewed.	Open
1.2	**Ceannard**	**A workforce plan is in place and agreed.** **An organisation wide training plan is developed and implemented, which centrally captures identified training needs, to ensure the organisation has sufficient skills/capabilities to deliver the strategy.**					
Ref	**Lead**	**Date Added**	**Improvement/Action**	**Due Date Revised Date**	**Deliverable**	**Comment/Update**	**Status**
1.2.4	Operations Manager (HR)	25/10/20	Updated training policy guidance and procedures	28/02/2021 Amended to 18/05/2021	Training Policy Three yearly review of procedures in Work Planner	30.06.2021 – A streamlined policy and updated procedures were reviewed by LT on 13.2.21. Policy has been consulted on and agreed by staff and was approved at the Policy and Resources Committee on 18.05.21.	Closed

						The policy will be reviewed as part of the 3 year review process included within the Work Planner.	
1.2.5	Operations Manager (HR)	25/10/20	Training Review report for both staff and board members format drafted and agreed	31/03/2021 Amended to 16/06/2021	Training Report	30.06.2021 – This has been completed, and has been presented to the Board. The training report will be presented to the Board annually going forward.	Closed
1.2.7	Cathraiche	25/10/20	Board to consider whether spend on training is sufficient.	31/10/2021	Training Reports	30.06.2021 – This has been completed, and has been presented to the Board. The training report will be presented to the Board annually going forward.	Closed

WORKSTREAM 2: Governance and Transparency

KPI/Target		**Target:** Bòrd na Gàidhlig governance measures operate to the required standards **Impact:** The organisation operates effectively with appropriate governance structures and transparency **Metrics:** Internal Audit Report, External Audit Report, Board and Committee effectiveness reviews. **Timescale:** 31 May 2021					
2.1	**Head of Finance**	**A holistic review of the governance arrangements in the organisation will be carried out. Any recommendations arising from this review will be added to this improvement plan.**					
Ref	**Lead**	**Date Added**	**Improvement/Action**	**Due Date Revised Date**	**Deliverable**	**Comment/Update**	**Status**
2.1.6	Cathraiche	04/02/21 (IA Report)	We also recommend that consideration be given to having a catch-up meeting with the Chair and/or Chief Executive after the new Board member has attended a few meetings. This will give the Chair and/or Chief Executive the chance to make sure the new member is aware and understands their role and responsibilities and what is expected of them as a Board member. It will also give the new Board member the opportunity to raise any comments/concerns/queries on the operation of the Board and the governance arrangements away from the meetings.	01/10/2021		04.08.2021 - An evaluation template to monitor effectiveness of induction processes has been developed to be used within 6 months of appointment. The link to this evaluation template is included within the Induction pack. This has been completed by the 2nd most recent appointment to the board. A meeting has been arranged for 7 September 2021, with the Chair, Ceannard and the Board member appointed on 1 April 21, to obtain	Open

						feedback and conclude on his induction process.	
2.2		**Ensure compliance with standing orders**					
2.2.2	Cathraiche	25/10/20 (ISA260 – 2019-20	Board to consider whether Standards Officer has sufficient skills and capacity to perform the role effectively and if not, what support/alternative measures can be put in place to bridge gaps identified	30/11/2020 Amended to 16/06/2021	Board SO's Performance Review and support plan	04.08.21 Standards Officer report provided to Cathraiche on 30/03/2021. Feedback has now been received from the Board, and the report has been revised and re-circulated. It has now been presented to the Board (16 Jun 21).	Closed
2.2.3	Office Manager	18.01.2021 (2019-20 IP)	Preparation of desktop instructions for the preparation and distribution of board and committee papers. (SO22) Develop desktop instructions for the appropriate provision of translation at meetings. (SO10) Further development of the verification checklist to include a line for date for distribution of documents. (SO22)	31/03/2021 Amended to 30/08/2021	Easy to follow information available for all staff involved in this work; consistent approach to delivery.	26.08.21 Desktop instructions have been expanded from a guide for admin staff to a more expansive instruction for staff on the process around preparation of papers for Board and Committee meetings. Head of F&CS, Ceannard and Admin team have walked through these new procedures several times now. This has helped to ensure they are complete and accurate, and can be used by those with no, or little, experience. These are now final and have been translated.	Closed
2.4		**Board Training and Effectiveness**					
2.4.1	Cathraiche	25/10/20	Board to agree whether all their main training needs are being met in line with an agreed training plan	30/04/2021 Amended to 16/06/2021	Board training report discussed at board meeting	04.08.21 PDP guidance and template issued; to be returned by 08.02.21. All board members completed and returned PDPs. The Board training report has been agreed by Board (16 June 21).	Closed

2.4.3	Operations Manager	25/10/20	Monitoring system for ensuring that training requests are actioned and monitored and report to board	Annually	Board Training Review report	04.08.21: PeopleHR has been developed to capture all training requests. This proposed improvement to the Training process has been included within the latest draft of the Policy which is to be presented to the CSD for approval. To increase resilience, the staff member responsible for managing training requests is currently training another team member on the process. A new 'Training review' monthly meeting is to be implemented in 21/22. Part of the agenda will be to monitor and action training requests if appropriate. The Operations Manager will attend these meetings. Reporting to Board has now taken place, and has been included within the Work Planners to ensure an update is presented annually.	Closed
2.4.4	Ceannard/ Cathraiche	25/10/20	Self-assessment of leadership team, committee and board should be developed into a 3-year programme with external assessment every 3 years	31/03/2022	Board and Committee assessment plan	04.08.21 Paper was presented to AAC on 12.11.20 for Internal Audit review of effectiveness as part of 3-year cycle. Internal Audit plan 21/22 includes a plan for Board and Committee assessment. Action considered closed.	Closed
2.4.5	Office Manager	25/10/20	Key governance documents which are on the website should be updated and made available on website immediately	31/05/2021	Website updates within 10 days of approved bilingual document available	04.08.21 Checks are made to ensure documents are current. The system is being strengthened by ensuring responsibilities for implementation have been documented (final draft). These are at final draft stage, awaiting final approval and translation.	Closed

2.5	**SML**	**Change Management Support**					
2.5.2	Ceannard/ Cathraiche	25/10/20	Board to continue to monitor implementation of the programme for change and ensure it is delivered effectively	31/10/2021	Report to board on implementation of programme for change	04.08.21: Taylor Clarke (TC) have completed their programme of work. Exit meetings have been held with the staff team, the SMT and a joint Board/SMT meeting. The final draft report from TC has been issued to the A&AC for their review and approval.	Open
2.7		**Developing the Improvement Plan**					
2.7.1	Ceannard	26/01/21	Process and criteria for adding actions to the Improvement Plan to be developed	31/03/2021 Amended to 16/06/2021	Process agreed by IPSG	04.08.21 Discussions have been held with the Chair of the IPSG on systems for embedding continuous improvement and a paper on the options for achieving this has been brought to the IPSG meeting on 5 May 2021. The final governance step of Board approval was obtained on 16 June 2020.	Closed

WORKSTREAM 6: Communication

KPI/Target		**Target:** Ensure effective communication internally **Impact:** Improved employee satisfaction **Metrics:** Employee Survey continues to display evidence of improvement over periods of time. Employee feedback via employee rep at Improvement Plan Steering Group, Employee wellbeing survey reporting 90% staff expect to have their POPs. **Timescale:** 31 July 2021					
Ref	**Lead LNI**	**Date Added**	**Improvement/Action**	**Due Date Revised Date**	**Deliverable**	**Comment/Update**	**Status**
6.1	Operations Manager	**Improving internal communication, particularly around the Improvement Plan**					
6.1.3	Cathraiche	25/10/20 (2018/19 action)	Board and staff engagement – board should evaluate whether engagement is effective and whether more should be done through reflection on staff survey report and other assessments and agree actions (BnG-03-1920-15)	31/12/2020 Amended to 02/07/2021	Board engagement actions	04.08.21 A report on engagement actions was circulated to Board members by email on 28 June. The report recommended that no action is required other than that the Board are informed of the outcomes of the	Closed

						annual staff survey. Board members were asked to respond with questions/comments by 2 July; two members replied stating that they were content with the recommendation and pleased with the results.	
6.3		**Improvements arising from Employee Survey April 2020 and agreed by the whole team in September 2020**					
6.3.2	Operations Manager - process	25/10/20	CPD/Self-led learning (e.g. webinars, books, peer learning). Employees should have an agreed amount of time to undertake learning activities. Learning Activity should be reviewed at the 6 weekly review and recorded in People HR. (Link to Workstream 1)	31/12/2020 Amended to 30/05/2021	People HR Report PDP process	04.08.21 A self-led learning morning was timetabled for all staff on 16.02.21 as the first in a quarterly programme of self-development opportunities. These are timetabled in all staff diaries. The revised Learning & Development policy was approved by the Policy & Resources Committee on 18 May 2021. PeopleHR will be used for staff training (both formal and informal) requests. Guidance on the new process has been prepared, the Policy has been translated, and the new bilingual policy and guidance has been circulated to staff and discussed under HR at the Dè thd Dol meeting.	Closed

COMPLETED ACTIONS (As agreed by Improvement Plan Steering Group)

WORKSTREAM 1 - Workforce

1.1.1	Ceannard	25/10/20	Proposal on revised management structure to go to December Board Meeting	31/12/2020	Board paper	11.01.21 – Paper submitted and further meeting held; proposals agreed on 21.12.20	Closed
1.1.2	Ceannard	25/10/20	Proposal to have a funding plan/strategy in place	31/03/2021	Strategy approved by the Board	25.02.2021 Business Case approved by the Board on 24.02.2021 (BnG-06-2021-06.1 PT3)	Closed
1.1.3	Ceannard	25/10/20	Succession plan prepared and agreed by leadership team	28/02/2021	Succession Plan	25.02.2021 Workforce Plan with succession plan agreed by the Board on 24.02.2021 (BnG-06-2021-06.1 PT1)	Closed
1.1.4	Ceannard	25/10/20	Communication and Implementation plan for revised structure developed	31/03/2021	Communication and Implementation plan	27.04.2021: Communication and implementation plan was prepared by HR adviser in February 2021 on time. Target dates for deliverables on the plan have been extended to take account of staff workload and absences. We recognise the changes in structure are still being progressed but the Communication and Implementation plan (deliverable) was delivered on time. We therefore recommend to close this action.	Closed
1.2.1	HR	25/10/20	Workforce plan objectives and actions are reworked to provide sufficient detail	February 2021 board meeting	Workforce Plan	25.02.21 The Workforce Plan was presented to, and approved by, the Board on 24 February 21 (BnG-06-2021 - 6.1 PT1 Workforce Plan).	Closed

1.2.2	Operations Manager	25/10/20	Undertake individual and organisational training needs analysis through personal development plans	31/01/2021	Staff and board members with PDPs Organisational Development Needs identified by leadership team	14.01.21 Guidance issued to staff on 21.12.20, with training session for line managers on 18.01.21 on implementation of guidance. PDPs are complete and have been collated.	Closed
1.2.3	Operations Manager (HR)	25/10/20	Undertake individual and organisational training needs analysis through personal development plans	28/02/2021 Amended to 29/03/2021	Training Plan	13.04.21 – Plan has now been completed and we have the overall budget for the year. Those courses planned on being run early in the financial year have been costed in detail within the plan.	Closed
1.2.6	Operations Manager (HR)	25/10/20	Recruitment documentation records consideration for requirements on a case by case basis around Gaelic essential or not	31/12/2020	Recruitment documentation	14.01.21 – This process is in place.	Closed
1.2.8	Operations Manager (HR)	19/01/21 (IP 2019-20)	Strengthen recruitment, selection and onboarding	30/04/2021	Annual new recruit survey for staff and board	13.04.21 Induction pack for both staff and board members has now been finalised. There is a link to this included within the Manager's Staff Induction pack.	Closed

WORKSTREAM 2 – Governance and Transparency

2.1.1	Head of Finance	25/10/20	Internal Audit process undertaken, and report submitted to Audit and Assurance Committee	28/09/2020 audit starts; AAC meeting November 2020	Audit report and recommendations	11.1.21 – Internal Audit report rating Substantial (Controls largely satisfactory although some weaknesses identified, recommendations for improvement made.) 1 Medium & 4 Low recommendations; 1 Low rec has been completed; the remainder are in progress.	Closed
2.1.2	Cathraiche	04/02/21 (IA Report)	We recommend that the Organisation consider the skills mix on the Board and Committees and seek to hold discussions with the Scottish Government about recruiting additional members.	01/04/2021	Meeting with SG to discuss recruitment of additional Board members	This was reviewed at a meeting between SG & BnG in October 2020. A new Board member (Donald McKay) was appointment 1 April 21.	Closed
2.1.3	Ceannard	04/02/21 (IA Report)	We recommend that Board and Committee members and senior staff are requested to complete the Code of Conduct Declaration each year.	24/12/2020	Code of Conduct Declarations	This was completed on 08.01.2021, and is included in the Work Planner to ensure the Declaration is completed each year.	Closed

2.1.4	Ceannard	04/02/21 (IA Report)	We also recommend that the Organisation review its Code of Conduct document periodically to ensure that it is still relevant and conform with good practice and is in line with the conduct the Organisation wishes its members and staff to uphold.	There is no implementation date for this as it is dependent on parliamentary process.	Revised Code of Conduct	04.02.2021 - The Model Code of Conduct is a document which is published by Scottish Ministers and was last updated in 2014. A consultation has opened to review and update the Model Code of Conduct. Once the revised Code is published, Bòrd na Gàidhlig in conjunction with update its Code and will submit its Code to Scottish Ministers and the Standards Commission for approval. This will be added to the Work Planner.	Closed
2.1.5	Ops Manager	04/02/21 (IA Report)	We recommend that an induction checklist is produced to be completed when the new member is undergoing the induction.	28/02/2021 Amended to 31/03/2021	Checklist created	25.02.2021 – Induction pack for board members is being revised and improved.See also IP 1.2.8 08.03.21 Induction pack for board members has been revised and improved, and is now complete.	Closed
2.1.7	Cathraiche	04/02/21 (IA Report)	We recommend that Bòrd na Gàidhlig continue to develop its training programme with on-going refresher training being given to the Board members at least every couple of years on areas such as Risk Management, Fraud Awareness, Finance for non-Financial Board members, corporate governance training and GDPR amongst others. These could be delivered as short sessions either before or after the Board or Committee meetings. The training could include training for any new Chairs on how to run and control a meeting.	25/11/2021 Amended to 31/03/2021	Training evaluation forms completed	13.04.2021 – These generic items have been included in the training plan.	Closed
2.2		**Ensure compliance with standing orders**					
2.2.1	Office Manager	25/10/20 (2019-20 IP)	Training on standing orders for board and staff to ensure compliance. (SO 10, 22 and 57)	31/12/2020 Amended to 01/04/2021	Training completed	13.04.2021 The training was delayed due to staff absences. Board training was completed on 22 February and staff training on 1 April 2021.	Closed

2.3		**Covering Reports should include sufficient information**					
2.3.1	Ceannard - LT	25/10/20	Greater information required in Impact sections of reports including links and impact on other plans, budgets and further development and consideration of risk	31/12/2020	More detailed Impacts sections on Covering reports Training for relevant employees on requirements	11.1.21 Draft guidance was created and discussed with all managers at SMT meeting (04/11/2020). Board feedback on quality of papers will provide the monitoring loop on effectiveness.	Closed
2.4		**Board Training and Effectiveness**					
2.4.2	Cathraiche	25/10/20	Board to refamiliarize itself with its governing legislation, Standing Orders, Terms of Reference, to ensure they are aware of process for making key governance changes and are able to challenge when these processes are not followed	31/12/2020 Amended to 06/04/2021	Board regular reading and reviewing included as part of agenda	13.04.21 Refamiliarisation session held on 6 April 2021; attendance by 5 out of 7 board members plus SMT. Powerpoint sent on to board members unable to attend.	Closed
2.4.6	Cathraiche	04/02/21 (IA Report)	We recommend that consideration should be given to members meeting for 5 - 10 minutes after the Board/Committee meetings to discuss and assess the meetings and papers presented. This will allow any issues identified to be resolved quickly and will give members a chance to discuss any concerns etc they have in respect of the meetings and/or the information presented.	02/12/2020	Board paper presented to June 21 meeting	04.03.21 – This process is now in place with it being an item noted at the end of the agenda.	Closed
2.5.1	Ceannard	25/10/20	Change management support to ensure completion of Change Implementation Plan. Paper to Board on 23/09/20	Dependent on Scottish Ministers approval for spend	Change management support in place and terms of reference agreed	25.02.21 Approval was received on 7.12.20. Taylor Clarke Partnership appointed; commenced work with the organisation on 17.02.2021.	Closed
2.5.3	Ceannard	25/10/20	First review of timescales for implementing recommendations in improvement plan to be undertaken and cross-organisation input completed.	30/11/2020	Implementation Plan timescales agreed	11.1.21 All-staff review of IP was held	Closed
2.5.4	Head of Finance & Corporate Services	25/10/20	Board to improve its processes for capturing and reporting progress on actions arising from Board and Committee meetings and from audit, and board members need to scrutinise management updates on those areas to a greater degree. (Links to 2.	16/12/2020 Amended to 31/03/2021	Board/Committee minutes	13.04.21 A centralised spreadsheet has been created and is maintainded by the Head of Finance & Corporate Services. All Board and Committee actions are held there. On a monthly basis, and prior to Board and Committee papers being prepared, updates are requested from action owners.	Closed

2.5.5	Ceannard	25/10/20	Review of governance – internal audit 28/09/20	31/12/2020	Internal Audit Report	18.01.2021 Internal Audit report completed and recommendations being implemented.	Closed
2.5.6	Ceannard	25/10/20	A review into effectiveness of committee structure should be carried out – internal audit underway w/c 28/09/2020	31/12/2020	Internal Audit Report	18.01.2021 Internal Audit report completed and recommendations being implemented.	Closed
2.5.7	HR	25/10/20	Have SMART targets for each Workstream in IP (KPIs)	30/11/2020	Improvement plan targets agreed	11.1.21 After a full consultation process, the IP was presented to the Board for approval on 02.12.2020.	Closed
2.5.8	HR		In order to improve monitoring of progress, a new format of Improvement Plan and Reporting should be established.	08/10/2020	Improvement plan	11.1.21 After a full consultation process, the IP was presented to the Board for approval on 02.12.2020.	Closed
2.6.1	Ceannard	25/10/20	The framework document needs to be updated to reflect the changes agreed with the Sponsor Division.	When SG changes are incorporated	Framework Document	05.03.2021 The document was updated (Board meeting 23/09/2020). The revised Framework document was approved by the Deputy First Minister, and this was received on 23.02.21. The document is now on our website.	Closed

WORKSTREAM 3 – Financial Management

3.1.1	Head of Finance	25/10/20	Budget in place and structure to report on performance against operational plan	Board meeting February 2021	Budget report	25.02.21 – Budget for 21/22 was presented to the Board on 24.02.2021 (BnG-06-2021-11.3) and a section was included in the Operational Plan 2021-22 to identify budgets to achieve outcomes.	Closed
3.1.2	Head of Finance	25/10/20	Set out outcomes which the budget aims to progress demonstrating the impact on MTFP	Board meeting February 2021	Budget presented for approval	05.03.21 – The 2021/22 Budget, and indicative budget for 2022/23 - 2025/26 (BnG-06-2021 - 11.3 Buidseat 2021/22) and the 2021/22 Operational Plan (BnG-06-2021 - 10.1 PA Plana Gniomh 2021/22), were presented to, and approved by, the Board on 24 February 21. The Budget paper presented the high level budget for the 5 years in the MTFP. The 21/22 Operational Plan paper included a more indepth	Closed

						breakdown of the budget and how it was mapped to the Operational Outcomes (and also the Corporate Outcomes).	
3.1.3	Head of Finance	25/10/20	Add additional review in procurement exercise documenting qualitative considerations	30/11/2020	Qualitative measures added to procurement process	05.03.21 – The Operations Manager provided additional advice around qualitative considerations during tender processes to those with procurement responsibilities. At the end of the financial year, the Head of Finance & Corporate Services is required to investigate and report to the Board on compliance with BnG's Procurement policy. This review will include a look at theconsideration of qualitative measures as part of tender awards.	Closed
3.1.4	Operations Manager	25/10/20	Training on procurement should be provided to those involved in procurement process	15/12/2020	Training	14.01.21 First session delivered (8/10/2020); 2nd session delivered at the all staff development session on 08.12.20. A further session to be delivered by SG colleagues is planned for all-staff conference in April 21.	Closed

WORKSTREAM 4 - Financial Sustainability

4.1.1	Ceannard	25/10/20 (2019/20 action)	Business Case to be updated to focus on making best use of totality of funding with clear outcomes delivered	31/03/2021	Business case	25.02.2021 – Business case agreed by the Board on 24.02.2021 (BnG-06-2021-06.1 PT3) with clear outcomes identified.	Closed
4.2.1	Head of Finance	25/10/20 (2018/19 action)	MTFP to updated to include: - Best- and worst-case scenarios - Analysis of previous year statistics - Links between staffing changes and MTFP - Detail on actions to close the funding gap - Additional section on assumptions and risks	Revised draft – December 2020; Final version – February 2021	MTFP	05.03.21 – The final MTFP (BnG-06-2021 - 6.1 PT2 MTFP) was presented to, and approved by, the Board on 24 February 21. Within this paper, were 4 scenarios, with the Current Budget (also approved by the Board on 24 Feb) being the basecase scenario.	Closed

						A business case was also presented to, and approved, by the Board (refer to Item 4.1.1). This paper details BnG's proposal to SG to close the funding gap.	
4.2.2	Head of Finance	25/10/20 (2019/20 action)	MTFP to be updated to reflect changes implemented by the organisation and the impact of the current Covid19 pandemic and in conjunction with reviews of other plans.	Revised draft – December 2020; Final version – February 2021	MTFP	05.03.21 – The final MTFP (BnG-06-2021 - 6.1 PT2 MTFP) was presented to, and approved by, the Board on 24 February 21. The planned organisational changes and the impact of Covid on BnG were considered when preparation this paper.	Closed

WORKSTREAM 5 – Value for Money

5.1.1	Director LP & CD	25/10/20 (2018/19 action)	Consultation Plan completed and findings agreed.	31/03/2021	Consultation Plan Board Updates	10.3.21 Consultation completed and findings agreed by the board in February 2021. Board agreed to establish a working group to implement the findings for the 21/22 financial year onwards.	Closed
5.1.2	Director LP & CD	25/10/20 (2018/19 action)	Analysis of 3-year funding. Does it provides better value for money than 1 year or one-off grants?	31/03/2021	Self-assessments from funded organisations Stakeholder feedback Internal evaluation of impact	10.3.21 Consultation completed and findings agreed by the board in February 2021. Board agreed to establish a working group to implement the findings for the 21/22 financial year onwards. Self-assessment by funded organisation showed that 3-year agreements had been very helpful to them. Evaluation of the impact is on-going, with COVID-19 playing a significant part in outcomes – both negative and positive. The Funding team's Work Planner for 21/22 includes the requirement for the analysis of the 3-year funding grants to be completed at the end of the 3-year term.	Closed

WORKSTREAM 6 – Communication

6.1.1	Staff member, IPSG	25/10/20	Establish a mechanism for monitoring staff opinion in relation to specific actions undertaken as a result of the improvement plan	12/11/2020	Employee feedback on IP	18.01.21 Process agreed by IPSG and discussed at all staff meeting. Invite to first discussion sent out w/c 13/01/21.	Closed
6.1.2	Chair, IPSG	25/10/20	Extend invite to other members of staff to observe conduct of Improvement Committee meetings e.g. (Trade Union representatives)	12/11/2020	Employee rep attendance at IPSG	26.01.21 Steering group reviewed the mechanisms and agreed an alternative route forwards which will be reviewed after 6 months.	Closed
6.1.4	Office Manager	25/10/20 (2019/20 action)	System for reporting reason as to which language a paper is presented in – consistency of system for checking Gaelic/English are increased	02/12/2020	Paper submission process	14.01.21 Written guidance for cover papers developed which includes guidance on language use.	Closed
6.1.5	Operations Manager	25/10/20	Internal communications – review to see what further improvements can be made	30/11/2020	Internal Comms Strategy	14.01.21 Operations Manager & Communications officer developed and distributed Communication Survey for staff, 4-19 November 20; the outcomes were discussed at all-staff development session on 08.12.20.	Closed
6.1.6	Operations Manager	26/01/21	Ensure notification is placed on sharepoint to inform staff that meetings of board, committee or Improvement Plan Steering Group are available	31/03/2021	Message on sharepoint consistently	04.04.21 This has been in place for the recent cycle of meetings. 05.03.21 This instruction is now included in the desk instructions for meting administration.	Closed
6.2.1	Operations Manager	25/10/20	Encourage recognition as part of normal performance conversations (linked to values)	31/12/2020 Amended to 31/03/2021	SLT/Management development on positive reinforcement	05.03.21 A question has been added to POPs to ask which value staff member is going to focus on in the next period, and then discussed at next POP. Further work on this was delivered through managers' training session on 18.01.21.	Closed
6.2.2	LT	25/10/20	Employee achievement is recognised as part of the normal team meetings	30/11/2020 Amended to 28/02/2021	Feedback on employee achievement noted at team meetings by all employees	05.03.21 There are various mechanisms where Employee Achievements are recognised: * At the monthly Leadership Team meeting, there is a session with Managers on team successes. * Dè tha Dol? fortnightly all staff meeting. * Managers team meeting * Each dept talk about successes at their meetings	Closed

6.3.1	Manaidsearan	25/10/20	Follow and implement the Learning & Development policy and provide opportunities for the team (Link to Workstream 1)	31/01/2021	Managers reporting that they are comfortable with L&D policy and processes	08.03.21 A consultation of the draft policy was undertaken, and no objections were received. Therefore consider action to be closed.	Closed
6.3.3	LT	25/10/20	Recognition of wider skillset across the organisation and how it could be used in different situations. (Link to Workstream 1, Action 2.2)	28/02/2021	PDPs Skills matrix	14.01.21 This is underway, for example, the all-staff session on 08.12.20 comprised different training sessions all delivered by our own staff and we will continue to create these opportunities. It is reinforced by the increased cross-team working on projects and initiatives. PDPs have now been completed.	Closed
6.3.4	Operations Manager	25/10/20	Implement time off for volunteering activities through special leave policy – reminder at POP that this is available	31/12/2020	Volunteering process	14.01.21 Draft special leave policy, which has been consulted on, includes time off for volunteering. Staff requested a specific amount of time to be agreed. LT on 13.12.20 agreed 1 day volunteering pa per person. This was communicated to all staff through Dè tha Dol.	Closed
6.3.5	Operations Manager	25/10/20	Discuss wellbeing policies regularly and improve access of these to the team – following outcomes of Wellbeing Surveys	30/11/2020	Wellbeing Review	14.01.21 There are regular reminders about wellbeing support and information on policies at Dè tha Dol; two wellbeing surveys have been carried out; and HR will deliver a session tailered to the results on 16.02.21.	Closed
6.3.6	Manaidsearan	25/10/20	Performance success is measured on outputs of work rather than time at work. Ensure a focus on individual achievements that should be linked to the operational plan via POPs.	28/02/2021	POP Objectives	14.01.21 POPs link objectives to the operational plan and the review of objectives includes recognition of achievements.	Closed
6.3.7	Operations Manager	25/10/20	Clear communication and systems to let employees know relevant information about what is happening in the organisation e.g. re-introduction to the office – linked to 6.3.9	30/04/2021	Team meeting minutes Information on news page on sharepoint Internal Comms strategy	14.01.21 Regular updates to all staff on SharePoint and at Dè tha Dol (followed by notes from the meeting for those staff who were not present). 05.03.21 Internal communications plan in place and is updated monthly. Information continues to be disseminated at Dè tha Dol meetings and through SharePoint news.	Closed

6.3.8	Office Manager	25/10/20	Workload – while continuing to work from home, support wellbeing appropriately e.g. regular screen breaks etc	30/11/2020	Wellbeing Review POPs	05.03.2021 Additional H&S appointments were conducted for all staff with Peninsula Employee Support, with findings being submitted to Operations Manager. 14.01.21 Two wellbeing surveys carried out and outputs to be developed at 18.02.21; H&S training and review delivered at staff conference in April 20; this to be refreshed in April 21. All staff are encouraged to request equipment to facilitate home-working safely and to access online support.	Closed
6.3.9	Operations Manager	25/10/20	As part of Internal Communications strategy, present overview of all organisational set meetings, purpose, and feedback mechanisms	31/01/2021	Internal Comms Strategy	04.04.21 Document created and shared on intranet.	Closed
6.3.10	Cathraiche		Feedback on information provided for board, external stakeholders, and recognition of what has been delivered.	28/02/2021	Comms reports	23.04.21 Following a meeting with various Officers in BnG, it became apparent that it is not clear what this action is intended to achieve. We therefore cannot provide an update on progress.	Unresolved
6.3.11	Operations Manager		Employees have time to review information and are signposted to where the information can be found.	31/01/2021	Employee Communication Agreement	05.03.21 A communication charter was draft and consulted on for 2 weeks, ending on 25.02.21. It was approved and will be published on SharePoint and all staff will sign up to the charter.	Closed

Seisean Fosgailte : Open Session
Cuspair 11.2

Presented to	Board Meeting
Date of Meeting	06/10/2021
Where:	Online
Item on Agenda	11.2

Title of the paper	Conclusion of the Improvement Plan Steering Group	
Recommendation to Members	For Approval	
Presenter	Mairianne Stewart, Head of Finance and Corporate Affairs (Interim)	
Governance Route	**Date of Meeting**	**Type of Discussion**
Improvement Plan Steering Group Audit & Assurance Committee	18/08/2021 08/09/2021	For Approval For Approval
Related Appendices	N/a	

1.0	**Purpose**
1.1	This paper is to make a proposal that the Improvement Plan Steering Group (IPSG) be brought to a conclusion.
2.0	**Background**
2.1	At the last Board (16/06/21), a paper was presented on Embedding Improvements. Within this paper, we made a commitment to make a final recommendation on the Group following the IPSG on 18 August 2021. This paper was presented to the Audit & Assurance Committee on 08.09.21, where it was agreed to present to the Board for approval.
3.0	**Key Points**
3.1	At the IPSG on 18 August 2021, there was a discussion around the status of the Group. The consensus was that the IPSG should come to a conclusion following the meeting of 18 August – the main reasons to support this are as follows: • As reported in paper 7.1 (Improvement Plan), there are now only three actions within the Improvement Plan that remain open – all are expected to be closed by 6 October 2021. • We have also received the final ISA 260 report from Deloitte (refer to paper 4.1). On p4 of the report, Deloitte concluded: "*In our view, the BnaG of present is substantially different to the organisation subject to the 2018/19 audit report. We have confidence that BnaG itself has the ability to identify the improvements it needs to make. We are also increasingly confident that it has the ability and desire to implement those changes*." There were also only two optional recommendations made around further improvements to the Medium Term Financial Plan (p19 of the report). • As discussed in the Embedding Improvements paper, should the IPSG be concluded, a number of new and amended assurance processes would be utilised: 1. The Continuous Improvement plan is now well embedded with BnG – 47 actions have been added since it commenced on 1 April 2021, 23 of which have been completed. 2. The current Internal Audit report would be expanded to include any External Audit recommendations.

	3. We now use Work Planners to capture routine work activities. 4. Where any new large initiatives or themes are identified, these would be considered for inclusion in our annual Operational Plan, and/or our Strategic Risk Register. 5. Should a material issue arise, then a separate paper for discussion / action would be prepared, for discussion with the appropriate Committee and/or Board.
4.0	**Recommendation**
4.1	The Board is requested to: • Consider the information presented in the paper; and • Bring the IPSG to a conclusion.
5.0	**Key Strategic Impacts**
5.1	**Impact on Finance**
	n/a
5.2	**Impact on Staff**
	n/a
5.3	**Impact on Training**
	n/a
5.4	**Links to Corporate Aims**
	The report contributes to the corporate aim that BnG continues to develop how it works.
5.5	**Links to the National Performance Framework**

AR N-ADHBHAR/OUR PURPOSE	AR LUACHAN/OUR VALUES
To focus on creating a more successful country with opportunities for all of Scotland to flourish through increased wellbeing, and sustainable and inclusive economic growth	We are a society which treats all our people with kindness, dignity and compassion, respects the rule of law, and acts in an open and transparent way

AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA/NATIONAL PERFORMANCE OUTCOMES			
Human Rights	☐	Children & Young People	☐
Culture	☐	Communities	☐
Environment	☐	Poverty	☐
Health	☐	International	☐
Learning	☐	Economy	☐
Successful innovative businesses	☒		

5.6	**Impact on Reputation**
	n/a
5.7	**Impact on Health and Safety**
	n/a
5.8	**Legal Impact**
	n/a
5.9	**Impact on Equality**
	n/a
5.10	**Impact on the Environment**
	n/a

Seisean Fosgailte
Cuspair 12.1

A' freagairt ri	A' Bhòrd-stiùiridh
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/2021
Àite:	Air-loidhne
Nì a' Chlàir-ghnothaich	12.1

Tiotal a' Phàipeir	Coileanadh a' Phlana Gnìomh 2021/22	
Moladh do Bhuill	Airson fiosrachadh *	
Neach-labhairt:	Shona NicIllinnein, Ceannard	
Cùrsa Riaghlachais airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
Sgioba-stiùiridh Comataidh Poileasaidh is Ghòireasan	11/08/2021 01/09/2021	Airson aontachadh Airson fiosrachadh
Pàipear-taice air a cheangal ris	Tha- PT1 – Coileanadh a' Phlana Gnìomh 21-22	

1.0	**Adhbhar**
1.1	'S e as adhbhar don phàipear seo fiosrachadh a thoirt don Bhòrd-stiùiridh air coileanadh ghnìomhan ann an 2021/22 mu choinneamh na chaidh a chur ron bhuidhinn ann am Plana Chorporra 2018/23 agus Plana Gnìomh 2021/22.
2.0	**Cùl-fhiosrachadh**
2.1	Tha am Plana Corporra aig Bòrd na Gàidhlig a' comharrachadh 9 builean coileanaidh a bhios gan cleachdadh airson measadh a dhèanamh air coileanadh mu choinneamh phrìomhachasan ro-innleachdail a tha rin coileanadh ro 2023.
2.2	Tha Plana Gnìomh 2021/22 a' comharrachadh ghnìomhan sònraichte a thèid a choileanadh gus adhartas a dhèanamh le prìomhachasan ro-innleachdail bhon Phlana Chorporra. Tha na clàran san aithisg an cois seo a' toirt iomradh air an adhartas a tha ga dhèanamh leis a seo.
3.0	**Prìomh Aithris/Fiosrachadh**
3.1	Aig deireadh a' chiad ràith, cha mhòr nach robh cùisean a' ruith mar a bha an dùil. Tha aon rud ann a tha a' bualadh air feadhainn de na gnìomhan agus sin atharrachaidhean san sgioba. Bha dà dhreuchd anns an sgioba foghlaim bàn agus bidh daoine a' tòiseachadh a dh'aithghearr, agus tha seirbheis nan tràth-bhliadhnaichean air a ruith tro chom-pàirteachas le CnamP agus CnaG. Aig an àm sin, thathar den beachd gur ann mar seo a tha an suidheachadh: Àireamh de Ghnìomhan uile gu lèir: 51 Air an coileanadh: 16 (31%) Fo sheòl le dùil gum bi iad dèante taobh a-staigh na bliadhna: 30 (59%) Fo sheòl gun dùil gum bi e dèanta taobh a-staigh na bliadhna: 1 (2%) Gun a bhith air tòiseachadh ach le dùil gum bi iad dèante ro dheireadh na bliadhna: 3 (6%) Gun a bhith a' dol air adhart air sgàth atharrachaidhean sa bhuidhinn: 1 (2%) Tha barrachd fiosrachadh sa phàipear PT1 air gach gnìomh.
4.0	**Moladh**

4.1	Tha am pàipear seo airson fiosrachadh is thathar ag iarraidh air Buill toirt fa-near don fhiosrachadh seo.
5.0	**Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach**
5.1	**Buaidhean air Ionmhas**
	Tha an obair sa Phlana Gnìomh a' bualadh gu mòr air an ionmhas againn. Bidh an obair seo a' tachairt taobh a-staigh nam buidseatan againn.
5.2	**Buaidhean air Luchd-obrach**
	Bha buaidh mhòr air an luchd-obrach oir tha an aithisg seo a' toirt iomradh air iomadh gnìomh a tha an sgioba a' toirt air adhart, a' mhòr chuid a bha sa Phlana Gnìomh 21/22 ach bidh obair eile a' nochdadh tron bhliadhna.
5.3	**Buaidhean air Trèanadh**
	Chan eil buaidh dhìreach sam bith aig an aithisg seo air trèanadh ach le cuid de na gnìomhan, tha iad a' ciallachadh gum bi trèanadh a bharrachd a dhìth air cuid.
5.4	**Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachadh agus Corporra**
	Tha am pàipear seo a' cur ris na ceithir amasan corporra aig Bòrd na Gàidhlig.
5.5	**Ceanglaichean ris an Fhrèam-obrach Coileanaidh Nàiseanta**

AR N-ADHBHAR	AR LUACHAN
Fòcas air a bhith a' cruthachadh dùthaich nas soirbheachaile le cothroman do dh'Alba air fad soirbheachadh tro bhith a' cur ri sunnd, agus ri fàs eaconamach seasmhach agus in-ghabhalach	'S e comann-sòisealta a th' annainn a tha a' dèiligeadh ri ar sluagh le caoimhneas, urram agus co-fhaireachdainn, a' toirt spèis do riaghladh an lagha, agus a tha ag obair ann an dòigh a tha fosgailte agus follaiseach

AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
Còraichean daonna	☐	Clann is Òigridh	☒
Cultar	☒	Coimhearsnachdan	☒
Àrainneachd	☒	Bochdainn	☐
Slàinte	☐	Eadar-nàiseanta	☐
Foghlam	☒	Eaconamaidh	☒
Gnothachasan soirbheachail is ùr-ghnàthach			☒

5.6	**Buaidhean air Cliù**
	Thathar an dùil gum bi an aithisg seo a' cur ri cliù na buidhne leis an eòlas a tha ri fhaighinn air obair na buidhne.
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**
	Chan eil buaidh dhìreach sam bith aig an aithisg seo air Slàinte is Sàbhailteachd.
5.8	**Buaidhean Laghail**
	Chan eil buaidh laghail dhìreach sam bith aig an aithisg seo.
5.9	**Buaidhean air Co-ionannachd**
	Chan eil buaidh sam bith a bharrachd aig an aithisg seo air co-ionannachd.
5.10	**Buaidhean air Àrainneachd**
	Tha an dòigh-obrach ùr a' dèanamh feum dhan àrainneachd oir cha robh siubhal ann tron bhliadhna gu ruige seo is bidh na dòighean-obrach ùra a' bualadh air mar a bhios sinn ag obair sna bliadhnaichean ri teachd.

A' COILEANAIDH A' PHLANA GNÌOMH 2021-22

Ar Lèirsinn: Gum bi a' Ghàidhlig air a faicinn is air a cluinntinn gu làitheil air feadh Alba, chun na h-ìre 's gum bi i air a h-aithneachadh mar phàirt bhunaiteach de bheatha muinntir na h-Alba agus mar chànan prìseil a tha a' cur ri cultar is eaconamaidh na dùthcha.	**Our Vision:** Gaelic is seen and heard on a daily basis across Scotland, such that it is widely recognised as an integral part of Scottish life and a national and economic asset

1. A' Cleachdadh na Gàidhlig

1. Using Gaelic

Prìomhachasan Ro-innleachdail 1: Gum bi barrachd dhaoine a' cleachdadh Gàidhlig agus a' faotainn bhuannachdan bhon chànan nan obair, aig an taigh agus sna choimhearsnachdan aca	**Strategic Priority 1:** More people are using and benefiting from Gaelic at work, at home and in the community

▪ **Ciamar a tha an t-adhartas a' cuideachadh le bhith a' lìbhrigeadh na lèirsinn?**	Tha a h-uile targaid seo ag obair a dh'ionnsaigh an lèirsinn gu h-àrd a chur an gnìomh agus tha adhartas math air a bhith ann leis a' mhòr-chuid de na targaidean gu ruige seo agus tha sinn air cuid dhuibh a choileanadh mu thràth.
▪ **A bheil adhartas mu choinneamh na lèirsinn mar a bhiodh dùil?**	Tha adhartas gu ruige seo air a bhith mar a bhiodh dùil.

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/2022	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/ Uaine		
Prìomh Chomharra Coileanaidh 1: Barrachd chothroman do dhaoine na sgilean Gàidhlig aca a chleachdadh	**Coimhearsnachdan** 1.1 Neartaich a' Ghàidhlig anns na sgìrean traidiseanta le bhith a' toirt taic agus maoineachadh do co-dhiù 10 pròiseactan anns na coimhearsnachdan traidiseanta anns na h-eileanan agus na sgìrean dùthchail.	Chaidh 11 pròiseact maoineachadh tro GLAIF 21/22 airson sgìrean na h-Eileanan Siar, agus 4 pròiseactan le ceanglaichean coimhearsnachd ann an sgìrean traidiseanta air a' Ghàidhealtachd.			Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd (SPCLC)
	1.2 Tog lìonraidhean nas treasa ann an sgìrean bailteil le bhith a' cumail taic is maoineachadh ri co-dhiù 10 pròiseactan ann an cathair-bhailtean is bailtean mòra.	Chaidh 12 pròiseactan maoineachadh airson Comhairlean Ghlaschu, Dùn Èideann is Dùn Dè tro GhLAIF 21/22, is 2 pròiseact eile ann an Glaschu gu ruige seo.			SPCLC
	Planaichean Gàidhlig - A' gabhail a-steach Dhleastanasan Reachdail 1.3 Dèan cinnteach gu bheilear a' cumail sùil air adhartas le bhith ag iarraidh 58 aithisg dearcnachaidh	Chaidh fios a-mach gu 8 ùghdarrasan poblach airson aithisgean dearcnachaidh iarraidh bhuapa - Comhairle na Gàidhealtachd, Comhairle Pheairt is Ceann Rois, Comhairle nan Eilean Siar, Comhairle Siorrachd Lannraig a Tuath, Nàdar Alba, Comhairle na h-Eaglaise Brice, Comhairle Siorrachd Àir a Tuath agus Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid.			SPCLC
	1.4 Dèan cinnteach gu bheil planaichean iomchaidh agus ùraichte le 14 litrichean lèirmheis a' dol a-mach	Chaidh 5 litrichean lèirmheis a-mach gu ruige seo.			SPCLC
	1.5 Meudaich buaidh nam Planaichean Gàidhlig le bhith a' cur a-mach 1 fios tràth gum feumar plana ullachadh	Cha deach fios tràth a-mach fhathast.			SPCLC
	1.6 Dèan measadh air adhartas le bhith a' cur aithisg sgrùdaidh bhliadhnail chun a' Bhùird air planaichean airson 2019/20 (stèidhichte air dàta meatrach nam planaichean)	Chaidh pàipear mu adhartas le planaichean Gàidhlig 2019/20 air beulaibh a' Bhùird air 16/06/2021. Chaidh am pàipear seo, a tha dà-chànanach, a sgaoileadh do gach ùghdarras poblach a tha air aithisgean a chur thugainn no a tha air dheireadh leis na h-aithisgean aca.			SPCLC
	1.7 Cuidich le bhith a' buileachadh 40 pròiseact gus geallaidhean Phlanaichean Gàidhlig a chur an gnìomh tro GhLAIF	Gu ruige seo, chaidh aontachadh ri 52 pròiseactan GLAIF 21-22 (le luach £580k) agus chaidh aontachadh ri 14 pròiseactan ann am prionnsabal aig an ìre seo.			SPCLC

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/2022	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/ Uaine		
	1.8 Meudaich cleachdadh na Gàidhlig le bhith a' sgaoileadh fiosrachadh gach ràithe mu #Cleachdi do gach ùghdarras poblach a tha an sàs ann am pròiseas nam planaichean Gàidhlig reachdail	Tha oifigearan nam planaichean gu math tric a' togail air an sgeama #cleachdi le ùghdarrasan poblach aig coinneamhan mu phlanaichean no aithisgean dearcnachaidh. Gu ruige seo, chaidh fios a-mach gu Comhairle Baile Ghlaschu agus Taighean-tasgaidh Nàiseanta na h-Alba.			SPCLC
Prìomh Chomharra Coileanaidh 2: Bidh barrachd dhaoine ag aontachadh leis an abairt, "Tha a' Ghàidhlig a' dèanamh diofar nam bheatha."	**Tachartasan** 2.1 Meudaich cleachdadh na Gàidhlig le bhith a' toirt taic do ghnìomhan mar phàirt de Cholmcille 1500, Bliadhna nan Sgeul agus #Cleachdi tro bhith a' lìbhrigeadh nan sgeamaichean maoineachaidh againn	Thathar ag iarraidh air gach pròiseact a gheibh maoineachadh a bhith a' cur air adhart na h-iomairtean seo.			SPCLC
	2.2 Cuir ri cleachdadh na Gàidhlig le bhith a' toirt taic do chom-pàirtichean gus Latha na Gàidhlig agus Seachdain na Gàidhlig a chumail	Chaidh aontachadh ri £25k a thabhann do Hands Up for Trad airson Seachdain Gàidhlig na Cruinne a chumail tràth ann an 2022			SPCLC
	Air-loidhne 2.3 Dèan cinnteach gum bi a' Ghàidhlig nas ruigsinniche tro bhith a' maoineachadh co-dhiù 10 pròiseactan air-loidhne	Chaidh 7 pròiseactan a mhaoineachadh tro GLAIF a thèid lìbhrigeadh gu tur air-loidhne no a bhios cur air adhart na Gàidhlig air-loidhne. Chaidh cuideachd taic a thabhann do Hands Up for Trad airson Seachdain Gàidhlig na Cruinne, pròiseact mòr air-loidhne airson cur air adhart na Gàidhlig.			SPCLC
	2.4 Cruthaich drochaidean eadar fileantaich agus luchd-ionnsachaidh tro bhith a' stèidheachadh "Caraidean cleachdaidh"	Tha pròiseas solarachaidh a' dol an-dràsta airson cunnradair fhaighinn airson làrach-lìn is pròiseact #cleachdi Còmhla lìbhrigeadh.			SPCLC
	2.5 Thoir cothrom air gnìomhan bogaidh tro bhith a' lìbhrigeadh na h-iomairt #Cleachdiaigantaigh le com-pàirtichean	Thòisich seo sa Mhàrt 2020 agus tha e air a bhith a' leantainn on uair sin. Tha BNG air a bhith co-òrdanachadh, le buidhnean lìbhrigidh a' cur air dòigh na tachartasan fhèin. Thàinig an iomairt gu crìch anns a' Ghiblean 2021 aig àm saor-làithean na Càisge. Às dèidh bruidhinn ris na buidhnean lìbhrigidh bha iad an dùil tachartasan aghaidh-ri-aghaidh a ruith leis gun robh na bacaidhean a lagachadh. Bha beachd ann "Clàr Mòr #cleachdiaigantaigh" a thòiseachadh tron t-Samhradh, ach a-rithist leis gun do lagaich riaghailtean nas motha, cha deach clàr mòr a chur air dòigh leis nach biodh gu leòr ann a lìonadh. Cuideachd, bha na buidhnean lìbhrigidh den bheachd gun robh ùidh a' crìonadh ann an tachartasan air-loidhne. Le bhith ag ràdh seo, chuir na buidhnean lìbhrigidh fàilte air a' bheachd fhèin is tha iad fhathast a' cleachdadh logo "#cleachdiaigantaigh". Tha an hashtag cuideachd fhathast ri fhaicinn air na meadhanan sòisealta.			SPCLC
	Fiosrachadh 2.6 Faigh fianais mu na buannachdan/na dùbhlain a tha ann do luchd-cleachdaidh na Gàidhlig mar thoradh air a' ghalar sgaoilte tro bhith a' coimiseanadh co-dhiù trì pìosan rannsachaidh	Tha aon pròiseact air tòiseachadh agus aon eile air faire.			SPCLC

Cothroman Ùra Dè na gnìomhan eile a dh'fhaodadh cuideachadh le adhartas leis an lèirsinn?
•

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

2. 0 Ionnsachadh na Gàidhlig

2. Learning Gaelic

Prìomhachas Ro-innleachdail 2: Gum bi leudachadh anns na cothroman do dhaoine aig aois sam bith na sgilean Gàidhlig aca a thoirt air adhart agus gum bi e nas fhasa dhaibh na cothroman sin a ghabhail	**Strategic Priority 2:** Opportunities for people to develop their Gaelic skills at any age have increased and are more accessible

▪ **Ciamar a tha an t-adhartas a' cuideachadh le bhith a' lìbhrigeadh na lèirsinn?**	Tha an t-adhartas gu ruige seo a' cur ris ar lèirsinn tro: Leasachaidhean le cothroman a bharrachd airson an cànan ionnsachadh (luchd-fileanta agus luchd-ionnsachaidh) Neartachadh ìomhaigh a' chànain (ann an coimhearsnachdan eadar-dealaichte agus gu nàiseanta) A' leudachadh siostaman conaltraidh agus co-obrachaidh airson na targaidean sa Phlana Nàiseanta a choileanadh.
▪ **A bheil adhartas mu choinneamh na lèirsinn mar a bhiodh dùil?**	Ri linn Covid-19 tha sinn a' beachdachadh gu faiceallach air na dòighean-obrach againn – gu seachd àraidh leis gu bheil an galar a' bualadh gu mòr air seirbheisean foghlaim (de gach seòrsa).

Prìomh Chomharra Coileanaidh	**Targaid**	**Adhartas gu** 30/06/2021	**Coileanadh gu 30/06/2021**	**Dùil aig 31/03/2022**	**Oifigear-stiùiridh aithris**
			Dearg/Orainds/Uaine		
Prìomh Chomharra Coileanaidh 3: Barrachd taic do sholar sna Tràth-bhliadhnaichean	3.1 Ullaich ro-innleachd airson an àm ri teachd tro bhith a' cur an gnìomh 4 sgeamaichean pìleat com-pàirteachais a mhaireas 4-6 mìosan le Ùghdarrasan Ionadail	Leis na h-atharrachaidhean ann am BnG, cha bhi sinn a' dèanamh a' ghnìomh seo. Nan àite, tha sinn air gluasad gu ro-innleachd a chur air dòigh le CNAG agus Comann nam Pàrant airson pròiseact pìleat gus taic a thoirt seachad do bhuidhnean tràth-bhliadhnaichean ann an 16 Ughdarrasan Ionadail. Tha coinneamhan ann le CnaG agus Comann nam Pàrant gach mìos; Fios a' sgaoileadh thuca mu bhuidheann tràth-bhliadhnaichean 09/07/2021. Conaltradh le CnaG agus CALA mu chothroman do bhuidheann tràth-bhliadhnaichean Fios a chur gu EG & B mu cothroman trèanaidh anns na tràth ìrean.	**N/a**	**N/a**	Stiùiriche Foghlam
	3.2 Cuir ri èifeachdas le bhith a' comharrachadh prìomh phuingean conaltraidh airson an dà chuid BnG agus Ùghdarrasan Ionadail.	Bidh an t-Oifigear Leasachaidh Foghlaim ag obair le prìomh puingean conaltraidh. Tha an obair seo dìreach gu bhith tòiseachadh (Lùnastal 2021) agus bidh an Stiùiriche Foghlaim ag obair le GLAN mar puing conaltraidh nàiseanta.			Stiùiriche Foghlam
	3.3 Ann an com-pàirteachas le CnamP, dìon maoineachadh le bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil maoineachadh a bheir CORRA seachad a' coileanadh nam Prìomh Chomharran Coileanaidh aca.	Thig Prìomh Chomharran Coileanaidh fhigheadh a-staigh do chumhaichean buidhnean tràth-bhliadhnaichean anns na cùmhnantan aca. Thèid fios a 'toirt seachad ann an Aithisgean Adhartais gu CORRA gach cairteal.			Stiùiriche Foghlam
	3.4 Cuir aghaidh air buaidh COVID-19 le bhith a' toirt taic do Bhuidhnean Tràth-bhliadhnaichean gus dòighean ùra a chruthachadh airson a bhith ag obair air-loidhne agus air a' bhlàr a-muigh, a' gabhail a-steach a bhith a' lìbhrigeadh 24 seiseanan tràth-bhliadhnaichean Gàidhlig air-loidhne	Tha 7 buidhnean a' coinneachadh air a' bhlàr a-muigh, cuid aca fhathast a' coinneachadh tron t-samhradh; 11 buidhnean a' coinneachadh air-loidhne agus an dùil cumail a' dol gus am faigh iad air tòiseachadh air ais airson an teirm ùr anns an Lùnastal; duilgheadasan fhathast ann a bhith faighinn fios cuine a tha tallaichean a' fosgladh agus cead airson sgoiltean a chleachdadh.			Oifigear Leasachaidh Foghlaim (Tràth-bhliadhnaichean)
	3.5 A' toirt cothrom do bhuidhnean Tràth-bhliadhnaichean obrachadh tro lìbhrigeadh Sgeamaichean Tabhartasan Tràth-bhliadhnaichean agus tro cheannach àrachas airson buidhnean thràth-bhliadhnaichean.	Dh'fhosgail Sgeama Tabhartasan Tràth bhliadhnaichean 2021/22 'sa Chèitein agus tha e dùnadh 13mh Iuchar 2021. Chaidh post dealain a mach chun a h-uile buidheann a fhuair maoineachadh roimhe seo; chaidh a sgeama a shanasachd air làrach-lìn Bhòrd na Gàidhlig agus air na meadhanan sòisealta; chaidh post dealain eile mach chun nam buidhnean 9 Iuchar ag innse dhaibh gun robh an Sgeama a dùnadh air an 13mh. Tha Coinneamh mheasaidhean a' tachairt 4/08/2021. Tha àrachas aig 34 bhuidhnean bho Màrt 2021 gu Mart 2022.			Oifigear Leasachaidh Foghlaim (Tràth-bhliadhnaichean)
Prìomh Chomharra Coileanaidh 4: Barrachd chothroman do dhaoine na sgilean Gàidhlig aca a thoirt air adhart	**Ionnsachadh Proifeiseanta** 4.1 Cuir ri misneachd agus ri lìonrachadh tro cho-labhairt Luchd-teagaisg Ùr-theisteanaichte air a lìbhrigeadh air-loidhne le com-pàirtichean	Co-labhairt air loidhne gu math soirbheachail (05.21) le 31 an làthair is sgòraichean measaidh aig 4/5.			Stiùiriche Foghlam

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/2022	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/Uaine		
	4.2 Cuir ri sgilean agus comas tro chùrsaichean ceannardais airson àrd-luchd-stiùiridh (an dà chuid airson FtG agus dhaibhsan le uallach airson FtG) air an ullachadh le com-pàirteachas a tha a' gabhail a-steach BnG	Tha sinn ann an còmhraidhean proifeasanta le institiud airson seo a thoirt air adhart agus bidh coinneamh ann an Lùnastal le oifigearan Ùghdarrasan Ionadail airson molaidhean fhaighinn bhuapa. Chaidh lìonra nàiseanta air ceannardas ann an FtG stèidhichte le Foghlam Alba is buidhnean nàiseanta eile; an ath choinneamh san Lùnastal.			Stiùiriche Foghlam
	4.3 Cuir ri sgilean agus faicsinneachd FtG tro BhnG a bhith a' lìbhrigeadh 3 tachartasan ann am Fèis Ionnsachaidh na h-Alba no a leithid air-loidhne	Fèis Ionnsachaidh na h-Alba air loidhne le fòrmat lùghdaichte. Còmhraidhean a' leantail le Foghlam Alba air dè dh'fhaodas sinn solarachadh			Stiùiriche Foghlam
	4.4 Cùm oirnn a' toirt taic do leasachadh sgilean chleachdaidhean FtG sna Tràth-bhliadhnaichean le 8 cothroman trèanaidh airson nan Tràth-bhliadhnaichean air an lìbhrigeadh ann an com-pàirteachas le Stòrlann agus CALA	Coinneamh le Stòrlann agus planadh airson seiseanan tràth bhliadhnaichean tachairt anns an t-Sultain agus an t-Samhain airson luchd obrach ùra buidhnean tràth bhliadhnaichean a' cleachdadh Gàidhlig na Òg ; cothrom trèanaidh airson luchd obrach ùr CNAG agus Comann nam Pàrant ; Seisean trèanaidh ùr airson coimhead ris " Ciamar a tha clann a' togail agus a' cleachdadh cànan aig diofar ìrean m.e. 0-3 agus 3-5. Cothroman barrachd taic fhaighinn do luchd obrach ann a diofar bhuidhnean airson a brosnachadh barrachd Gàidhlig a' cleachdadh agus a' neartachadh anns na seiseanan aca le bhith dèanamh trèanadh 1-1 le luchd obrach buidhnean saor thoileach; Rannsachadh ciamar a' b 'urrainn dhuinn seisean trèanadh a' lìbhrigeadh air a' bhith a' cleachdadh sgeulachdan goirid agus leabhraichean agus a' cleachdadh goireasan eadar dhealaichte airson sgilean a 'neartachadh A' coimhead ris sgilean Comataidh a neartachadh as dèidh dhà bhuidheann Tràth bhliadhnaichean fosgladh a rithist ann a co-bhonn le CVS's eadar-dhealaichte agus CALA.			Oifigear Leasachaidh Foghlaim (TB)
	Cleachdaidhean Foghlam Gàidhlig (FG) 4.5 Cuir ris na h-àireamhan de luchd-obrach FG tro iomairt gus obraichean ann am FG a bhrosnachadh	Tha obair a' dol air iomairt eile airson seo a chur an gnìomh.			Stiùiriche Foghlam
	4.6 Dèan cinnteach gun tèid barrachd Gàidhlig 1+2 a thoirt seachad tro bhith a' cur ri Teisteanas Teagaisg a Bharrachd (ATQ) airson luchd-ionnsachaidh sa Ghàidhlig	Dàil air tòiseachadh a 'chùrsa ri linn Covid-19. Deit tòiseachaidh An Lùnastal 21 agus a ruith gus an Dàmhair 22 le cùrsaichean FLI a 'tòiseachadh ann an Lùnastal 22 (Seisean 22-23). A 'chùrsa maoinichte (03.21) le 10 tagraichean (Glaschu 6; Dùn Èideann 2; Inbhir Chluaidh 1; Dùn Breatann an Iar 1). Comhairle proifeiseanta a 'leantainn bhon Sgioba Foghlaim le Srath Chluaidh/ Glaschu /CCTA an sàs leis a 'phròiseact.			Stiùiriche Foghlam
	4.7 A' tàladh agus a' cumail oileanaich ann an trèanadh FG le bhith a' lìbhrigeadh sgeama maoineachaidh airson oileanaich is tidsearan ann am FtG obair còmhla ris a' phrìomh luchd-ùidh uile gus cothroman leasachaidh a chomharrachadh tro rannsachadh a chaidh a choimiseanadh gus beachdachadh air gach taobh de dh'fhoghlam Tidsearan Tùsail Gàidhlig	Sgeama Thabhartasan Oileanach fosgailte gu 2mh Sultain 2021. Fios air a' sgaoileadh air na meadhanan sòisealta agus làrach-lìn a' Bhùird.			Stiùiriche Foghlam
	4.8 Ann an com-pàirteachas le Leasachadh Sgilean na h-Alba agus buidhnean eile, tarraing barrachd dhaoine òga a-steach do thrèanadh proifeasanta airson FG tro bhith a' lìbhrigeadh ceithir tachartasan dreuchdail	Bidh seo a' tòiseachadh nuair a bhios an t-oifigear ùr san dreuchd.			

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/2022	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/Uaine		
	Stiùireadh Reachdail airson Foghlam Gàidhlig 4.9 An Stiùireadh Reachdail air Foghlam Gàidhlig air a chleachdadh barrachd (le ath-sgrùdadh air a dhèanamh; agus 50% de mholaidhean air an cur an gnìomh ron Mhàrt 2022 le plana agus clàr-ama ann gus an còrr a chur an gnìomh	Coinneamhan Ath-sgrùdaidh a' leantainn le GLAN, Foghlam Alba, Riaghaltas na h-Alba, CnamP (coinneamh mu dheireadh 22.06). Frèama airson iomairt shanasachd a libhrigeadh aontaichte (22.06). Aonta ann am prionnsabal le Fìobha is Rinn Friù gun gabh iad pàirt ann an iomairt shanasachd airson an SR Teirm 1 / 2 Seisean 21-22. Ath choinneamh planaidh Fìobha: 18.08 / Rinn Friù: ri dhearbhadh. Coinneamh dhen Bhuidheann-fòcais Phàrantan 13.07.21			Stiùiriche Foghlam
Prìomh Chomharra Coileanaidh 5: Bidh barrachd dhaoine ag aontachadh leis an abairt, "Tha mi air na sgilean Gàidhlig agam a thoirt air adhart."	**Ionnsachadh na Gàidhlig** 5.1 Cuir ri sgilean cànain tro structaran, air an lìbhrigeadh ann an com-pàirteachas, airson lìonraidhean eadar-ghinealaich agus barrachd chothroman gus Gàidhlig a chleachdadh ann an coimhearsnachdan traidiseanta agus ùra	Chaidh speac a-mach airson tagraidhean airson pròiseict #CleachdiCòmhla a leasachadh.			Manaidsear Com-pàirteachas
	5.2 Barrachd leasachaidhean air an comharrachadh tro mheasadh air goireas 'ionad uile-fhreastail' airson pàrantan a tha ag iarraidh Gàidhlig ionnsachadh agus/no a chleachdadh san t-Sultain 2021	Tha an obair a' dol air adhart ann an com-pàirteachas le CnamP gus làrach-lìn ùr a chruthachadh.			Stiùiriche Foghlam
	5.3 Thoir seachad slighe eile gu fileantas do phroifeiseantaich foghlaim le sgeama bogaidh airson cleachdaidhean foghlaim Gàidhlig air a mhaoineachadh; agus air a lìbhrigeadh le com-pàirtichean	Maoineachas airson an Sgeama Bogaidh aontaichte (06.21) le 2 luchd-teagaisg à Dùn Èideann a 'frithealadh a 'chùrsa bogaidh aig Oil. Ghlaschu san t-seisein 21-22.			Stiùiriche Foghlaim
	5.4 Taic gus cur ri àireamhan an luchd-ionnsachaidh agus nan slighean gu fileantas le bhith a' gabhail pàirt ann an leasachaidhean SpeakGaelic, gu sònraichte tro mhaoineachadh	Comhairle proifeasanta bho sgioba foghlaim airson leasachaidhean ann an SpeakGaelic agus còmhraidhean a thaobh taic-airgid airson nan ath cheumannan.			Stiùiriche Foghlaim

Cothroman Ùra Dè na gnìomhan eile a dh' fhaodadh cuideachadh le adhartas leis an lèirsinn

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

3. A' Cur na Gàidhlig air Adhart

3. Promoting Gaelic

Prìomhachas Ro-innleachdail 3: Gum bi barrachd dhaoine ann an Alba taiceil is bàidheil don Ghàidhlig agus a cultar	**Strategic Priority 3:** More people in Scotland are positive about Gaelic language and culture

▪ **Ciamar a tha an t-adhartas a' cuideachadh le bhith a' lìbhrigeadh na lèirsinn?**	Tha a h-uile targaid seo ag obair a dh' ionnsaigh an lèirsinn gu h-àrd a chur an gnìomh agus tha adhartas math air a bhith ann gu ruige seo agus tha sinn air cuid dhuibh a choileanadh mu thràth.
▪ **A bheil adhartas mu choinneamh na lèirsinn mar a bhiodh dùil?**	Tha adhartas gu ruige seo air a bhith mar a bhiodh dùil.

Prìomh Chomharra Coileanaidh	**Targaid**	**Adhartas gu** 30/06/2021	**Coileanadh gu 30/06/2021**	**Dùil aig 31/03/22**	**Oifigear-stiùiridh aithris**
			Dearg/Orainds/Uaine		
Prìomh Chomharra Coileanaidh 6: A' dèanamh cinnteach gu bheil barrachd àite aig a' Ghàidhlig ann an aithne nàiseanta na h-Alba, aithne-dùthcha fhosgailte le iomadh taobh is cultar	**Tagradh** 6.1 Cuir freagairtean a-steach gu co-dhiù 12 cho-chomhairleachadh phoblach gus dèanamh cinnteach gu bheilear a' beachdachadh air a' Ghàidhlig	Tha Reference Economic Consultants ag obair còmhla ri Bòrd na Gàidhlig is a' deasachadh na freagairtean do cho-comhairlichean poblach. Tha 3 freagairtean air a dhol a-steach agus 2 eile faisg air deiseil airson a dhol a-steach ann.			Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd (SPCLC)
	6.2 Brosnaich co-dhiù 5 buidhnean ùra gus poileasaidhean Gàidhlig a thoirt a-steach gus a' Ghàidhlig a neartachadh san obair aca	Tha coinneamhan air a bhith ann le dà bhuidheann ùr mu phoileasaidhean/ùidh air a' Ghàidhlig. 'S iad Highland Wildlife Park agus Gaelic Athletic Association – Scotland.			SPCLC
	6.3 Brosnaich 5 pròiseactan ùra gus comas a thoirt do buidhnean planaichean Gàidhlig saor-thoileach a chruthachadh gus a' Ghàidhlig a neartachadh san obair aca	Tha còmhraidhean air a bhith ann mu dheidhinn 6 pròiseactan ùra gu ruige seo - Coire Shalach – Urras Nàiseanta na h-Alba; Spiorad na Gàidhealtachd – Highlife na Gàidhealtachd; Fèis The Gathering; Là Mòr na Gàidhlig – Hands Up For Trad; Abair E – Stòrlann; Indylan – Herriot Watt University.			SPCLC
	6.4 6 Conaltraidhean le luchd-poilitigs (gu dìreach, tro fhoillseachaidhean, agus tro Bhuidheann Thar-phàrtaidh na Gàidhlig) gus tuigse agus gnìomhan a mheudachadh	Chaidh pàipear fiosrachaidh mu dheidhinn obair a' Bhùird a sgaoileadh do Bhuill Pàrlamaid na h-Alba air thoiseach air an deasbad a bha sa Phàrlamaid air 23 Ògmhios 2021.			SPCLC
	Mothachadh/Brosnachadh 6.5 Comas air a thoirt do dhaoine eile gus mothachadh a thogail mun Ghàidhlig tro bhith a' foillseachadh stiùireadh air buidhnean, tachartasan agus dualchas Gàidhlig air làrach-lìn Bhòrd na Gàidhlig	Cha deach mòran adhartas le seo gu ruige seo ach thathas an dùil gum bi an làrach-lìn #cleachdi a' dèiligeadh le seo gu ìre. Tha pròiseas solarachaidh a' dol an-dràsta airson cùnnradair fhaighinn gus seo a chur air dòigh.			SPCLC
	6.6 Fiosrachadh nas ruigsinniche tro bhith a' cur làrach-lìn ùr air bhog ro 01 Giblean 2021.	Chaidh an làrach-lìn ùr air bhog ro 01 Giblean 2021. Eadar 01 Giblean 2021 agus 30 Ògmhios 2021 chleachd 5,971 dhaoine an làrach-lìn, suas 193% bhon aon àm ann an 2020.			SPCLC
	6.7 Leudaich ruigsinneachd iomairt #Cleachdi	Tha sgioba Conaltraidh air a bhith a' cleachdadh iomairt #cleachdi airson sgeulachdan dhaoine le Gàidhlig a bhrosnachadh air loidhne. Tha na posts seo air a bhith gu math soirbheachail.			SPCLC
	6.8 Thoir buaidh nas motha air na meadhanan sòisealta tro bhith a' toirt leudachadh de 20% air an ruigsinneachd againn (bun-loidhne luchd-chleachdaidh 20/21 – Twitter 7,275; Facebook 4,733, Instagram 1,821)	Tha obair air na meadhanan sòisealta a' ruith gu cunbhalach.			SPCLC
	6.9 Thoir seachad fiosrachadh agus oideachadh mun Ghàidhlig agus a cultar le bhith a' stèidheachadh seirbheis fiosrachaidh tro sholaraiche air an taobh a-muigh	Cha deach mòran adhartas le seo gu ruige seo ach thathas an dùil gum bi an làrach-lìn #cleachdi a' dèiligeadh le seo gu ìre. Tha pròiseas solarachaidh a' dol an-dràsta airson cùnnradair fhaighinn gus seo a chur air dòigh.			SPCLC
Prìomh Chomharra Coileanaidh 7:	**Sunnd** 7.1 Iomairt gus a' Ghàidhlig aithneachadh mar phàirt de shunnd ann an Alba air a chur an gnìomh	Cha deach seo a thòiseachadh fhathast.			SPCLC

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/22	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/Uaine		
Bidh barrachd dhaoine ag aontachadh leis an abairt, "Tha a' Ghàidhlig cudromach do dh'Alba."	7.2 Barrachd cheanglaichean ann eadar Gàidhlig agus sunnd tro bhith a' cur fòcas air sunnd ann an sgeamaichean tabhartais	Thèid lèirmheas a dhèanamh air slatan-tomhais is prìomhachasan sgeamaichean 22/23 (air foillseachadh ann an 21/22) gus seo a dhèanamh			SPCLC
	7.3 Bithear a' coimiseanadh rannsachadh air a' cheangal eadar Gàidhlig agus sunnd gus cur ri cothroman gus togail air seo	Cha robh adhartas gu ruige seo.			SPCLC
	Plana Nàiseanta na Gàidhlig 7.5 Com-pàirteachadh nàiseanta san ath Phlana tro bhith ga chur a-mach airson co-chomhairle ro 1 Dàmhair 2021	Tha an obair seo a' dol air adhart mar bu chòir agus a-rèir a' chlàr-ama.			SPCLC

Cothroman Ùra Dè na gnìomhan eile a dh 'fhaodadh cuideachadh le adhartas leis an lèirsinn:

4. Deagh Riaghladh

4. Good Governance

Prìomhachas Ro-Innleachdail 4: Gun cùm Bord na Gàidhlig air a' leasachadh nan dòighean-obrach aige	**Strategic Priority 4:** Bòrd na Gàidhlig continues to develop how it works
▪ **Ciamar a tha an t-adhartas a' cuideachadh le bhith a' lìbhrigeadh na lèirsinn?**	Tha an t-adhartas gu ruige seo a' cur ri ar lèirsinn tro: Trèanadh is leasachadh airson an sgioba air fad; pròg̀ram leasachadh a' leantainn air aithisgean luchd in-sgrùdaidh. Tha suidheachadh a thaobh obair bhon taigh a' ciallachadh gu bheil sinn a' dèanamh tòrr adhartais a thaobh na h-àrainneachd. Tha adhartas math air a bhith ann air a' Phlana Leasachaidh.
▪ **A bheil adhartas mu choinneamh na lèirsinn mar a bhiodh dùil?**	Tha e air a bhith dùbhlanach an adhartas a bu mhath leinn a dhèanamh a dhèanamh leis gu bheil barrachd obair ann air sgath 's gu bheil sinn sgapte agus tha sin fhèin ag adhbharachadh obair a bharrachd. A dh'aindeoin sin, tha deagh adhartas air a bhith ann.

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/22	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/Uaine		
Prìomh Chomharra Coileanaidh 8: Bidh barrachd den luchd-obrach againn ag aontachadh leis an abairt, "Tha an obair agam aig Bòrd na Gàidhlig a' còrdadh rium agus tha i a' dèanamh diofar."	**Luachan** 8.1 Tha luachan na buidhne leabaichte aig cridhe gach rud a nì sinn gus cur ri com-pàirteachas agus riarachas	Tha na luachan air an cleachdadh aig tòiseach gach coinneamh mhìosail aig Dè tha Dol; tha iad mar phàirt den gach Plana Obrach Pearsanta (POP) gus cothrom a thoirt do gach neach a bhith a' beachdachadh air aon luach airson na 6 seachdainean ri thighinn.			Ceannard
	Conaltradh 8.2 Bidh sinn air plana gnìomh a chur an sàs gus na poileasaidhean aig Bòrd na Gàidhlig, agus an conaltradh mun deidhinn, ùrachadh gus dèanamh cinnteach gu bheilear gan tuigsinn agus gu bheilear gan leantainn	Tha clàr-ama ann leis an t-seirbheis HR gus lèirmheas a dhèanamh air na poileasaidhean uile ro dheireadh a' Mhàirt 2022. Thèid gach poileasaidh gu Sgioba Stiùiridh; Luchd-obrach agus air ais gu Sgioba Stiùiridh airson beachdan / molaidhean agus an uair sin thèid iad don Chomataidh Poileasaidh is Goireasan airson aonta.			Ceannard

Seisean Fosgailte

Cuspair 12.1 PT1

Prìomh Chomharra Coileanaidh	Targaid	Adhartas gu 30/06/2021	Coileanadh gu 30/06/2021	Dùil aig 31/03/22	Oifigear-stiùiridh aithris
			Dearg/Orainds/Uaine		
		Tha cleas ann far a bheil Manaidsear Gnìomhan a' bruidhinn air poileasaidh gach cola-deug aig Dè tha Dol foirmeil agus tha cothrom ann ceistean a chur. Thèid an geàrr-iomradh air a' phoileasaidh ri geàrr-chunntas na coinneimh gus am faic luchd-obrach nach robh an làthair na chaidh a ràdh.			
	Ùr-ghnàthachas agus Èifeachdas 8.3 Bheir sinn a-steach trì teicneòlasan ùra no trì cleachdaidhean ùra de theicneòlas - airson obair rianachd air sgeamaichean maoineachaidh, a' toirt piseach air a' bhathar-bog HR againn agus a' comasachadh tagraidhean chosgaisean air-loidhne gus uallaichean obrach a lughdachadh agus a bhith nas èifeachdaiche	Tha siostam airson iarrtasan trèanaidh agus measadh trèanadh air an neartachadh le foirmichean measaidh ri fhaighinn ann an àite soilleir ann an Sharepoint agus iarrtasan air PeopleHR; tha siostam ann a-nise airson cosgaisean siubhail a tha deiseil airson nuair a thòisicheas sinn a siubhail a-rithist.			Ceannard
Prìomh Chomharra Coileanaidh 9: Bidh barrachd de ar luchd-ùidhe ag aontachadh leis an abairt, "Tha Bòrd na Gàidhlig a' coileanadh a dhleastanasan gu h-èifeachdach agus tha e a' cur taic ris an obair againne."	**Leasachaidh Leantainneach** 9.1 80% den Phlana Leasachaidh againn air a chur an gnìomh ro 31 Màrt 2022 gus am bi sinn nar buidheann nas fheàrr do luchd-obrach agus luchd-ùidh	Tha mu 80% den Plana Leasachaidh air a chur an gnìomh mar-thà is tha sinn an dùil gum bi 100% ann ro 31.03.2022.			Ceannard
	9.2 Coilean no rach thairis air na targaidean san Aithris Luach as Fheàrr againn gus dèanamh cinnteach gun dèan sinn am feum as fheàrr de ghoireasan poblach	Cha do thoisich obair air Aithris Luach as Fheàrr fhathast.			
	A' Lùghdachadh Carboin 9.3 Bidh plana siubhail gnìomhachais an gnìomh againn a bhios a' cur ris na targaidean lùghdachaidh carboin againn.	Chaidh bruidhinn air an obair a rinneadh gu ruige seo leis a' Mhanaidsear Gnìomhan agus fhuaradh sgrìobhainnean iomchaidh. Thathar an dùil tòiseachadh air an obair seo faisg air deireadh an Iuchair.			Ceann an Ionmhais is Chùisean Corporra

Cothroman Ùra Dè na gnìomhan eile a dh'fhaodadh cuideachadh le adhartas leis an lèirsinn

Dearg Orains Uaine

Bidh aithisgean adhartais gu tric a' dèanamh feum de shiostam le 'solais trafaig' gus sealltainn dè an t-adhartas a thathar a' dèanamh le pròiseactan. Ge-tà, tha cho èifeachdach 's a tha an goireas measaidh seo gu tur an urra ris cho dìcheallach 's a tha am manaidsear le uallach air a shon agus cho fìor 's a tha an ìre-adhartais a chaidh a chomharrachadh airson a' phròiseict. Cha bu chòir siostam nan solas-trafaig a chleachdadh gus trioblaidean fhalach, agus 's e an t-amas a th' aige adhartas a chomharrachadh agus sealltainn gu soilleir nuair dh'fheumas an Sgioba-stiùiridh/am Bòrd-stiùiridh rudeigin a dhèanamh mu chion adhartais – m.e., a' tomhas adhartas, a' cur ghnìomhan an sàs gus cùisean a chur ceart, agus a' cumail fios ris an Sgioba-stiùiridh agus ris a' Bhòrd-stiùiridh.

	Adhartas sa bhliadhna seo gu ruige seo	**Ro-mheasadh air an t-suidheachadh a bhios ann aig deireadh na bliadhna ionmhais**
	• Cha do thòisich an obair seo fhathast. • Tha duilgheadasan mòra ann leis a' phròiseact seo. • Feumaidh manaidsearan cùisean a leasachadh sa bhad.	• Tha cunnart ann nach bi am pròiseact deiseil nuair a bu chòir dha a bhith • Feumar gnìomhan leasachaidh a chur an sàs airson a' phròiseict gus cinn-uidhe ghnothachais a choileanadh agus/no gus dèanamh cinnteach gun tèid an obair thoirt gu buil • [Nota: 1: Ma tha manaidsear an dùil gum bi ìre-adhartais dhearg ann aig deireadh na bliadhna, bu chòir dhaibh innse dè na goireasan is gnìomhan a tha dhìth gus an ìre-adhartais atharrachadh, agus/no carson nach gabh am pròiseact a choileanadh.] • [Nota 2: Bu chòir don Sgioba-stiùiridh coimhead air a' ghnìomh, còmhla ris a' mhanaidsear le uallach air a shon, gus faicinn dè as coireach gu bheil ìre-adhartais dhearg ann agus gus plana gnìomh a dhealbh airson dèanamh cinnteach nach fhàs cùisean nas miosa agus gus an cron a nì an cion adhartais air cliù na buidhne agus air a' bhuidhinn san fharsaingeachd a lùghdachadh gu ìre cho beag 's as urrainn.]
	• Chan eil e air a choileanadh, thathar a' dèanamh adhartas. • Tha obair air tòiseachadh air seo. • Tha an obair a' dol air adhart mar a bhathar an dùil.	• Thathar an dùil gum bithear air adhartas nach beag a dhèanamh air seo aig deireadh na bliadhna, ach cha bhi an gnìomh air a choileanadh gu tur. • [Nota 3: Bu chòir don Sgioba-stiùiridh coimhead air a' ghnìomh, còmhla ris a' mhanaidsear le uallach air a shon, gus bruidhinn air dè na gnìomhan/goireasan a dh'fhaodadh cuideachadh le bhith a' coileanadh na h-obrach gus an gabh e comharrachadh mar Uaine.]
	• Tha an gnìomh seo air a choileanadh, agus chan eil duilgheadasan ann.	• Thathar an dùil gun tèid an gnìomh a choileanadh a rèir a' chlàir-ama/plana/buidseat a chaidh aontachadh.

Seisean Fosgailte
Cuspair 12.2

A' freagairt ri	Am Bòrd-stiùiridh	
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/21	
Àite:	Aig astar	
Nì a' chlàr-ghnothaich	12.2	

Tiotal a' Phàipeir	Adhartas nas Luaithe	
Moladh do Bhuill	Airson fiosrachadh *	
Neach-labhairt:	Daibhidh Boag, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd Jim Whannel, Stiùiriche Foghlam na Gàidhlig	
Air ullachadh le:	Daibhidh Boag, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd	
Cùrsa Riaghlaidh airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
Sgioba-stiùiridh	23/09/2021	Airson fiosrachadh
Pàipear-taice air a cheangal ris	PT1 – Adhartas nas Luaithe: fios as ùr BnG	

1	**Adhbhar**
1.1	Airson am fiosrachadh as ùire a thoirt do Bhuill a' Bhùird-stiùiridh mu dheidhinn na h-iomairt Adhartas nas Luaithe.
2.	**Cùl-fhiosrachadh**
2.1	Chaidh an iomairt Adhartas nas Luaithe a stèidheachadh eadar Bòrd na Gàidhlig agus Riaghaltas na h-Alba, gus na prìomhachasan ann am Plana Cànain Nàiseanta Gàidhlig 2018-23 a thoirt air adhart. Tha am pìos seo ann am Plana Cànain Nàiseanta Gàidhlig 2018-23:- **"Fàs nas luaithe is buaidh nas fharsainge** Tha sinn riaraichte gu bheil prìomhachasan a' Phlana seo freagarrach airson fàs a thoirt air a' Ghàidhlig aig ìre nas luaithe ann an Alba."
2.2	Bha a' chiad choinneamh "Adhartas nas Luaithe" ann am Battleby, faisg air Peairt anns an Lùnastal 2018, le riochdairean bho còrr is 20 ùghdarras poblach an làthair agus le Iain Swinney, Leas-phrìomh Mhinistear na h-Alba sa chathair. Bha coinneamh Adhartas nas Luaithe eile anns an Lùnastal 2019 agus dà eile air-loidhne anns an t-Sultain 2020 agus sa Ghearran 2021.
2.3	Tha obair Adhartas nas Luaithe a' dol air adhart le diofar bhuidhnean a' gabhail uallach airson 5 sruthan-obrach mar a leanas :-

Trusadh agus glèidheadh Thidsearan	Comhairle Choitcheann Teagaisg na h-Alba (GTCS) agus Comhairle Maoineachaidh na h-Alba (SFC)
Ionnsachadh didseatach agus meadhanan	MG ALBA is Comhairle nan Eilean Siar (CnES)
Eaconamaidh agus margaid-obrach	Leasachadh Sgilean na h-Alba (SDS) is Iomairt na Gàidhealtachd is nan Eilean (HIE)

Ceanglaichean coimhearsnachd	Iomairt na Gàidhealtachd is nan Eilean (HIE) agus Comhairle nan Eilean Siar (CnES)
Cleachdadh agus taic airson luchd-ionnsachaidh	MG ALBA

2.4 A bharrachd air co-obrachadh eadar diofar ùghdarrasan poblach, tha co-obrachadh taobh-a-staigh na buidhne a' dol air adhart cuideachd, le fòcas air na 5 sruthan-obrach seo.

2.6 Dhearbhaich buill Co-cruinneachadh na Gàidhealtachd is nan Eilean (Convention of the Highlands and Islands) anns a' Mhàirt 2021 gum bi iad a' cumail sùil air leasachadh na Gàidhlig fo sgèith nan diofar chuspairean air a' chlàr-gnothaich aca, mar eisimpleir taigheadas is leasachaidhean eaconamach.

3. Prìomh Aithris/Fiosrachadh

3.1 Thèid an ath choinneamh den iomairt Adhartas nas Luaithe air adhart tro ghoireas co-labhairt bhidio air 27 Sultain 2021 le Shirley-Anne Somerville BPA Rùnaire an Fhoghlaim sa chathair, le riochdairean bho mu 20 ùghdarrasan poblach an làthair, Bòrd na Gàidhlig nam measg.

3.2 Tha Bòrd na Gàidhlig air pàipear fiosrachaidh ullachadh airson na coinneimh, leis an fiosrachadh as ùire ann bhon choinneimh mu dheireadh sa Ghearran 2021 fo gach sruth-obrach. Tha seo an cois seo ann am PT1.

3.3. Bidh e comasach aithisg labhairteach leis an fhiosrachadh as ùire bhon choinneimh Adhartas nas Luaithe a thoirt seachad gu Buill a' Bhùird aig coinneamh a' Bhùird fhèin.

4. Moladh

4.1 Gum bi Buill a' Bhùird-stiùiridh a' gabhail fa-near dhan fhiosrachadh anns a' phàipear seo.

5. Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach

5.1 **Buaidhean air Ionmhas**

Chan eil gin ann.

5.2 **Buaidhean air Luchd-obrach**

Tha e follaiseach gu bheil buaidh aig seo air obair taobh a-staigh na buidhne, le fòcas às ùr air na sruthan-obrach a' dèanamh diofar agus gu bheil seo a' còrdadh ri daoine. Tha dlùth cheangal eadar an obair seo agus a bhith a' cur phlanaichean reachdail aig na h-ùghdarrasan poblach an gnìomh, agus tha Adhartas nas Luaithe a' cruthachadh cothrom an ceangal eadar leasachadh na Gàidhlig agus planaichean reachdail a neartachadh am measg an sgioba.

5.3 **Buaidhean air Trèanadh**

Tha diofar luchd-obrach a' faighinn chothroman tron phròiseas seo gus na sgilean pearsanta aca fhèin a leasachadh.

5.4 **Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachdail agus Corporra**

Plana Cànain Nàiseanta Gàidhlig 2018-23

"Fàs nas luaithe is buaidh nas fharsainge
Tha sinn riaraichte gu bheil prìomhachasan a' Phlana seo freagarrach airson fàs a thoirt air a' Ghàidhlig aig ìre nas luaithe ann an Alba."

Tha dlùth cheangal ann eadar Adhartas nas Luaithe agus a' cur air adhart cleachdadh, ionnsachadh agus ìomhaigh na Gàidhlig mar a tha Plana Corporra na buidhne ag amas air, gu sònraichte mar a leanas:-

	"A' dèanamh cinnteach gum bi buaidh nas motha aig Planaichean Gàidhlig air cùisean agus a' toirt taic do dh'Ùghdarrasan Poblach gus sanasachd a dhèanamh air an obair a nì iad don Ghàidhlig"
5.5	**Ceanglaichean ris an Fhrèam-obrach Coileanaidh Nàiseanta**

AR N-ADHBHAR	AR LUACHAN
Fòcas air a bhith a' cruthachadh dùthaich nas soirbheachaile le cothroman do dh'Alba air fad soirbheachadh tro bhith a' cur ri sunnd, agus ri fàs eaconamach seasmhach agus in-ghabhalach	'S e comann-sòisealta a th' annainn a tha a' dèiligeadh ri ar sluagh le caoimhneas, urram agus co-fhaireachdainn, a' toirt spèis do riaghladh an lagha, agus a tha ag obair ann an dòigh a tha fosgailte agus follaiseach

AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
Còraichean daonna	☐	Clann	☒
Cultar	☒	Coimhearsnachdan	☒
Àrainneachd	☐	Bochdainn	☐
Slàinte	☐	Eadar-nàiseanta	☐
Foghlam	☒	Eaconamaidh	☒
Gnothachasan soirbheachail is ùr-ghnàthach	☒		

5.6	**Buaidhean air Cliù**
	Tha e cudromach gum bi Bòrd na Gàidhlig a' toirt ceannas do dh'Adhartas nas Luaithe leis an dùil gum bi e soirbheachail. Bidh seo a' neartachadh cliù na buidhne.
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**
	Chan eil gin ann.
5.8	**Buaidhean Laghail**
	Achd na Gàidhlig (Alba) 2005 agus Achd an Fhoghlaim (Alba) 2016 a chur an gnìomh.
5.9	**Buaidhean air Co-ionannachd**
	Chan eil gin ann.
5.10	**Buaidhean air an Àrainneachd**
	Cha bhi buaidh air an àrainneachd.

Bòrd na Gàidhlig

Seisean Fosgailte
Cuspair 12.2 PT1

Cunntas as ùr le Bòrd na Gàidhlig air Adhartas nas Luaithe – Sultain 2021

Chaidh an iomairt Adhartas nas Luaithe (FRP) a cho-stèidheachadh eadar Bòrd na Gàidhlig agus Riaghaltas na h-Alba gus dèanamh cinnteach gu bheil prìomhachasan a' Phlana Cànain Nàiseanta Ghàidhlig gan cur air adhart le raon de chom-pàirtichean a' raon phoblaich. 'S e prìomh amas a' Phlana Cànain Nàiseanta Ghàidhlig 2018-23 (PCNG) gum bi a' Ghàidhlig ga cleachdadh nas trice, le barrachd dhaoine agus ann an raon nas fharsainge de shuidheachaidhean.
Tha am PCNG a' cur an cèill prìomhachasan, gealltanasan ùra agus prìomh chom-pàirtichean fo thrì chinn mar a leanas:

- Cur am meud cleachdadh na Gàidhlig.
- Cur am meud ionnsachadh na Gàidhlig.
- Cur air adhart deagh ìomhaigh den Ghàidhlig.

Tro lìbhrigeadh Adhartais nas Luaithe, tha oifigearan BnG air a bhith a' toirt comhairle is taic phroifeiseanta airson nan sruthan-obrach uile. Tha BnG air ceannardas cudromach a thoirt do na buidhnean com-pàirteachaidh gus dèanamh cinnteach gum bi an iomairt co-thàthach agus air stèidheachadh air obair ann an com-pàirteachas.

<u>Cunntas as ùr air Sruthan-obrach Adhartais nas Luaithe</u>

Trusadh agus Glèidheadh Thidsearan

Teisteanas Teagaisg A bharrachd (ATQ) aig Oilthigh Shrath Chluaidh
Tha ATQ a' toirt cothrom do thidsearan nua-chànanan ann an àrd-sgoiltean Beurla gus Gàidhlig a chur ris an teisteanas nua-chànanan aca. Chaidh an cùrsa pìleatach seo a mhaoineachadh gu h-iomlan le BnG. Tha deichnear a' gabhail pàirt ann an toiseach, agus 's e com-pàirteachas a th' ann eadar Oilthigh Shrath Chluaidh agus Comhairle Baile Ghlaschu le taic bho GTCS agus BnG. An dèidh dhaibh an cùrsa a choileanadh gu soirbheachail, bidh com-pàirtichean a' tòiseachadh air Gàidhlig a lìbhrigeadh mar phàirt den tairgse curraicealaim airson nua-chànanan anns na sgoiltean aca bhon Lùnastal 2023.
Còmhla ri Glaschu, tha Siorrachd Dhùn Breatann an Iar, Lannraig a Tuath agus Dùn Èideann air tidsearan a chur air adhart airson a' phìleit, a bhios mar dhòigh-obrach gu tur ùr airson cothrom air Gàidhlig a mheudachadh mar nua-chànan. Tha comas ann gum bi seo a' toirt cothrom air Gàidhlig do raon farsaing de sgoilearan àrd-sgoile, agus mar sin dh'fhaodadh e iarrtas airson Gàidhlig mar dhàrna chànan (L2) a bhrosnachadh anns a' bhun-sgoil.

Cùrsaichean Bogaidh Gàidhlig airson Luchd-cleachdaidh Foghlaim: tabhartasan
Tha BnG a' cumail orra a' toirt seachad a' chuid as motha de na cosgaisean ceangailte ri cùrsa bogaidh fad-bhliadhna aig na h-ionadan a leanas:

- Sabhal Mòr Ostaig (SMO, an t-Eilean Sgitheanach)
- Colaisde a' Chaisteil (Leòdhas)
- Oilthigh Ghlaschu (Glaschu)

Ri linn a' ghalair mhòr-sgaoilte, cha b' urrainn do mhòran ùghdarrasan ionadail tidsearan a leigeil às air a shon. Ann an seisean 2020-21, ge-tà, bha dithis thidsearan a' frithealadh Colaisde a' Chaisteil agus bha aon a' frithealadh SMO. Ann an seisean 2021-22, tha dithis thidsearan air an clàradh sa chùrsa aig Oilthigh Ghlaschu.

Ann an com-pàirteachas le Ùghdarrasan Ionadail, bidh sinn a' dèanamh lèirmheas air an t-solar san t-seisean 2021-22 agus bidh sinn a' sireadh dòighean ura gus barrachd thagraichean a bhrosnachadh.

Lèirmheas OECD

Tha BnG air freagairt ris a h-uile cho-chomhairleachadh bho Riaghaltas na h-Alba a thaobh lèirmheas an OECD. Bidh sinn a' gabhail pàirt ann am Buidheann Comhairleachaidh air Luchd-cleachdaidh agus Com-pàirtichean, a bhios a' comhairleachadh an Àrd-ollaimh Muir air an raon-ùghdarrais aige a thaobh nan ath-leasachaidhean a thathar a' moladh airson foghlam na h-Alba. Bidh BnG a' fòcasachadh air ealantas a sholarachadh a thaobh foghlam tro mheadhan na Gàidhlig agus teagasg cànan is cultar na Gàidhlig (FMG) san t-siostam foghlaim tro mheadhan na Beurla (EME) airson gach taobh den phròiseas ath-leasachaidh.

Sgeama Tabhartasan Foghlaim

Riaraich BnG maoineachadh luach cha mhòr £85,000 do 51 daoine fa leth tron sgeama Tabhartasan Foghlaim againn ann an 2020-21. Thug am maoin seo taic do dh'oileanaich ann an Tùs-thrèanadh Thidsearan Gàidhlig, luchd-cleachdaidh ann am FMG airson caochladh chùrsaichean Ionnsachadh Proifeiseanta Fad Dhreuchd (CLPL), agus luchd-cleachdaidh ann am foghlam tro mheadhan na Beurla (EME) gus na sgilean Gàidhlig aca a leasachadh. Tha sinn ag amas air £65k a thoirt seachad ann an tabhartasan do 44 tagraichean airson an t-seisein 2021-22. Ged a tha an àireamh seo beagan nas lugha na fhuaireadh ron ghalar mhòr-sgaoilte, tha sinn air ar brosnachadh gu bheil an ìre de dh'iarrtasan fhathast gu math àrd a dh'aindheoin na h-èiginne-slàinte a th' ann an-dràsta.

Oifigear Fastadh Thidsearan

Bidh Oifigear Fastadh Thidsearan ùr a' gabhail a dreuchd le BnG tràth san Dàmhair 2021. Bidh an t-oifigear, còmhla ri GTCS, ag adhartachadh a' phlana-obrach an dèidh Suirbhidh Nàiseanta nan Tidsearan. Bidh i cuideachd ag adhartachadh na h-iomairte nàiseanta ùire a bhios a' brosnachadh barrachd dhaoine gus dreuchdan fhaighinn ann am FMG. Chaidh tòrr obair ullachaidh a dhèanamh mar-thà air an dà iomairt seo gus dèanamh cinnteach gun tòisich iad air buaidh a thoirt seachad rè nam mìosan mu dheireadh de 2021 agus toiseach 2022.

Oifigear Foghlaim (Curraicealam Gàidhlig)

Thug BnG maoineachadh gus an dreuchd seo a chruthachadh aig Foghlam Alba. Bidh an t-Oifigear Foghlaim a' toirt taic do Fhoghlam Alba gus na gnìomhan sa Phlana Ghàidhlig aca a thoirt air adhart agus astar an adhartais a mheudachadh sa churraicealam Ghàidhlig san raon àrd-sgoile.

Fèis Ionnsachaidh na h-Alba 2021

Bidh BnG a' dèanamh seisean aig Fèis Ionnsachaidh na h-Alba 2021 (SLF) còmhla ri Comhairle Siorrachd Àir a Tuath air mar a thathar a' leasachadh seirbheis FMG ùr ann an co-theacsa an Stiùiridh Reachdail. 'S e seo a' chiad tachartas a lìbhrig BnG aig an SLF, agus bidh sinn a' tairgsinn ion-chur aig a h-uile Fèis Ionnsachaidh na h-Alba san àm ri teachd.

Stiùireadh Reachdail mu Fhoghlam Gàidhlig

Tha BnG air ath-sgrùdadh nàiseanta a thòiseachadh air a' bhuaidh a tha air a bhith aig an Stiùireadh Reachdail. Tha Buidheann an Ath-sgrùdaidh a' gabhail a-steach riochdachadh bho Fhoghlam Alba, an sgioba Gàidhlig is Albais aig Riaghaltas na h-Alba, Comann nam Pàrant Nàiseanta (CnamP), Lìonra nan Ùghdarrasan Ionadail

Gàidhlig agus Comhairle Baile Ghlaschu. Mar phàirt den phròiseas ath-sgrùdaidh, tha BnG agus CnamP ag obair le 2 ùghdarras ionadail gus an Stiùireadh Reachdail a chur air adhart ann an dòigh fhòcasaichte rè an t-seisein 2021-22.

Ionnsachadh Didseatach agus Meadhanan

e-sgoil agus Taic eile

Tha BnG a' gabhail pàirt sa bhuidheann choimeasaidh a tha a' beachdachadh air an tairgse nàiseanta aig e-sgoil agus air taic eile do FMG. Tha coinneamhan ceangail gan cur air dòigh a-nis eadar an sgioba e-Sgoil agus Sgioba Foghlàim a' Bhùird gus fiosrachadh a cho-phàirteachadh agus dòighean ùra innleachdadh anns am faodar co-obrachadh nas èifeachdaich a choileanadh.

Taic do Stòrlann

Goireasan didseatach a bharrachd gus taic a thoirt do dh'ionnsachadh aig an taigh agus ath-shlànachadh an dèidh Covid – pròiseactan sònraichte air am maoineachadh le BnG gus taic a thoirt do phàrantan is teaghlaichean, leithid Gàidhlig nan Òg, agus stòrasan a bharrachd airson an t-siostaim FMG, a' gabhail a-steach Mothachas-Slàinte agus Sunnd.

Taic airson Luchd-cleachdaidh is Luchd-ionnsachaidh, Com-pàirteachas

LearnGaelic* agus *SpeakGaelic

Tha Bòrd na Gàidhlig a' leantainn orra ag obair gu dlùth còmhla ri MG ALBA agus prìomh chom-pàirtichean eile gus taic a thoirt don làrach-lìn LearnGaelic.scot mar ionad uile-fhreastail airson luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig. A bharrachd air sin, thug sinn maoineachadh gus frèam-obrach airson ionnsachadh cànain a leasachadh aig Oilthigh Obar Dheathain, agus an cùrsa is goireasan ionnsachaidh a leasachadh a bhios ceangailte ri SpeakGaelic, a thèid a chur air bhog air 18.10.21. Tha sinn cuideachd air maoineachadh a thoirt airson dreuchd an oifigeir a bhios a' co-òrdanachadh ghnothaichean agus airson for-ruigheachd gus oidean-ionnsachaidh a thrèanadh.

#cleachdi

Tha an sgeama #cleachdi, gus luchd-labhairt na Gàidhilg a chomharrachadh, ri fhaotainn a-rithist, le goireasan an-asgaidh rim faotainn tron làrach-lìn BnG.
A' leantainn air còmhraidhean ri SpeakGaelic agus com-pàirtichean eile, tha a' phròiseact *#cleachdi Còmhla* a' dol air adhart le rannsachadh agus cruthachadh làrach-lìn ùr *cleachdi.scot* tràth ann an 2022 gus ionadan far am bi Gàidhlig ga bruidhinn, air-loidhne agus far-loidhne, a bhrosnachadh, a chomharrachadh agus a mhapachadh.

Margaid Obrach agus Eaconamaidh

Gàidhlig san Àite-obrach

Tha còmhraidhean air a bhith a' dol air adhart eadar BnG, Leasachadh Sgilean na h-Alba, Iomairt na Gàidhealtachd 's nan Eilean, Comhairle nan Eilean Siar, Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid agus E-sgoil leis an amas gun tèid sgeama "Gàidhlig san Àite-obrach" a stèidheachadh. Bidh seo a' neartachadh nan ceanglaichean eadar àitichean-obrach san raon phoblach, san raon phrìobhaideach agus san treas raon far a bheilear a' dèanamh fàisneachd gum bi cothroman obrach a' fàs agus far a bheil deagh chothroman ann gus Gàidhlig a chleachdadh, gach cuid a chum leas a' ghnothachais agus leas na coimhearsnachdan Gàidhlig far a bheil iad

suidhichte a neartachadh. Mar phàirt den Mhaoin Buileachaidh Achd na Gàidhlig (GLAIF), dh'aontaich BnG ri maoineachadh luach £20,000 gus trèanadh ann an sgilean Gàidhlig a sholarachadh do phreantasan sna h-Eileanan an Iar ann an raon de chuspairean leithid cùram-cloinne, foghlam, cùram sòisealta agus na meadhanan.

Turasachd Ghàidhlig

Tha pàirt chudromach aig BnG ann am Buidheann-stiùiridh Ro-innleachd Turasachd na Gàidhlig. Tha sinn a' cumail oirnn a' comhairleachadh, a' cuideachadh agus a' maoineachadh iomadh pròiseact is leasachadh ceangailte ri cultar is turasachd. Tha cruinneachadh ùr de bhidiothan goirid, air an cruthachadh airson Turasachd Innse Gall le taic bho VisitScotland, Calmac agus Bòrd na Gàidhlig, a-nis rim faotainn air-loidhne. Tha na sia bhidiothan, a chaidh a chruthachadh ann an co-bhann le coimhearsnachdan ionadail, a' brosnachadh luchd-turais gus cultar na Gàidhlig a mhothachadh agus a lorg fhad 's a tha iad air chuairt do na h-Eileanan an Iar. Bidh an t-Albannach, anns an eagran air-loidhne aige sa mhìos seo, a' foillseachadh altan naidheachd air cultar na Gàidhlig aig am bi ceanglaichean ris na bhidiothan.

Coimhearsnachd

Cumhachdachadh Choimhearsnachdan

Stèidhich BnG com-pàirteachas le Fearann Coimhearsnachd na h-Alba (CLS) agus sholaraich sinn ionmhas airson maoin leasachaidh Ghàidhlig, leis an amas shònraichte gum bithear a' brosnachadh choimhearsnachdan sna h-eileanan gus cleachdadh na Gàidhlig sa choimhearsnachd a mheudachadh. Mar phàirt den phasgan taice, bidh CLS a' fastadh Oifigear Leasachaidh Gàidhlig a bhios ag obair le buidhnean coimhearsnachd. Bidh an sgeama ùr fosgailte ri iarrtasan gus 17.09.21 agus thèid co-dhùnaidhean air maoineachadh a dhèanamh le riochdairean coimhearsnachd.

Lìonra Oifigearan Coimhearsnachd Gàidhlig

Tha BnG air Lìonra Oifigearan Coimhearsnachd Gàidhlig a stèidheachadh mar phìleat gus barrachd leasachadh proifeiseanta agus barrachd co-obrachaidh is co-òrdanachaidh a chomasachadh am measg oifigearan Gàidhlig a tha stèidhte sa choimhearsnachd.

Oifigearan Gàidhlig

Tro chaochladh shruthan maoineachaidh, le maoineachadh a bharrachd bho Riaghaltas na h-Alba, tha BnG air lìonra nan oifigearan Gàidhilg ChnaG a leudachadh (mar a chithear ann an gorm air a' mhapa) a bharrachd air iomadh dreuchd ann an raointean eile. Tha am map gu h-ìosal a' sealltainn dè cho fad 's a tha oifigearan coimhearsnachd Gàidhlig a' ruigsinn air feadh na dùthcha. Tha tuilleadh fiosrachaidh ri fhaighinn air an duilleig-lìn:
https://www.google.com/maps/d/viewer?hl=en&mid=1YAD20IpYaJs7mrx241wirHlbvooupI3K&ll=56.6512111554106%2C0.07773183166345454&z=7

Seisean Fosgailte
Cuspair 12.2 PT1

Bann Sgrìobhte airson Gàidhlig

Tha Bòrd na Gàidhlig agus Comhairle nan Eilean Siar air còmhraidhean a chumail a' dol a thaobh Bann Sgrìobhte airson Gàidhlig a stèidheachadh anns na h-Eileanan an Iar ann an co-bhann ri raon de bhuidhnean eile. Tha an dà bhuidheann den bheachd gu bheil fàs na Gàidhlig san Eileanan an Iar an crochadh gu ìre mhòr air barrachd cleachdadh na Gàidhlig a bhrosnachadh, maille ri foghlam agus factaran eaconamach agus sòisealta.

Plana Nàiseanta nan Eilean

Tha còmhraidhean air a bhith a' dol air adhart le Riaghaltas na h-Alba air Plana Nàiseanta nan Eilean agus air mar a ghabhas Gàidhlig àbhaisteachadh nuair a thèid am plana a chur an gnìomh, agus am maoineachadh a thèid a sholarachadh tro chùmhnant nan Eilean.

Co-chruinneachadh na Gàidhealtachd is nan Eilean

Tha BnG air a bhith air ceann obrach gus Gàidhlig àbhaisteachadh leis na sruthan-obrach aig Co-chruinneachadh na Gàidhealtachd is nan Eilean.

Seisean Fosgailte
Cuspair 12.3

A' freagairt ri	Am Bòrd-stiùiridh
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/21
Àite:	Aig astar
Nì a' chlàr-ghnothaich	12.3

Tiotal a' Phàipeir	Plana Nàiseanta na Gàidhlig 2023-28	
Moladh do Bhuill	Airson fiosrachadh*	
Neach-labhairt:	Daibhidh Boag, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd	
Air ullachadh le:	Daibhidh Boag, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd	
Cùrsa Riaghlaidh airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
Sgioba-stiùiridh	23/06/2021	Airson fiosrachadh
Pàipear-taice air a cheangal ris	PT1 – Clàr-ama Plana Nàiseanta na Gàidhlig 2023-28	

1	**Adhbhar**
1.1	Airson fiosrachadh às ùr a thoirt do na Buill air adhartas le Plana Nàiseanta na Gàidhlig 2023-28.
2.	**Cùl-fhiosrachadh**
2.1	Fo Achd na Gàidhlig (Alba) 2005, tha dleastanas air Bòrd na Gàidhlig Plana Nàiseanta na Gàidhlig (PNG) fhoillseachadh co-dhiù gach 5-bliadhna. Chaidh am fear a th' ann an-dràsta fhoillseachadh anns a' Mhàrt 2018 agus feumar an ath fhear fhoillseachadh tràth sa bhliadhna 2023.
2.2	Feumaidh Bòrd na Gàidhlig am PNG a sgrìobhadh agus an uair sin a chur gu Ministearan na h-Alba airson aonta.
2.3	Bhathas ag amas air a' chiad dreachd a chur air beulaibh a' Bhùird-stiùiridh air 06 Dàmhair 2021 a' sireadh aonta, ach air sgàth neo-làthaireachd luchd-obrach cha robh e comasach seo a choileanadh.
2.4	Thathas ag amas a-nis gun tig a' chiad dreachd air beulaibh a' Bhùird-stiùiridh air 15 Dùbhlachd 2021 mus tèid e a-mach gu co-chomhairle poblach airson trì mìosan.
2.5	Thathas den bheachd gum bi an dreachd mu dheireadh aig Bòrd na Gàidhlig deiseil anns an t-Sultain 2022. Tha an clàr-ama ann am PT1 stèidhichte air a' cheann-ùidhe seo.
3.	**Prìomh Aithris/Fiosrachadh**
3.1	**<u>Còmhraidhean le luchd-ùidh</u>** Chum Bòrd na Gàidhlig 5 coinneamhan poblach air-loidhne eadar 07 agus 17 Ògmhios 2021 a' togail air a' cheisteachan a sgaoil Bòrd na Gàidhlig san Dùbhlachd 2020 mu chiad smuaintean air an ath Phlana Nàiseanta agus a' togail air na diofar chòmhraidhean le coimhearsnachdan sa bhliadhna mu dheireadh.

3.2	Bha na coinneamhan ann mar a leanas :- 07 Ògmhios 2021 - Luchd-labhairt anns na h-eileanan is sgìrean dùthchail 09 Ògmhios 2021 - Seisean le òigridh bho air feadh Alba 10 Ògmhios 2021 - Luchd-labhairt a tha a' fuireach ann am bailtean is bailtean mòra 14 Ògmhios 2021 - Do dhuine a bhios a' gabhail pàirt sa choimhearsnachd air-loidhne 17 Ògmhios 2021 - Seisean tro mheadhan na Bheurla
3.3	Bha na coinneamhan seo a' coimhead gu sònraichte air na prìomh phuingean bho ghrunn cho-chomhairleachaidhean agus deasbadan thairis air a' bhliadhna mu dheireadh, a' gabhail a-steach ceisteachan Bhòrd na Gàidhlig air a' Phlana Nàiseanta, suirbhidh air cleachdadh na Gàidhlig am measg dhaoine òga, co-comhairle ro-innleachdail air maoineachadh Bhòrd na Gàidhlig, còmhraidhean coimhearsnachd anns na h-eileanan a chur Alasdair Allan BPA agus Buill Pàrlamaid na h-Alba eile air dòigh agus sreath de chòmhraidhean a chaidh air adhart fo stiùir an Leas-phrìomh Mhinistear, Iain Swinney BPA.
3.4	**PNG#3 – Lèirmheas** Às dèidh pròiseas solarachaidh poblach tron làrach-lìn Public Contracts Scotland, tha Bòrd na Gàidhlig air coimisean a chur air dòigh le sgioba rannsachaidh fo stiùir Sabhal Mòr Ostaig gus leirmheas neo-eisimeileach a chumail air adhartas mu chur an gnìomh PNG 2018-23 gu ruige seo.
3.6	'S e an t-amas a th' ann aithisg ullachadh a bhios a' sealltainn dè chaidh a choileanadh gu ruige seo agus dè tha ri dhèanamh fhathast, a' gabhail a-steach na cothroman agus na dùbhlan a th' air a bhith ann agus a bhios ann fhathast ro dheireadh a' phlana. Bidh an aithisg seo mar ghoireas air leth feumail ann a bhith ag ullachadh PNG 2023-28.
3.7	Tha an sgioba ag obair air an dàrna dreachd an-dràsta, leis an dùil gum bi seo deiseil a dh' aithghearr.
3.8	**A' sgrìobhadh dreach 1** Tha buidheann-obrach le Cathraiche a' Bhùird, Ceannard a' Bhùird, Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd agus Ceann Sgioba na Gàidhlig is Albais aig Riaghaltas na h-Alba air a bhith coinneachadh gu cunbhalach gus obair sgrìobhaidh a' chiad dreach a thoirt air adhart.
3.9	Thathas an dùil gun tig an dreach phlana air beulaibh a' Bhùird-stiùiridh air 15 Dùbhlachd 2021 agus gun tèid co-chomhairle poblach air adhart anns an Fhaoilleach airson 3 mìosan.
4.	**Moladh**
4.1	Gum bi Buill a' Bhùird-stiùiridh a' toirt fa-near dhan fhiosrachadh anns a' phàipear seo.
5.	**Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach**
5.1	**Buaidhean air Ionmhas**
	Tha na cosgaisean airson na h-obrach seo uile taobh a-staigh buidseat na bliadhna.

5.2	**Buaidhean air Luchd-obrach**
	’S e fear de na dleastanasan as cudromaiche a th’ air Bòrd na Gàidhlig a bhith a’ sgrìobhadh Plana Nàiseanta na Gàidhlig agus tha oifigearan air a bhith ag obair air seo is bidh airson nam mìosan a tha romhainn.
5.3	**Buaidhean air Trèanadh**
	Chan eil aig an ìre seo ach tha e cudromach gum bi trèanadh ann dhan sgioba far a bheil sin a dhìth tron phròiseas seo.
5.4	**Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachdail agus Corporra**
	Leis gu bheil an dleastanas seo air Bòrd na Gàidhlig fo sgèith Achd na Gàidhlig (Alba) 2005, ’s e pròiseact deatamach a th’ ann gus an Achd seo a chur an gnìomh. Ann am Plana Corporra 2018-23 tha sinn a’ cantainn gur e fear de na prìomh dhleastanasan air Bòrd na Gàidhlig a bhith “Ag ullachadh a’ Phlana Cànain Nàiseanta Ghàidhlig agus a’ co-òrdanachadh coileanadh a’ Phlana sin.” Bidh aig Bòrd na Gàidhlig ri Plana Corporra 2023-28 ullachadh, le ceanglaichean làidir ri PNG 2023-28 airson sealltainn mar a bhios sinn a’ cur a’ Phlana Nàiseanta ùir an gnìomh.
5.5	**Ceanglaichean ris an Fhrèam-obrach Coileanaidh Nàiseanta**

AR N-ADHBHAR	AR LUACHAN
Fòcas air a bhith a’ cruthachadh dùthaich nas soirbheachaile le cothroman do dh’Alba air fad soirbheachadh tro bhith a’ cur ri sunnd, agus ri fàs eaconamach seasmhach agus in-ghabhalach	’S e comann-sòisealta a th’ annainn a tha a’ dèiligeadh ri ar sluagh le caoimhneas, urram agus co-fhaireachdainn, a’ toirt spèis do riaghladh an lagha, agus a tha ag obair ann an dòigh a tha fosgailte agus follaiseach

AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
Còraichean daonna	☒	Clann	☒
Cultar	☒	Coimhearsnachdan	☒
Àrainneachd	☒	Bochdainn	☒
Slàinte	☒	Eadar-nàiseanta	☒
Foghlam	☒	Eaconamaidh	☒
Gnothachasan soirbheachail is ùr-ghnàthach	☒		

5.6	**Buaidhean air Cliù**
	Mar fhear de na prìomh dhleastanasan air Bòrd na Gàidhlig fo sgèith Achd na Gàidhlig (Alba) 2005 tha e cudromach airson cliù na buidhne gun ullaich sinn PNG 2023-28 a tha a’ gabhail a-steach nam prìomhachasan aig luchd-labhairt na Gàidhlig agus a bhios a’ toirt stiùir soilleir do leasachadh a’ chànain thairis air na bliadhnaichean ri thighinn. Tha e cudromach cuideachd gum bi sinn a’ coileanadh an dleastanais seo a rèir a’ chlàir-ama a tha stèidhichte anns an Achd.
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**
	Chan eil gin ann.
5.8	**Buaidhean Laghail**
	Tha dleastanas reachdail air Bòrd na Gàidhlig fo sgèith Achd na Gàidhlig (Alba) 2005 gus Plana Nàiseanta na Gàidhlig ullachadh.

5.9	**Buaidhean air Co-ionannachd**
	Bidh againn ri measadh a’ dèanamh air a’ bhuaidh air co-ionannachd aig ìre 4 – Dreachd 2.
5.10	**Buaidhean air an Àrainneachd**
	Cha bhi buaidh air an àrainneachd.

Seisean Fosgailte| Open Session
Cuspair 12.3 PT1

PNG 2023-28
Clàr-ama

Bliadhna		2020				2021												2022												2023
Mìos		9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ìrean																														
1	Ullachadh		Còmhraidhean le luchd-ùidh																											
						PNG#3 - Lèirmheas																								
2	Dreach 1 (D1)							Sgrìobhadh D1																						
3	Co-chomhairle phoblach																	Co-chomhairle												
4	Dreach 2 (D2)																				Sgrìobhadh D2									
5	Riaghaltas na h-Alba																										Riaghaltas na h-Alba			
6	Foillseachadh																													
Riaghladh																														
Buidheann-obrach PNG#4													D1																	
Coinneamhan a' Bhùird-stiùiridh																	D1									D2				

Seisean Fosgailte
Cuspair 12.4

A' freagairt ri	Am Bòrd-stiùiridh
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/2021
Àite:	Air-loidhne
Nì a' Chlàir-ghnothaich	12.4

Tiotal a' Phàipeir	Suirbhidh Luchd-ùidh	
Moladh do Bhuill	Airson Fiosrachadh*	
Neach labhairt:	Shona NicIllinnein, Ceannard	
Cùrsa Riaghlachais airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
Sgioba-stiùiridh	23/09/2021	Ri Aontachadh
Pàipear-taice air a cheangal ris	Tha- PT1 – Aithisg Suirbhidh Luchd-ùidh	

1.0	**Adhbhar**
1.1	Is e adhbhar na h-aithisge seo geàrr-chunntas a thoirt dhan Bhòrd-stiùiridh air na prìomh thoraidhean bhon t-suirbhidh luchd-ùidh a thachair sa Chèitean am-bliadhna.
2.0	**Cùl-fhiosrachadh**
	Seo an dàrna turas a chaidh an suirbhidh seo a ruith.
3.0	**Prìomh Aithris/Fiosrachadh**
3.1	Bidh sinn a' ruith suirbhidh luchd-ùidh gach bliadhna bho seo a-mach. Cha deach a dhèanamh ann an 2020 air sgàth COVID-19.
3.2	Bha an suirbhidh fosgailte do dhuine sam bith eadar 11 agus 25 Cèitean 2021, le fios air sgaoileadh do bhuidhnean leis am bi BnG ag obair gu cunbhalach, tro bhrath-naidheachd is tro na meadhanan sòisealta. Chaidh an suirbhidh ann an 2019 do bhuidhnean a bha air liosta sgaoilidh a-mhàin.
3.3	Bha 70 freagairtean ann am-bliadhna (47 ann an 2019); le 15 (21%) dhiubh a' tighinn à daoine fa leth (0 ann an 2019).
3.4	Bha na h-ìrean riarachais beagan na b' ìsle am-bliadhna. Dh'fhaodadh gun robh buaidh COVID air sin no gun robh seo mar thoradh air freagairtean bho dhaoine a thuirt nach robh iad an sàs le BnG idir tron bhliadhna ionmhais.
3.5	Tha an sgioba ag obair air gnìomhan a chaidh a mholadh airson leasachaidhean an-dràsta agus thèid molaidhean eile a chur ris a' phlana leasachaidh leantainneach.
4.0	**Moladh**
4.1	Thathar ag iarraidh air Buill beachdachadh air a' phlana obrach an cois seo agus aontachadh.
5.0	**Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach**
5.1	**Buaidhean air Ionmhas**
	Chan eil buaidh ionmhasail dhìreach sam bith aig an aithisg seo.
5.2	**Buaidhean air Luchd-obrach**
	Tha an sgioba a' toirt air adhart cuid de na molaidhean a tha a' nochdadh sna freagairtean. Tha moladh air an obair a tha an sgioba a' dèanamh gu soilleir sna

	toraidhean.
5.3	**Buaidhean air Trèanadh**
	Chan eil buaidh dhìreach sam bith aig an aithisg seo air trèanadh.
5.4	**Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachadh agus Corporra**
	Amas Corporra 4: Gun cùm Bòrd na Gàidhlig air a' leasachadh nan dòighean-obrach aige.
5.5	**Ceanglaichean ri Frèama-obrach Coileanaidh Nàiseanta**

AR N-ADHBHAR		AR LUACHAN	
Fòcas air a bhith a' cruthachadh dùthaich nas soirbheachaile le cothroman do dh'Alba air fad soirbheachadh tro bhith a' cur ri sunnd, agus ri fàs eaconamach seasmhach agus in-ghabhalach		'S e comann-sòisealta a th' annainn a tha a' dèiligeadh ri ar sluagh le caoimhneas, urram agus co-fhaireachdainn, a' toirt spèis do riaghladh an lagha, agus a tha ag obair ann an dòigh a tha fosgailte agus follaiseach	
AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
Còraichean daonna	☐	Clann	☐
Cultar	☐	Coimhearsnachdan	☐
Àrainneachd	☐	Bochdainn	☐
Slàinte	☒	Eadar-nàiseanta	☐
Foghlam	☐	Eaconamaidh	☐
Gnothachasan soirbheachail is ùr-ghnàthach	☒		

5.6	**Buaidhean air Cliù**
	Tha suirbhidh luchd-ùidh a' cur ri fosgailteachd aig a' bhuidhinn is bha toraidhean matha ann a-rithist am-bliadhna.
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**
	Chan eil buaidh ann.
5.8	**Buaidhean Laghail**
	Chan eil buaidh ann.
5.9	**Buaidhean air Co-ionnanachd** Chan eil buaidh ann.
5.10	**Buaidhean air an Àrainneachd**
	Chan eil buaidh ann.

Aithisg Suirbhidh Luchd-ùidh 20-21

1. **Amas**

Mar phàirt de na leasachaidhean a thaobh conaltraidh is sheirbhisean, ruith BnG suirbhidh luchd-ùidh son a' chiad turais dà bhliadhna air ais. Bha an suirbhidh a' sireadh fiosrachadh air beachdan luchd-ùidh agus molaidhean airson leasachaidhean sna dòighean-lìbhrigidh aig BnG.

2. **A' Chiad Suirbhidh 2018-19**

Chaidh suirbhidh goirid a chruthachadh agus chaidh fios a sgaoileadh do na buidhnean leis an robh BnG ag obair gu cunbhalach, m.e. buidhnean poblach aig a bheil planaichean Gàidhlig no buidhnean a bha a' sireadh taic-airgid (tha an liosta air fad ann an earrann 4) agus do dh'ainmean air liosta sgaoilidh BnG. Bha an suirbhidh fosgailte airson trì seachdainean anns a' Ghiblean 2019. Fhuair sinn 47 freagairtean uile gu lèir agus bha an suirbhidh feumail ann am beachdachadh air leasachaidhean ann an conaltradh gu sònraichte.

3. **An Dàrna Suirbhidh 2020-21**

Bha an t-amas ann gun rachadh an suirbhidh a ruith gach bliadhna ach air sgàth COVID-19, rinneadh co-dhùnadh nach biodh e iomchaidh fear a ruith anns a' Ghiblean 2020.

Chaidh an suirbhidh a ruith, gu poblach, air làrach-lìn BnG agus a shanasachd tro na meadhanan sòisealta, bho 11mh gu 25mh Cèitean 2021. A bharrachd air sin, chaidh fios do na buidhnean leis am bi sinn ag obair gu cunbhalach.

Bha 70 freagairtean ann an turas seo agus tha geàrr-chunntas sna dealbhan gu h-ìosal air na prìomh phuingean, le comas eadar toraidhean na bliadhna seo agus toraidhean 2019.

4. **Toraidhean**

Ceist 1: an innis thu dhuinn dè seòrsa neach-freagairt a th' annaibh?

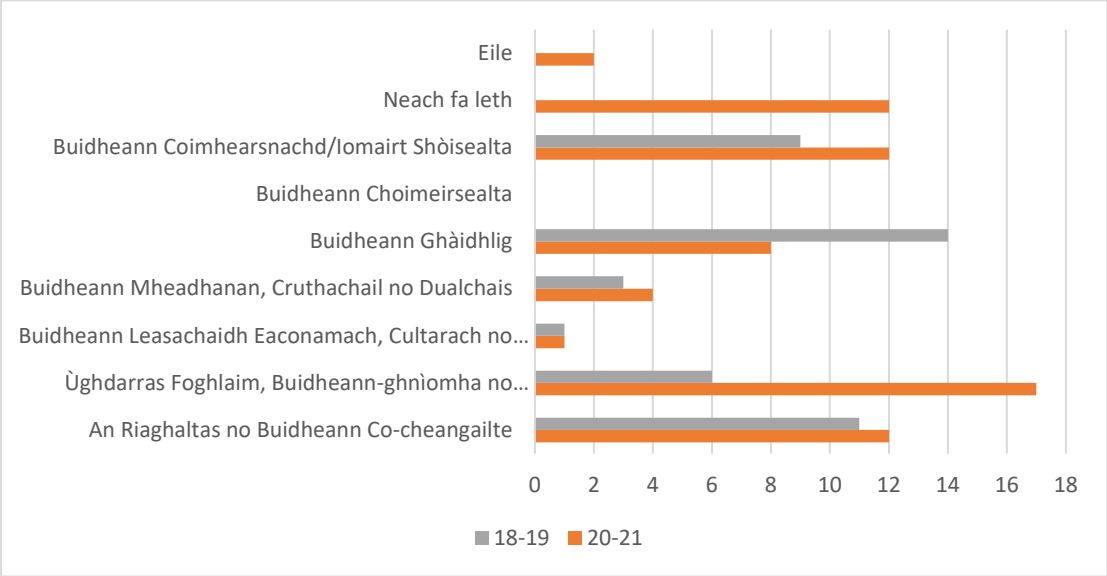

Tha e soilleir gun do lìon fada a bharrachd dhaoine fa leth an suirbhidh an turas seo (20-21: 12; 18-19: 0).

Ceist 2: Gu dè an ìre a bheil sibh a' tuigsinn obair Bhòrd na Gàidhlig? (sgòr thar cheann a-mach à 5)

Ceist 3: A bheil sibh a' smaoineachadh gu bheil Bòrd na Gàidhlig èifeachdach ann a bhith a' coileanadh nam prìomhachasan seo? (sgòr cuibheasach a-mach à 5)

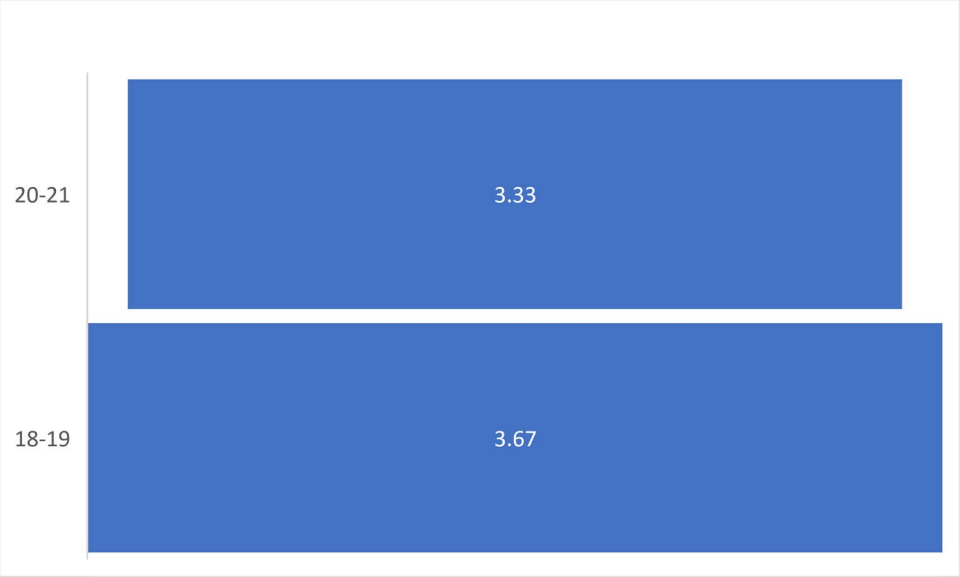

Dh'fhaodadh gum biodh adhbharan eadar-dhealaichte ann gun deach an sgòr sìos, m.e. barrachd dhaoine fa-leth a' freagairt is mar as trice, bidh BnG ag obair le buidhnean seach daoine fa leth; buaidh COVID air conaltradh, pròiseactan agus lìbhrigidh leasachadh na Gàidhlig; no an deasbad a bha ann air cuspair nan coimhearsnachdan traidiseanta.

Ceist 4: Rè na h-ùine An Giblean 2020 - Am Màrt 2021, innsibh dhuinn mar a chaidh sibh an sàs le BnG.

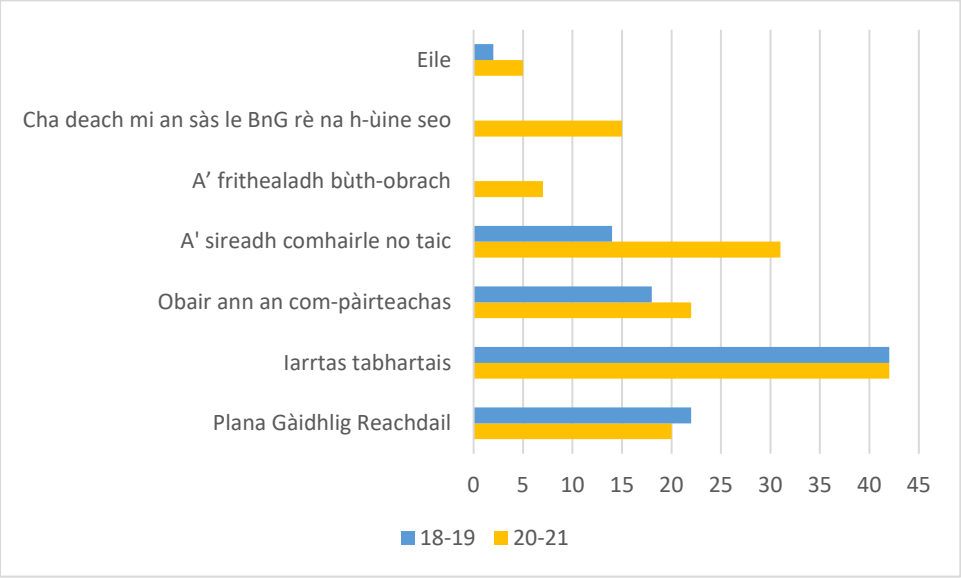

Bha a' mhòr-chuid air a bhith ag obair le BnG a thaobh iarrtasan tabhartais (42) agus bha 15 luchd-freagairt ann nach robh an sàs le BnG rè na h-ùine sin.

Ceist 5: Gu dè an ìre 's gun do chuir ur conaltradh le Bòrd na Gàidhlig ris na tha sibh a' dèanamh? (sgòr cuibheasach a-mach à 5)

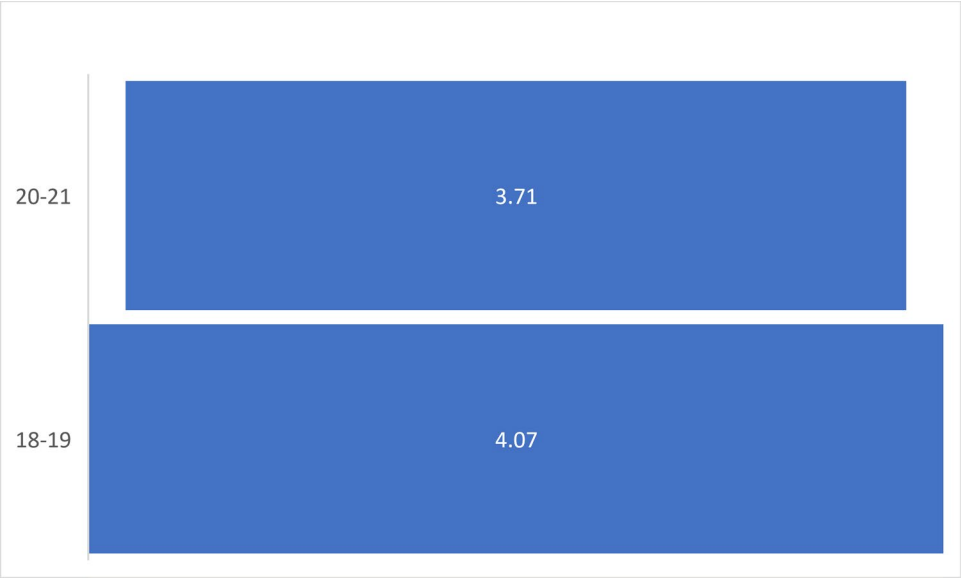

Tha an sgòr seo nas ìsle na bha e ann an 18/19 ach leis gun tuirt 15 (Ceist 4) nach robh iad an sàs le BnG, tha buaidh aig sin air an sgòr.

Ceist 6: Gu dè an ìre is gu bheil sibh ag aontachadh gun robh luchd-obrach BnG na chuideachadh dhuibh no don bhuidhinn agaibh? (à mach à 5)

Tha an sgòr seo nas ìsle na bha e ann an 18/19 ach leis gun tuirt 15 (Ceist 4) nach robh iad an sàs le BnG, tha buaidh aig sin air an sgòr.

A bharrachd air sgòradh, bha cothroman ann freagairtean sgrìobhte a chur a-steach às dèidh a' mhòr-chuid de na ceistean. Tha am fiosrachadh seo feumail agus tha sinn air adhartas a dhèanamh le cuid de na molaidhean, mar eisimpleir planaichean gu bhith a' cumail bùithtean-obrach airson buidhnean a tha airson iarrtas tabhartais a chur a-staigh; no oifigearan BnG a bhith stèidhichte ann an àitichean eadar-dhealaichte, gu sònraichte sna h-Eileanan an Iar; no neartachadh conaltradh le luchd-ùidh tro sheanailean eadar-dhealaichte.

5. Na h-ath cheumannan

Thèid an suirbhidh a ruith gach bliadhna bho seo a-mach gus treandaichean fhaicinn. Thèid analais a dhèanamh air na freagairtean sgrìobhte uile gu lèir gus fhaicinn a bheil molaidhean airson leasachaidhean eile ann ri cur sa phlana leasachadh leantainneach. Tha e soilleir gu bheil obair fhathast ri dèanamh ann am mineachadh dè na dleastanasan a th' air Bòrd na Gàidhlig fon Achd agus tha obair ri dèanamh mu dheidhinn sin. Gu farsaingeach, bha e air leth feumail an suirbhidh a ruith agus na beachdan fhaighinn, cuid dhiubh dùbhlanach agus cuid dhiubh gu math brosnachail.

Seisean Fosgailte
Cuspair 13.1

A' freagairt ri	Am Bòrd-stiùiridh
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/2021
Àite:	Air-loidhne
Nì a' Chlàir-ghnothaich	13.1

Tiotal a' Phàipeir	Clàr Mhì-Chinntean Ro-innleachdail	
Moladh do Bhuill	Ri Aontachadh	
Neach-labhairt:	Shona C NicIllinnein	
Cùrsa Riaghlachais airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
Sgioba-stiùiridh Comataidh Sgrùdaidh is Dearbhachd	11/08/2021 08/09/2021	Airson Fiosrachadh Ri Aontachadh
Pàipear-taice air a cheangal ris	Tha PT1 – Clàr Mhì-chinntean Ro-innleachdail	

1.0	**Adhbhar**
1.1	Tha am pàipear seo a' toirt iomradh air na mì-chinntean ro-innleachdail a dh'fhaodadh a bhith a' bualadh air obair na buidhne. Chaidh an clàr ùrachadh aig coinneamh Comataidh Sgrùdaidh is Dearbhachd air 08/09/2021.
2.0	**Cùl-fhiosrachadh**
2.1	Bithear a' dèanamh sgrùdadh gu cunbhalach air na clàran mhì-chinntean gach ràith aig coinneamhan a' Bhùird-stiùiridh agus coinneamhan na Comataidh Sgrùdaidh is Dearbhachd, agus gach mìos aig coinneamhan an Sgioba-stiùiridh is manaidsearan, gus dèanamh cinnteach gu bheil na clàran freagarrach a thaobh nam mì-chinntean a tha air an comharrachadh agus gus beachdachadh air na gnìomhan a thathar a' dèanamh gus rian a chumail air mì-chinntean agus gus mì-chinntean a lùghdachadh.
3.0	**Prìomh Aithris/Fiosrachadh**
3.1	Às dèidh an t-seisein leasachaidh air rianachd mhì-chinntean a chaidh a chumail air 4 Lùnastal 2021, thèid Clàr Mhì-chinntean Ro-innleachdail a chruthachadh agus thig e dhan Chomataidh. Thathar fhathast a' cleachdadh an t-seann chlàir aig an àm seo ge-tà. Mar thoradh air a' bhùth-obrach, thathar a' moladh gum bu choir an àireamh de ghnìomhan gus dèiligeadh ri mì-chinntean a lùghdachadh agus chaidh loidhne a chur tro na gnìomhan nach eil a dhìth sa chlàr tuilleadh. Chaidh ceithir mì-chinntean ìsleachadh: 1.1 – Buaidh COVID-19 air seann-dhaoine – buailteachd tachairt air a dhol sìos bho 3 gu 2 mar thoradh air sgaoileadh na banachdaich 1.2 Lùghdachadh ann am maoineachadh na Gàidhlig – buailteachd tachairt air a dhol sìos bho 4 gu 2 mar thoradh air gealltanasan manifesto airson na Gàidhlig 1.3 – Chan urrainn do chom-pàirtichean pròiseactan a lìbhrigeadh a chaidh a mhaoineachadh le BnG – buailteachd tachairt air a dhol sìos bho 2 gu 1 mar thoradh air lìbhrigeadh nan com-pàirtichean thairis air na 18 mìosan mu dheireadh 3.2 – Ùghdarrasan ionadail mì-dheònach fàs a thoirt air foghlam Gàidhlig – buailteachd tachairt air lùghdachadh bho 3 gu 2 mar thoradh air mar thoradh air gealltanasan manifesto

	5.2 – buailteachd tachairt air lùghdachadh bho 3 gu 2 mar thoradh air deasbad fàbharach sa phàrlamaid agus nas lugha de bheachdan neo-fhàbharach sna meadhanan.
4.0	**Moladh**
4.1	Thathar ag iarraidh air Buill: a) Beachdachadh air an ùrachadh mu dheireadh a chaidh a dhèanamh air a' chlàr mhì-chinntean ro-innleachdail. b) Beachdachadh air mì-chinntean feuch a bheil Buill den bheachd gum bu chòir dhuinn fiosrachadh ùr a chur ris na clàran mhì-chinntean c) An aonta a chur ris na clàran mhì-chinntean, a' gabhail a-steach molaidhean a thèid a dhèanamh a thaobh mì-chinntean a bharrachd nach eil air a' chlàr an-dràsta.
5.0	**Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach**
5.1	**Buaidhean air Ionmhas**
	Tha mì-chinntean ann a dh'fhaodadh a bhith a' bualadh air ionmhas agus tha gnìomhan ann mun coinneamh.
5.2	**Buaidhean air Luchd-obrach**
	Tha obair aig an sgioba gus ceuman a chur an gnìomh airson dèiligeadh ri cuid de na mhì-chinntean.
5.3	**Buaidhean air Trèanadh**
	Cha bhi buaidh dhìreach aig an luchd-obrach ach a-mhàin gun cuirear ri an tuigse air na cùisean air a' chlàr mhì-chinntean.
5.4	**Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachdach agus Corporra**
	Amas a' Phlana Chorporra 4: Gun cùm Bòrd na Gàidhlig air a' leasachadh nan dòighean-obrach aige.
5.5	**Ceanglaichean ris an Fhrèam-obrach Coileanaidh Nàiseanta**
	n/a
5.6	**Buaidhean air Cliù**
	Tha buaidh mhòr aig stiùireadh mhì-chinnteach air a' bhuidhinn. Tha ath-sgrùdadh cunbhalach air na clàran mhì-chinntean ro-innleachdail a' dèanamh cinnteach gum bi fòcas na buidhne air seo.
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**
	n/a
5.8	**Buaidhean Laghail**
	n/a
5.9	**Buaidhean air Co-ionannachd**
	n/a
5.10	**Buaidhean air an Àrainneachd**
	n/a

Mhi-chinntean Ro-innleachdail

Seisean Fosgailte: Cuspair 13.1

Àireamh a' Chunnairt	Mìneachadh air a' Chunnart	Buaidh a' chunnairt (nan tigeadh an cunnart gu bith, sgriobhaibh na rudan a dh'fhaodadh tachairt)	Rianan-smachd gan Cur an Sàs (Le bhith a' gabhail ealla ris a' bhuaidh, sgriobhaibh dè tha a dhìth gus buaidh a' chunnairt a lùghdachadh)	Gnìomh Gabh ris / Dèilig ris / Gluais e / Cuir às dha / Gabh Cothrom	Ceann-latha air an deach a chomharra chadh	Nuair a rinneadh an sgrùdadh mu dheireadh air rianan-smachd	Measadh Làithreach air a' Chunnart			Sgòr a bh' ann roimhe	Gluasad san ìre de Chunnart	Sgòr gun ghnìomhan lasachaidh		Cò ris a tha an cunnart an urra
							A' Bhuaidh	Buailteach Tachairt	Sgòr airson a' Chunnairt						
Covid-19															
1.1	**Buaidh Covid-19 air seann-dhaoine**	A' call pàirt mhòr de ghinealach luchd-labhairt fileanta na Gàidhlig aig a bheil beartas briathrachas agus eòlas cultarail, a' lagachadh bunait a' chànain.	A' dèanamh cinnteach gun tèid obair a dhèanamh sa bhad gus conaltradh bhiortail a mheudachadh eadar seann daoine agus daoine òga	**Dèilig ris:** Còmhla ri com-pàirtichean, brosnachaich conaltraidh thar ghinealach airson aonarachd nan seann-dhaoine lùghdachadh agus tar-aiseag cànain a mheudachadh.	Màrt 2020	Cèitean 2021	4	2	8	12	↓	4	3	12	Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd
1.2	**Lùghdachadh san eaconomaidh, a' fàgail gu bheil ìre nas lugha de mhaoineachadh poblach ann agus feum a bharrachd airson maoineachadh ann an seirbhisean cùraim èiginneach** (b' e seo puing 4.2 sa chlàr mu dheireadh)	Ìre nas lugha de mhaoineachadh airson leasachadh na Gàidhlig	A' dèanamh cinnteach gu bheil Feabhas Luach na prìomh phrionnsabal ann am modh-obrach Bòrd na Gàidhlig.	**Dèilig ris:** Tha Bòrd na Gàidhlig a' leantainn air ag obair a rèir prionnsabalan Feabhas Luach. **Gabh ris** Ullaich suidheachaidhean àrd-ìre stèidhichte air prìomhachasan leasachaidh air eagal 's gum bi maoineachadh nas lugha ann **Gabh cothrom:** ~~Co-obraich le buidhnean eile san roinn phoblaich airson roghainn seirbheis co-roinnte a meudachadh agus gus beachdachadh air co-obrachadh a bharrachd~~ Thoir seachad comhairle agus taic a thaobh gealltanasan manifesto Riaghaltas na h-Alba; agus feuch ri Gàidhlig àbhaisteachadh taobh a-staigh ghealltanasan eile.	Giblean 2019	Cèitean 2021	4	2	8	16	↓	4	4	16	Ceann Ionmhais is Cùisean Corporra
1.3	**Chan urrainn do com-pàirtichean pròiseactan a lìbhreachadh (a chaidh a mhaoineachadh le BnG)**	Ìre nas lugha de ghnìomhan anns a' Ghàidhlig; comas nas lugha airson nam prìomhachasan ro-innleachdail aig BnG a lìbhrigeadh.	Co-obrachadh le com-pàirtichean airson beachdachadh air roghainn eile agus gus roghainnean eile a chruthachadh.	**Dèilig ris:** Lean air le conaltradh gu tric leis na prìomh bhuidhnean maoinichte. **Gabh cothrom**: A' beachdachadh air, còmhla ri com-pàirtichean, roghainn eile no leasachaidhean ùra airson taic a chur ri lìbhrigeadh seirbhisean na Gàidhlig.	Giblean 2020	Cèitean 2021	4	1	4	8	↓	4	4	16	Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd
1.4	**Call luchd-obrach air sgàth tinneis**	Comas lùghdaichte obair BnG a dhèanamh agus buaidh air misneachd an luchd-obrach.	Pròg̀ram taic airson luchd-obrach ag obair bhon taigh.	**Dèilig ris:** Ath-sgrùdaich prìomhachasan na buidhne. Dèan cinnteach gu bheil sunnd na phrìomhachas airson luchd-obrach agus airson a' bhùird. Cuir an gnìomh pròtacalan ùra gu làidir gus an cunnart bho thinneas a lùghdachadh nuair a gheibhear cead a bhith ag obair san oifis a-rithist.	Màrt 2020	Cèitean 2021	4	2	8	8	-				Ceannard
1.5	**Lùghdachadh ann an tarbhachd an luchd-obrach**	Lùghdachadh air comas gus obair BnG a lìbhrigeadh mar thoradh air a' bhuaidh aig glasadh-sìos leantainneach.	Pròg̀ram taic do luchd-obrach ann a bhith ag obair bhon taigh.	**Dèilig ri** Dèan ath-sgrùdadh air prìomhachasan na buidhne. **Gabh Cothrom**	Màrt 2021	Cèitean 2021	4	2	8	8	→	4	4	16	Ceannard

Glè Mhòr	Sgòr airson Cunnairt **20-25**	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar gnìomhan lasachaidh a chur an sàs sa bhad agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Mòr	Sgòr airson Cunnairt 12-19	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar rianan-smachd a chur an sàs gus an cunnart a lùghdachadh agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Meadhanach Mòr	Sgòr airson Cunnairt 6-11	Faodar rianan-smachd a chur an sàs no faodar gabhail ris a' chunnart. Nithear sgrùdadh air gach ràith.
Beag	Sgòr airson Cunnairt 1-5	Gabhar ris an ìre de chunnart seo, fhad 's a nithear sgrùdadh air gach sia mìosan.

Cho luath 's a thèid sgrùdadh a dhèanamh air cunnart tha e deatamach co-dhùnadh dè an fhreagairt as iomchaidh airson dèiligeadh ris. Tha còig dòighean ann airson dèiligeadh ri cunnartan. 'S iad:

- **Gabh ris –** Gabh ri buaidh a' chunnairt ma thachras e. Ma thathar a' fulang a' chunnairt chan fheumar rianan-smachd a chur ann agus mar sin feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach ràith.
- **Dèilig ris -** Gabh gnìomh gus coltachd agus/no buaidh a' chunnairt a lùghdachadh.
- **Gluais e -** Thoir air falbh pàirt den chunnart is thoir seo do chuideigin eile.
- **Cuir às dha** - Sguir den gnìomh aig a bheil a' chunnart ma tha seo iomchaidh.
- **Gabh cothrom** – Co-roinn an cunnart le com-pàirtiche eile a tha an sàs anns an obair.

Ùrachadh mu dheireadh: 12.08.2021

Àireamh a' Chunnairt	Mìneachadh air a' Chunnart	Buaidh a' chunnairt (nan tigeadh an cunnart gu bith, sgrìobhaibh na rudan a dh'fhaodadh tachairt)	Rianan-smachd gan Cur an Sàs (Le bhith a' gabhail ealla ris a' bhuaidh, sgrìobhaibh dè tha a dhìth gus buaidh a' chunnairt a lùghdachadh)	Gnìomh Gabh ris / Dèilig ris / Gluais e / Cuir às dha / Gabh Cothrom	Ceann-latha air an deach a chomharra chadh	Nuair a rinneadh an sgrùdadh mu dheireadh air rianan-smachd	Measadh Làithreach air a' Chunnart			Sgòr a bh' ann roimhe	Gluasad san ìre de Chunnart	Sgòr gun ghnìomhan lasachaidh			Cò ris a tha an cunnart an urra
							A' Bhuaidh	Buailteach Tachairt	Sgòr airson a' Chunnairt						
				Dèan cinnteach gum faigh an fheadhainn as buailtiche buaidh a bhith orra an cothrom gus tilleadh gu obair na h-oifis an toiseach.											

2. Tha barrachd dhaoine a' cleachdadh agus a' faighinn buannachd bhon Ghàidhlig aig obair, aig an taigh agus anns a' choimhearsnachd.

2.1	**Tha coimhearsnachdan traidiseanta na Gàidhlig a' fàs nas aosta agus a' lùghdachadh**	Bidh dìth feachd-obrach a tha gnìomhach gu h-eaconomach a' lùghdachadh chothroman airson tar-chur eadar-ghinealach agus airson cleachdadh	A' dèanamh cinnteach gu bheil na poileasaidhean a tha buntainn ri coimhearsnachdan Gàidhlig ag amas air òganaich a chumail agus a tharraing a-steach.	**Deilig ris:** Gàidhlig a bhith mar phàirt ann an leasachadh phoileasaidhean. Cuir ri co-chomhairleachaidhean poblach. **Gabh cothrom** Cuir taic ri iomairtean a tha ag amas air daoine a chumail agus a tharraing a-steach do choimhearsnachdan na Gàidhlig, a' gabhail a-steach a bhith a' brosnachadh bhuidhnean gus faicinn gur e cothrom a th' ann an obair bhon taigh airson òganaich a bhith a' fuireach anns na h-eileanan. Cleachdaibh co-chomhairleachaidh beò agus an obair ùr timcheall air a' Phlana Cànan Nàiseanta Gàidhlig #4 gus barrachd conaltradh a dhèanamh le coimhearsnachdan tràdiseanta. Cùm oirnn a bhith a' cur cuideam air na teachdaireachdan anns a' Phlana Nàiseanta mun bhuaidh aig ceistean sòisio-eaconamach.	Samhain 2019	Cèitean 2021	3	3	9	9	→	4	3	12	Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd
2.2	**Cunntais-shluaigh na h-Alba 2021 (air a chur air ais gu 2022)**	Bhiodh droch bhuaidh aig lùghdachadh leantaileach luchd-labhairt na Gàidhlig air sealladh a' phobaill agus an luchd-poilitigs.	A' brosnachadh luchd-labhairt na Gàidhlig na sgilean Gàidhlig aca aithneachadh anns a' chunntais-shluaigh.	**Gabh ris:** Ro-innleachd conaltraidh gus daoine a bhrosnachadh gus na sgilean Gàidhlig aca aithneachadh ann an cunntas-shluaigh na h-Alba (*2022 a nis*). Ro-innleachd conaltraidh ann mus tig tòraidhean a' chunntais-shluaigh a-mach. **Gabh cothrom:** Brosnaich duine sam bith aig a bheil sgilean Gàidhlig gus pàirt a ghabhail ann am pròiseas a' chunntais-shluaigh. Cleachd an seisean fiosrachaidh a tha san amharc le Clàran Nàiseanta na h-Alba agus na buidhnean Gàidhlig gus an ro-innleachd conaltraidh fhiosrachadh.	Samhain 2019	Cèitean 2021	3	2	6	6	→	4	3	12	Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd
2.3	**Eaconamaidh**	Bidh maoineachadh lùghdaichte airson buidhnean poblach a' fàgail gu bheil nas lugha air a chosg air a' Ghàidhlig.	A' co-obrachadh le buidhnean poblach gus am brosnachadh gus taic a chumail suas airson na Gàidhlig.	**Dèilig ris:** Dèan an argamaid gur e so-mhaoin eaconomaigeach a th' anns a' Ghàidhlig Deasaich Planaichean Gàidhlig a bhios ag adhartachadh nam prìomhachasan riatanach.	Samh 2019	Cèitean 2021	4	4	16	16	→	4	4	16	Stiùiriche Planadh Cànain is Leasachaidhean Coimhearsnachd

Glè Mhòr	Sgòr airson Cunnairt **20-25**	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar gnìomhan lasachaidh a chur an sàs sa bhad agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Mòr	Sgòr airson Cunnairt 12-19	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar rianan-smachd a chur an sàs gus an cunnart a lùghdachadh agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Meadhanach Mòr	Sgòr airson Cunnairt 6-11	Faodar rianan-smachd a chur an sàs no faodar gabhail ris a' chunnart. Nithear sgrùdadh air gach ràith.
Beag	Sgòr airson Cunnairt 1-5	Gabhar ris an ìre de chunnart seo, fhad 's a nithear sgrùdadh air gach sia mìosan.

Cho luath 's a thèid sgrùdadh a dhèanamh air cunnart tha e deatamach co-dhùnadh dè an fhreagairt as iomchaidh airson dèiligeadh ris. Tha còig dòighean ann airson dèiligeadh ri cunnartan. 'S iad:

- **Gabh ris –** Gabh ri buaidh a' chunnairt ma thachras e. Ma thathar a' fulang a' chunnairt chan fheumar rianan-smachd a chur ann agus mar sin feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach ràith.
- **Dèilig ris -** Gabh gnìomh gus coltachd agus/no buaidh a' chunnairt a lùghdachadh.
- **Gluais e -** Thoir air falbh pàirt den chunnart is thoir seo do chuideigin eile.
- **Cuir às dha** - Sguir den gnìomh aig a bheil a' chunnart ma tha seo iomchaidh.
- **Gabh cothrom** – Co-roinn an cunnart le com-pàirtiche eile a tha an sàs anns an obair.

Ùrachadh mu dheireadh: 12.08.2021

Àireamh a' Chunnairt	Mìneachadh air a' Chunnart	Buaidh a' chunnairt (nan tigeadh an cunnart gu bith, sgriobhaibh na rudan a dh'fhaodadh tachairt)	Rianan-smachd gan Cur an Sàs (Le bhith a' gabhail ealla ris a' bhuaidh, sgriobhaibh dè tha a dhìth gus buaidh a' chunnairt a lùghdachadh)	Gnìomh Gabh ris / Dèilig ris / Gluais e / Cuir às dha / Gabh Cothrom	Ceann-latha air an deach a chomharra chadh	Nuair a rinneadh an sgrùdadh mu dheireadh air rianan-smachd	Measadh Làithreach air a' Chunnart			Sgòr a bh' ann roimhe	Gluasad san ìre de Chunnart	Sgòr gun ghnìomhan lasachaidh			Cò ris a tha an cunnart an urra
							A' Bhuaidh	Buailteach Tachairt	Sgòr airson a' Chunnairt						
				Cleachd Planaichean Gàidhlig gus buidhnean poblach a bhrosnachadh gus cosg air Gàidhlig àbhaisteachadh ann am prìomh raointean mar fhoghlam. <u>Gabh cothrom:</u> Cùm a dol le argamaid a dhèanamh a chaidh a dhèanamh aig CoHI gur e pàirt den obair a th'anns a' Ghàidhlig.											

3. Tha cothroman leasachaidh sgil na Gàidhlig airson daoine aig aois sam bith a' meudachadh agus tha iad nas ruigsinniche.

3.1	**Air sgàth cudrom air a' bhuidseat mar thoradh air Covid-19, cha phrìomhaich na h-Ùghdarrasan Ionadail leudachadh Foghlam Gàidhlig.**	Chan eil an àireamh de chloinn aig a bheil sgilean Gàidhlig gu leòr airson àireamhan luchd-labhairt a chumail suas.	A' dèanamh cinnteach gu bheil daoine agus airgead gu leòr ann gus iarrtas a choileanadh	~~Dèilig ris /~~ <u>Gluais e:</u> Obraich còmhla ri Ùughdarrasan Ionadail gus dèanamh cinnteach gu bheil luchd-obrach rim faighinn nuair a tha feum orra. ~~Dèilig ris /~~ <u>Gluais e:</u> Obraich còmhla ri colaistean, oilthighean agus solaraichean trèanaidh gus dèanamh cinnteach gu bheil na cùrsaichean aca a' lìbhrigeadh luchd-obrach gu leòr gus iarrtas a choileanadh. <u>Dèilig ris:</u> Lean air le taic airson Ùghdarrasan Ionadail airson dleastanasan nam Planaichean Gàidhlig agus le taic tro obair le lìonraidhean nàiseanta (GLAN, ADES msaa.) **<u>Gabh Cothrom:</u>** Cleachd an obair a tha a' dol air adhart gus ath-sgrùdadh a dhèanamh air buileachadh an Stiùiridh Reachdail gus cur ri tuigse mu dheidhinn agus gus cur ri a chleachdadh Thoir seachad comhairle a thaobh cur an gnìomh ghealltanasan manifesto Riaghaltas na h-Alba.	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	4	16	16	→	4	5	20	Stiùiriche Foghlam na Gàidhlig
3.2	**Chan eil ùghdarrasan ionadail deònach fàs a thoirt air Foghlam Gàidhlig.**	Chan eil an àireamh de chloinn aig a bheil sgilean Gàidhlig gu leòr airson àireamhan luchd-labhairt a chumail suas.	A' dèanamh na h-argamaid (ionmhasail, eacomaidh, agus foghlaim) airson foghlam na Gàidhlig.	**<u>Dèilig ris:</u>** Obraich còmhla ri Riaghaltas na h-Alba agus ùghdarrasan ionadail gus dèanamh cinnteach gu bheil taic fiosrachaidh làidir ann gus deagh argamaid a dhèanamh. Rianan-smachd: lean air le taic airson Ùghdarrasan Ionadail airson dleastanasan nam Planaichean Gàidhlig agus le taic tro obair le lìonraidhean nàiseanta (GLAN, ADES msaa.) **<u>Gabh cothrom:</u>**	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	3	12	16	↓	4	5	20	Stiùiriche Foghlam na Gàidhlig

Glè Mhòr	Sgòr airson Cunnairt **20-25**	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar gnìomhan lasachaidh a chur an sàs sa bhad agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Mòr	Sgòr airson Cunnairt 12-19	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar rianan-smachd a chur an sàs gus an cunnart a lùghdachadh agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Meadhanach Mòr	Sgòr airson Cunnairt 6-11	Faodar rianan-smachd a chur an sàs no faodar gabhail ris a' chunnart. Nithear sgrùdadh air gach ràith.
Beag	Sgòr airson Cunnairt 1-5	Gabhar ris an ìre de chunnart seo, fhad 's a nithear sgrùdadh air gach sia mìosan.

Cho luath 's a thèid sgrùdadh a dhèanamh air cunnart tha e deatamach co-dhùnadh dè an fhreagairt as iomchaidh airson dèiligeadh ris. Tha còig dòighean ann airson dèiligeadh ri cunnartan. 'S iad:

- **Gabh ris –** Gabh ri buaidh a' chunnairt ma thachras e. Ma thathar a' fulang a' chunnairt chan fheumar rianan-smachd a chur ann agus mar sin feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach ràith.
- **Dèilig ris** - Gabh gnìomh gus coltachd agus/no buaidh a' chunnairt a lùghdachadh.
- **Gluais e** - Thoir air falbh pàirt den chunnart is thoir seo do chuideigin eile.
- **Cuir às dha** - Sguir den gnìomh aig a bheil a' chunnart ma tha seo iomchaidh.
- **Gabh cothrom** – Co-roinn an cunnart le com-pàirtiche eile a tha an sàs anns an obair.

Ùrachadh mu dheireadh: 12.08.2021

Àireamh a' Chunnairt	Mìneachadh air a' Chunnart	Buaidh a' chunnairt (nan tigeadh an cunnart gu bith, sgriobhaibh na rudan a dh'fhaodadh tachairt)	Rianan-smachd gan Cur an Sàs (Le bhith a' gabhail ealla ris a' bhuaidh, sgriobhaibh dè tha a dhìth gus buaidh a' chunnairt a lùghdachadh)	Gnìomh Gabh ris / Dèilig ris / Gluais e / Cuir às dha / Gabh Cothrom	Ceann-latha air an deach a chomharra chadh	Nuair a rinneadh an sgrùdadh mu dheireadh air rianan-smachd	Measadh Làithreach air a' Chunnart			Sgòr a bh' ann roimhe	Gluasad san ìre de Chunnart	Sgòr gun ghnìomhan lasachaidh			Cò ris a tha an cunnart an urra
							A' Bhuaidh	Buailteach Tachairt	Sgòr airson a' Chunnairt						
				Cùm a dol le cur air adhart naidheachd math mu dheidhinn rannsachadh ann an dà-chananachas. Thoir seachad comhairle a thaobh cur an gnìomh ghealltanasan manifesto Riaghaltas na h-Alba.											
3.3	**Chan eil na feumalachdan ionnsachaidh aig daoine air an coileanadh**	Chan eil daoine misneachail mu na sgilean Gàidhlig aca, le nas lugha cleachdaidh mar thoradh air seo	A' dèanamh cinnteach gu bheil foghlam Gàidhlig fhathast na roghainn. A' dèanamh cinnteach gun urrainn a h-uile pàiste a tha a' tòiseachadh ann am foghlam Gàidhlig a leantainn air adhart leis gu ìre na h-àrd-sgoile. A' dèanamh cinnteach gu bheil cothrom aig gach inbheach a tha ag amas air an cuid sgilean Gàidhlig a thoirt air adhart gus sin a dhèanamh.	**~~Dèilig ris /~~ Gluais e:** Lean air le taic airson Ùghdarrasan Ionadail airson dleastanasan nam Planaichean Gàidhlig agus le taic tro obair le lìonraidhean nàiseanta (GLAN, ADES msaa.) Lean air le obair leis na com-pàirteachais le LearnGaelic agus buidhnean nàiseanta mar Foghlam Alba agus an SQA. Dèan conaltradh le Ùghdarrasan Ionadail gus dèanamh cinnteach gun urrainn dhan uiread 's a ghabhas de dh'òganaich a dh'ionnsaicheas Gàidhlig sa bhun-sgoil leantainn orra leatha san àrd-sgoil. **Gabh cothrom:** Obraich leis a h-uile com-pàirtiche gus ruigsinneachd air goireasan air-loidhne a bhrosnachadh airson luchd-ionnsachaidh aig gach aois agus thoir taic do leudachadh ann an goireasan gus dèanamh cinnteach gun lean am fàs ann an ionnsachadh air-loidhne airson gach seòrsa neach-ionnsachaidh. Cleachd an dàta a tha a' tighinn a-mach à LearnGaelic gach mìos. **Gluais e:** Dèan cinnteach gu bheil stiùiriche ro-innleachdail ann airson dèanamh cinnteach gu bheil goireasan aig luchd-ionnsachaidh gus an toirt gu fileantas. **Gabh Cothrom:** Obraich còmhla ris a h-uile com-pàirtiche gus ruigsinneachd a bhrosnachadh air goireasan air-loidhne airson gach ìre agus seòrsa de dh'fheumalachdan ionnsachaidh, cuir taic ri leudachadh ghoireasan gus dèanamh cinnteach gum bi fàs leantainneach air ionnsachadh air-loidhne airson gach seòrsa feumalachd ionnsachaidh, gu sònraichte SpeakGaelic. Cleachd dàta a bheir LearnGaelic.scot seachad gach mìos. **Gluais e:** Dèan cinnteach gu bheil stiùireadh ro-innleachdail ann gus dèanamh cinnteach gu	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	4	16	16	→	5	3	15	Stiùiriche Foghlam na Gàidhlig

Glè Mhòr	Sgòr airson Cunnairt **20-25**	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar gnìomhan lasachaidh a chur an sàs sa bhad agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Mòr	Sgòr airson Cunnairt 12-19	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar rianan-smachd a chur an sàs gus an cunnart a lùghdachadh agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Meadhanach Mòr	Sgòr airson Cunnairt 6-11	Faodar rianan-smachd a chur an sàs no faodar gabhail ris a' chunnart. Nithear sgrùdadh air gach ràith.
Beag	Sgòr airson Cunnairt 1-5	Gabhar ris an ìre de chunnart seo, fhad 's a nithear sgrùdadh air gach sia mìosan.

Cho luath 's a thèid sgrùdadh a dhèanamh air cunnart tha e deatamach co-dhùnadh dè an fhreagairt as iomchaidh airson dèiligeadh ris. Tha còig dòighean ann airson dèiligeadh ri cunnartan. 'S iad:

- **Gabh ris –** Gabh ri buaidh a' chunnairt ma thachras e. Ma thathar a' fulang a' chunnairt chan fheumar rianan-smachd a chur ann agus mar sin feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach ràith.
- **Dèilig ris** - Gabh gnìomh gus coltachd agus/no buaidh a' chunnairt a lùghdachadh.
- **Gluais e** - Thoir air falbh pàirt den chunnart is thoir seo do chuideigin eile.
- **Cuir às dha** - Sguir den gnìomh aig a bheil a' chunnart ma tha seo iomchaidh.
- **Gabh cothrom** – Co-roinn an cunnart le com-pàirtiche eile a tha an sàs anns an obair.

Ùrachadh mu dheireadh: 12.08.2021

Àireamh a' Chunnairt	Mìneachadh air a' Chunnart	Buaidh a' chunnairt (nan tigeadh an cunnart gu bith, sgrìobhaibh na rudan a dh'fhaodadh tachairt)	Rianan-smachd gan Cur an Sàs (Le bhith a' gabhail ealla ris a' bhuaidh, sgrìobhaibh dè tha a dhìth gus buaidh a' chunnairt a lùghdachadh)	Gnìomh Gabh ris / Dèilig ris / Gluais e / Cuir às dha / Gabh Cothrom	Ceann-latha air an deach a chomharra chadh	Nuair a rinneadh an sgrùdadh mu dheireadh air rianan-smachd	Measadh Làithreach air a' Chunnart			Sgòr a bh' ann roimhe	Gluasad san ìre de Chunnart	Sgòr gun ghnìomhan lasachaidh			Cò ris a tha an cunnart an urra
							A' Bhuaidh	Buailteach Tachairt	Sgòr airson a' Chunnairt						
				bheil goireasan ionnsachaidh ann gus feumalachdan agus miannan a choileanadh.											

4. Tha beachdan fàbharach aig barrachd daoine ann an Alba mu dheidhinn cànan agus cultar na Gàidhlig.

4.1	**Gun caill a' Ghàidhlig an ìomhaigh fhàbharach aice.**	Nas lugha de dhaoine ag iarraidh a bhith an sàs anns a' chànan no a bhith ga ionnsachadh	A' dèanamh cinnteach gu bheil soirbheas na Gàidhlig ann an bailtean agus cathair-bhailtean air shoillseachadh. A' soillseachadh luach a' chànain ann an coimhearsnachdan traidiseanta na Gàidhlig. A' dol an aghaidh teachdaireachdan mì-fàbharach agus mì-fhios.	**Dèilig ris:** Ro-innleachd conaltraidh gnìomhach a bhith ann gus na soirbheasan fhoillseachadh agus airson a dhol an aghaidh mì-fhios. **Gluais e:** Brosnaich daoine eile gus deagh naidheachdan mun Ghàidhlig a mheudachadh. **Gabh Cothrom** Cum a dol le foillseachadh dàta mu Duolingo, LearnGaelic agus tachartasan air-loidhne. Thoir seachad ceannas air eadar-eisimeileachd gach coimhearsnachd Gàidhlig agus cho cudromach 's a tha co-obrachadh agus co-chuideachadh.	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	3	12	12	→	5	4	20	Ceannard
4.2	**An cànan ga dhèanamh poilitigeach**	Meudaich buaidh nan geallaidhean airson Gàidhlig ann am manifestothan nam prìomh phàrtaidhean poilitigeach	A' leantainn air le conaltradh còmhla ris a h-uile partaidh poileataigeach air stèidh neo-thaobhach.	~~**Dèilig ris:**~~ ~~Dèan cinnteach nach tèid Gàidhlig a tarraing gu aon taobh gu poilitigeach.~~ **Gabh an cothrom:** Cumail oirnn a' conaltradh le BPAan a tha an sàs ann an cùisean Gàidhlig agus a' toirt taic dhan Ghàidhlig gus taic a thoirt do leasachaidhean nàiseanta.	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	3	12	12	→	4	4	16	Ceannard
4.3	**Chan eilear a' faicinn gur e rud cudromach a th' anns a' Ghàidhlig**	Crìonadh taic phoblach agus phoilitigeach airson na Gàidhlig	Ag àbhaisteachadh na Gàidhlig anns a beatha na h-Alba	**Dèilig ris:** Cuir cuideam air luach sòisealta agus eaconomamach na Gàidhlig ann an Alba air fad.	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	3	12	12	→	4	4	16	Ceannard

5. Tha Bòrd na Gàidhlig a' leantainn a leasachadh mar a tha e a' fàs

1	**Chan eil comas-lìbhrigidh gu leòr aig luchd-obrach**	Chan urrainn Bòrd na Gàidhlig na dleastanasan aca a choileanadh agus thèid misneachd an luchd-obrach a lùghdachadh.	Dèan cùis gnothachais airson luchd-obrach a bharrachd. Cuir an gnìomh ceuman eadar-amail airson seirbheisean corporra agus dèan ath-sgrudadh air	**Dèilig ris:** Cuir a-steach agus dèan cùis gnothachais do Riaghaltas na h-Alba **Dèilig ris:** Thoir aire air plana an fheachd-obrach gus dèanamh cinnteach gu bheil luchd-obrach gu leòr ann gus na bun-obraichean Corporra agus Ionmhais a lìbhrigeadh gu soirbheachail anns a' ghèarr-ùine agus san fhad-ùine.	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	4	16	16	→	5	4	20	Ceannard

Glè Mhòr	Sgòr airson Cunnairt **20-25**	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar gnìomhan lasachaidh a chur an sàs sa bhad agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Mòr	Sgòr airson Cunnairt 12-19	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar rianan-smachd a chur an sàs gus an cunnart a lùghdachadh agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Meadhanach Mòr	Sgòr airson Cunnairt 6-11	Faodar rianan-smachd a chur an sàs no faodar gabhail ris a' chunnart. Nithear sgrùdadh air gach ràith.
Beag	Sgòr airson Cunnairt 1-5	Gabhar ris an ìre de chunnart seo, fhad 's a nithear sgrùdadh air gach sia mìosan.

Cho luath 's a thèid sgrùdadh a dhèanamh air cunnart tha e deatamach co-dhùnadh dè an fhreagairt as iomchaidh airson dèiligeadh ris. Tha còig dòighean ann airson dèiligeadh ri cunnartan. 'S iad:

- **Gabh ris –** Gabh ri buaidh a' chunnairt ma thachras e. Ma thathar a' fulang a' chunnairt chan fheumar rianan-smachd a chur ann agus mar sin feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach ràith.
- **Dèilig ris -** Gabh gnìomh gus coltachd agus/no buaidh a' chunnairt a lùghdachadh.
- **Gluais e -** Thoir air falbh pàirt den chunnart is thoir seo do chuideigin eile.
- **Cuir às dha** - Sguir den gnìomh aig a bheil a' chunnart ma tha seo iomchaidh.
- **Gabh cothrom** – Co-roinn an cunnart le com-pàirtiche eile a tha an sàs anns an obair.

Ùrachadh mu dheireadh: 12.08.2021

Mhi-chinntean Ro-innleachdail

Seisean Fosgailte: Cuspair 13.1

Àireamh a' Chunnairt	Mìneachadh air a' Chunnart	Buaidh a' chunnairt (nan tigeadh an cunnart gu bith, sgriobhaibh na rudan a dh'fhaodadh tachairt)	Rianan-smachd gan Cur an Sàs (Le bhith a' gabhail ealla ris a' bhuaidh, sgriobhaibh dè tha a dhìth gus buaidh a' chunnairt a lùghdachadh)	Gnìomh Gabh ris / Dèilig ris / Gluais e / Cuir às dha / Gabh Cothrom	Ceann-latha air an deach a chomharra chadh	Nuair a rinneadh an sgrùdadh mu dheireadh air rianan-smachd	Measadh Làithreach air a' Chunnart			Sgòr a bh' ann roimhe	Gluasad san ìre de Chunnart	Sgòr gun ghnìomhan lasachaidh			Cò ris a tha an cunnart an urra
							A' Bhuaidh	Buailteach Tachairt	Sgòr airson a' Chunnairt						
			feumalachdan ionmhais.												
2	**Cliù**	Tha droch chliù ann an cuid de thaobhan a' toirt buaidh air comas Bòrd na Gàidhlig gus a dhleastanas a choileanadh.	Ro-innleachd Conaltraidh gus aire a thoirt air dreuchd Bòrd na Gàidhlig ann a bhith a' brosnachadh agus a' maoineachadh leasachadh na Gàidhlig.	**Dèilig ris:** Cleachd a h-uile meadhan gus ar sgeulachd innse **Gabh cothrom:** Cuir ri conaltradh tron obair gus an 4mh Plana Nàiseanta Gàidhlig a chruthachadh.	Samhain 2019	Cèitean 2021	4	2	8	12	↓	5	5	25	Ceannard

Glè Mhòr	Sgòr airson Cunnairt **20-25**	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar gnìomhan lasachaidh a chur an sàs sa bhad agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Mòr	Sgòr airson Cunnairt 12-19	Cha ghabhar ris an ìre de chunnart seo agus feumar rianan-smachd a chur an sàs gus an cunnart a lùghdachadh agus feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach mìos.
Meadhanach Mòr	Sgòr airson Cunnairt 6-11	Faodar rianan-smachd a chur an sàs no faodar gabhail ris a' chunnart. Nithear sgrùdadh air gach ràith.
Beag	Sgòr airson Cunnairt 1-5	Gabhar ris an ìre de chunnart seo, fhad 's a nithear sgrùdadh air gach sia mìosan.

Cho luath 's a thèid sgrùdadh a dhèanamh air cunnart tha e deatamach co-dhùnadh dè an fhreagairt as iomchaidh airson dèiligeadh ris. Tha còig dòighean ann airson dèiligeadh ri cunnartan. 'S iad:

- **Gabh ris –** Gabh ri buaidh a' chunnairt ma thachras e. Ma thathar a' fulang a' chunnairt chan fheumar rianan-smachd a chur ann agus mar sin feumar sgrùdadh a dhèanamh air a' chunnart gach ràith.
- **Dèilig ris -** Gabh gnìomh gus coltachd agus/no buaidh a' chunnairt a lùghdachadh.
- **Gluais e -** Thoir air falbh pàirt den chunnart is thoir seo do chuideigin eile.
- **Cuir às dha** - Sguir den gnìomh aig a bheil a' chunnart ma tha seo iomchaidh.
- **Gabh cothrom** – Co-roinn an cunnart le com-pàirtiche eile a tha an sàs anns an obair.

Ùrachadh mu dheireadh: 12.08.2021

Seisean Fosgailte
Cuspair 14.1

A' freagairt ri	Am Bòrd Stiùiridh
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/2021
Àite:	Air-loidhne
Nì a' Chlàir-ghnothaich	14.1

Tiotal a' Phàipeir	Èifeachdas is Trèanadh a' Bhùird-stiùiridh	
Moladh do Bhuill	Ri Aontachadh	
Neach labhairt:	Shona NicIllinnein, Ceannard	
Cùrsa Riaghlachais airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
-	-	-
Pàipear-taice air a cheangal ris	PT1 – Èifeachdas is Trèanadh a' Bhùird-stiùiridh	

1.0	**Adhbhar**
1.1	Tha am pàipear seo airson aithris a thoirt dhan Bhòrd-stiùiridh air pròiseasan airson trèanadh agus measadh èifeachdas a' Bhùird-stiùiridh.
2.0	**Cùl-fhiosrachadh**
2.1	Tha obair air a bhith a' dol thairis air an dà bhliadhna mu dheireadh gu sònraichte gus siostaman a neartachadh a bheir taic do dh'obair na buidhne. Nam measg, tha prògram ùrachaidh airson poileasaidhean; am plana leasachaidh a chur an gnìomh; prògram in-sgrùdaidh trì-bliadhna; agus measadh air èifeachdas an sgioba-stiùiridh, nan comataidhean agus a' Bhùird-stiùiridh.
3.0	**Prìomh Aithris/Fiosrachadh**
3.1	Tha e soilleir gu bheil adhartas air a bhith ann leis gu bheil siostaman làidir ann, le tòrr obair air a dèanamh thairis air an dà bhliadhna a chaidh seachad gus na siostaman a bha ann a neartachadh agus siostaman a bharrachd a chur an gnìomh.
3.2	Tha na siostaman seo a' neartachadh: - Poileasaidhean a bhios a' stiùireadh obair na buidhne - Measadh aig ìre neach fa-leth; comataidh; Bòrd-stiùiridh agus na buidhne air fad - Aithris air na tha a' tachairt - A bhith a' cur air adhart molaidhean airson leasachaidhean; agus - A bhith a' cur nam molaidhean an gnìomh.
3.3	Tha na toraidhean rim faicinn anns na h-aithisgean a tha air tighinn dhan Bhòrd-stiùiridh thairis air a' bhliadhna, gu sònraichte ann an aithisg bhliadhnail luchd-sgrùdaidh Deloitte; aithisgean luchd in-sgrùdaidh agus aithisg bhliadhnail is cunntasan aig BnG.
3.4	A bharrachd air seo, tha Wylie Bisset, an luchd in-sgrùdaidh, a' dèanamh leirmheas air èifeachdas a' Bhùird-stiùiridh thairis air trì bliadhna, is thig an aithisg sin air adhart dhan Bhòrd-stiùiridh nuair a bhios i deiseil. Tha siostam ann airson dèanamh cinnteach gun tèid leasachaidhean a chaidh aontachadh leis a' Bhòrd-stiùiridh a chur an gnìomh.
4.0	**Moladh**
4.1	- Gum bi na buill a' beachdachadh air na siostaman agus toraidhean às na siostaman; - A' deasbad a bheil leasachaidhean eile a dhìth, agus - A' gabhail ris a' phàipeir.
5.0	**Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach**
5.1	**Buaidhean air Ionmhas**
	Tha an obair seo uile taobh a-staigh a' bhuidseit agus air aontachadh.
5.2	**Buaidhean air Luchd-obrach**

	Chan eil buaidh air an luchd-obrach gu dìreach leis an aithisg seo ach bha leis an obair airson poileasaidhean is siostaman a neartachadh is leasachadh agus a chur an gnìomh.			
5.3	**Buaidhean air Trèanadh**			
	Tha iomradh aig àrd-ìre san aithisg air trèanadh a chaidh a dhèanamh.			
5.4	**Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachadh agus Corporra**			
	Amas Corporra 4: Gun cùm Bòrd na Gàidhlig air a' leasachadh nan dòighean-obrach aige.			
5.5	**Ceanglaichean ri Frèam-obrach Coileanaidh Nàiseanta**			
	AR N-ADHBHAR		**AR LUACHAN**	
	Fòcas air a bhith a' cruthachadh dùthaich nas soirbheachaile le cothroman do dh'Alba air fad soirbheachadh tro bhith a' cur ri sunnd, agus ri fàs eaconamach seasmhach agus in-ghabhalach		'S e comann-sòisealta a th' annainn a tha a' dèiligeadh ri ar sluagh le caoimhneas, urram agus co-fhaireachdainn, a' toirt spèis do riaghladh an lagha, agus a tha ag obair ann an dòigh a tha fosgailte agus follaiseach	
	AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
	Còraichean daonna	☐	Clann	☐
	Cultar	☐	Coimhearsnachdan	☐
	Àrainneachd	☐	Bochdainn	☐
	Slàinte	☐	Eadar-Nàiseanta	☐
	Foghlam	☐	Eaconamaidh	☐
	Gnothachasan soirbheachail is ùr-ghnàthach			☒
5.6	**Buaidhean air Cliù**			
	Tha an obair seo a' cur ri cliù na buidhne, gu sònraichte leis na toraidhean a tha air thighinn a-mach às an leasachadh.			
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**			
5.8	**Buaidhean Laghail**			
	Tha na poileasaidhean is siostaman air ainmeachadh san aithisg a' dèanamh cinnteach gu bheil BnG a' cumail ris na laghan a tha a' bualadh air a' bhuidhinn.			
5.9	**Buaidhean air Co-ionannas**			
	Tha am Bòrd-stiùiridh a' coileanadh nan dleastanasan aca fo Achd Riochdachadh nan Gnèithean air Bùird Phoblach (Alba).			
5.10	**Buaidhean air Àrainneachd**			
	Chan eil buaidh dìreach air an àrainneachd san aithisg seo.			

Seisean Fosgailte
Cuspair 14.1PT1

Aithisg air Trèanadh is Èifeachdas a' Bhùird-stiùiridh

Co-theacsa

Tron dà bhliadhna a chaidh seachad, rinneadh tasgadh gus siostaman a neartachadh agus a leasachadh a thaobh dòighean-obrach na buidhne.

Nam measg, tha adhartas air a bhith ann an siostaman airson feumalachdan trèanadh nam ball a chomharrachadh; an trèanadh a chur an gnìomh; agus measadh an do rinn an trèanadh an diofar a bha a dhìth.

Poileasaidhean is Siostaman

Tha pròg̀ram leantainneach ann airson na poileasaidhean aig a' bhuidhinn ùrachadh agus a leasachadh. Tron dà bhliadhna a chaidh seachad chaidh ùrachadh a dhèanamh air na poileasaidhean a tha a' cur ri trèanadh is èifeachdas a' Bhùird-stiùiridh.

Seo geàrr-chunntas air na siostaman a tha an sàs sa bhuidhinn aig an àm seo:

- Siostam inntrigidh airson buill ùra air a neartachadh

- Measadh sgilean buill a' Bhùird-stiùiridh
    - Measadh pearsanta bliadhnail
    - Plana leasachaidh pearsanta dà thuras sa bhliadhna
    - Measadh sgilean nam ball gach bliadhna

- A' cur pròg̀ram trèanaidh is leasachaidh air dòigh airson daoine fa-leth agus airson na buidhne, le plana trèanaidh air aontachadh leis a' Bhòrd-stiùiridh gach bliadhna;

- A' measadh buaidh trèanadh tro fhèin-mheasadh, foirmichean measaidh agus measadh pearsanta, le aithisg air trèanadh is leasachadh air aontachadh leis a' Bhòrd-stiùiridh gach bliadhna;

- A' measadh èifeachdas nan comataidhean tro fhèin-mheasadh no measadh bhon taobh a-muigh; leis na h-aithisgean sin a' dol do chomataidhean;

- Molaidhean airson leasachaidhean a tha a' tighinn às na measaidhean air an cur sa phlana leasachadh leantainneach;

- A' measadh obair nan comataidhean tro aithisgean bliadhnail a tha a' dol do na comataidhean agus an uair sin a tha air an aontachadh leis a' Bhòrd-stiùiridh;

- A' measadh obair na buidhne tro phròg̀ram in-sgrùdaidh agus luchd-sgrùdaidh.

Trèanadh is Leasachadh

Mar phàirt den phròg̀ram leasachaidh, tha na buill air trèanadh no seiseanan leasachaidh a dhèanamh air na cuspairean a leanas:

Seisean Fosgailte
Cuspair 14.1PT1

Onboard – airson buill ùra – cùrsa air dleastanasan buill, deagh riaghlaidh, ùidhean is inbhean
Comataidh Sgrùdaidh Èifeachdach – dleastanasan, comasan is dòighean-obrach airson comataidhean sgrùdaidh;
A' clàradh chom-pàirtean – siostaman is pròiseasan airson a bhith cinnteach gum bi a' bhuidheann a' cumail ris na h-inbhean a tha a dhìth airson buidhnean poblach;
Rianachd Mhì-chinntean – co-theacsa (stiùireadh aig Sgrùdadh Alba, Scottish Public Finance Manual is inbhean ionmhasail eile), deagh chleachdaidhean, buannachdan agus cothroman; agus
Dìon dàta is tèarainteachd.

A bharrachd air sin, chaidh trì seiseanan a chumail le Taylor Clarke, eòlaichean stiùireadh atharrachaidh leis a' Bhùird-stiùiridh. Bha na seiseanan leasachaidh a' cur fòcas air dleastanasan a' Bhùird-stiùiridh, ro-innleachd, obair èifeachdach aig a' Bhòrd-stiùiridh agus comataidhean, deasbadan mu 'business model' agus 'value proposition' aig BnG agus mar a bhios iadsan a' lìbhrigeadh luach airson an luchd-ùidh uile aig BnG. Thug na seiseanan seo sùil cuideachd air mar a bheirear piseach air rianachd mhì-chinnteach, agus a bhith ag aithris air gus pàipearan agus stiùireadh coileanadh a' Bhùird-stiùiridh a leasachadh.

Èifeachdas is Toraidhean

Tha fianais làidir ann gu bheil deagh adhartas air a bhith ann sna bliadhnaichean a chaidh seachad. Tha seo a' tighinn gu sònraichte às an aithisg sgrùdaidh bhliadhnail a chaidh gu Comataidh Sgrùdaidh is Dearbhachd o chionn dà sheachdain far an robh iomradh air cho math 's a tha na siostaman aig a' bhuidhinn. Tha seo a' cur ris a' bheachd a bh' aig luchd-sgrùdaidh aig coinneamh Comataidh Sgrùdaidh is Dearbhachd san Fhaoillich am-bliadhna nuair a thug iad seachad am beachd gun do rinn BnG adhartas air leth thairis air an dà bhliadhna a chaidh seachad.

Bheachdaich am Bòrd-stiùiridh aig a' choinneimh aca san Ògmhios 2021 air Aithisg Oifigear nan Inbhean; Aithisg Fosgailteachd is Follaiseachd; Measadh air Modhan-obrach Choinneamhan; Aithisgean Bhliadhnail aig na Comataidhean.

Aig a' choinneimh air 8 Sultain 2021, dh'aontaich a' Chomataidh am moladh a thàinig bho Bhuidheann-stiùiridh a' Phlana Leasachaidh gum biodh e iomchaidh siostam a' phlana leasachaidh a thoirt gu crìch leis gun deach cha mhòr na gnìomhan air fad a dhèanamh agus gun robh a' bhuidheann comasach a bhith a' stiùireadh leasachaidhean taobh a-staigh nan siostaman stèidhichte.

A bharrachd air sin, tha fianais san aithisg bhliadhnail is cunntasan a bhios air beulaibh coinneamh a' Bhùird-stiùiridh air 6 Dàmhair 2021, air an obair a lìbhrig a' bhuidheann tron bhliadhna gu 31 Màrt 2021. Tha iomradh san aithisg gun do choilean a' bhuidheann gu tur no ann am pàirt 41 à mach à 49 gnìomhan sa Phlana Gnìomh airson 20/21, le buaidh aig COVID-19 air a' chòrr.

Tha obair a' dol air adhart an-dràsta air measadh èifeachdas a' Bhùird-stiùiridh thairis air trì bliadhna, mar phàirt den pròg ram in-sgrùdaidh a bhios a' bhuidheann a' dèanamh gu cunbhalach. Thig na toraidhean bhon aithisg sin air adhart dhan Bhòrd-stiùiridh is thèid molaidhean airson leasachaidhean a chur sa phlana leasachaidh leantainneach, ma bhios iad air an aontachadh leis a' Bhòrd-stiùiridh.

Shona C NicIllinnein

Seisean Fosgailte
Cuspair 15.1

A' freagairt ri	Am Bòrd-stiùiridh
Ceann-latha na Coinneimh	06/10/2021
Àite:	Air-loidhne
Nì a' Chlàir-ghnothaich	15.1

Tiotal a' Phàipeir	Plana Obrach a' Bhùird-stiùiridh	
Moladh do Bhuill	Ri Aontachadh	
Neach labhairt:	Shona NicIllinnein, Ceannard	
Cùrsa Riaghlachais airson na h-Aithris	**Ceann-latha na Coinneimh**	**Seòrsachadh na h-Aithris**
Sgioba-stiùiridh	23/09/2021	Ri Aontachadh
Pàipear-taice air a cheangal ris	Tha- PT1 – Plana Obrach a' Bhùird-stiùiridh	

1.0	**Adhbhar**
1.1	Is e adhbhar na h-aithisge seo plana obrach a thoirt dhan Bhòrd-stiùiridh a tha a' mìneachadh nam prìomh nithean air am feumar beachdachadh mar phàirt den chlàr-obrach airson na bliadhna.
2.0	**Cùl-fhiosrachadh**
3.0	**Prìomh Aithris/Fiosrachadh**
3.1	Tha e cudromach gum bi plana obrach aontaichte aig a' Bhòrd-stiùiridh airson na bliadhna air thoiseach. Thèid sùil a chumail air a' phlana obrach tron bhliadhna. Thathar a' moladh gun tig aithisg air èifeachdas a' Bhùird dhan ath choinneimh leis gu bheil luchd in-sgrùdaidh a' dèanamh lèirmheas air na trì bliadhna a chaidh seachad an-dràsta is bidh an aithisg seo a' toirt stiùir do leasachaidhean eile a dh'fhaodadh a bhith feumail. Thathar a' moladh cuideachd leis na h-atharrachaidhean a chaidh a dhèanamh ann an cruth na h-aithisg ionmhais nach eil lèirmheas fa-leth air a' bhuidseata dhìth. Tha iomradh san aithisg ionmhais air na chaidh a chosg mu choinneamh a' bhuidseit gach ràith a-nise.
4.0	**Moladh**
4.1	Thathar ag iarraidh air Buill beachdachadh air a' phlana obrach an cois seo agus aontachadh.
5.0	**Prìomh Bhuaidhean Ro-innleachdach**
5.1	**Buaidhean air Ionmhas**
	Chan eil buaidh ionmhasail dhìreach sam bith aig an aithisg seo.
5.2	**Buaidhean air Luchd-obrach**
	Chan eil buaidh dhìreach sam bith aig an aithisg seo air an fheachd-obrach.
5.3	**Buaidhean air Trèanadh**
	Chan eil buaidh dhìreach sam bith aig an aithisg seo air trèanadh.
5.4	**Ceanglaichean ri Amasan Ro-innleachadh agus Corporra**
	Amas Corporra 4: Gun cùm Bòrd na Gàidhlig air a' leasachadh nan dòighean-obrach aige.
5.5	**Ceanglaichean ri Frèama-obrach Coileanaidh Nàiseanta**

	AR N-ADHBHAR		AR LUACHAN	
	Fòcas air a bhith a’ cruthachadh dùthaich nas soirbheachaile le cothroman do dh’Alba air fad soirbheachadh tro bhith a’ cur ri sunnd, agus ri fàs eaconamach seasmhach agus in-ghabhalach		’S e comann-sòisealta a th’ annainn a tha a’ dèiligeadh ri ar sluagh le caoimhneas, urram agus co-fhaireachdainn, a’ toirt spèis do riaghladh an lagha, agus a tha ag obair ann an dòigh a tha fosgailte agus follaiseach	
	AR LUACHAN BUILEAN NÀISEANTA			
	Còraichean daonna	☐	Clann	☐
	Cultar	☐	Coimhearsnachdan	☐
	Àrainneachd	☐	Bochdainn	☐
	Slàinte	☒	Eadar-nàiseanta	☐
	Foghlam	☐	Eaconamaidh	☐
	Gnothachasan soirbheachail is ùr-ghnàthach	☒		
5.6	**Buaidhean air Cliù**			
	Tha plana-obrach a’ Bhùird-stiùiridh a’ neartachadh cliù na buidhne tro bhith fosgailte agus eagraichte a thaobh obair na buidhne.			
5.7	**Buaidhean air Slàinte is Sàbhailteachd**			
	Bidh aithisg a’ tighinn dhan Bhòrd-stiùiridh air Slàinte is Sàbhailteachd.			
5.8	**Buaidhean Laghail**			
	Tha cuid de na h-aithisgean a thig dhan Bhòrd-stiùiridh a’ dèiligeadh ri rudan reachdail.			
5.9	**Buaidhean air Co-ionnanachd** Bidh aithisg a’ tighinn dhan Bhòrd-stiùiridh air co-ionannachd.			
5.10	**Buaidhean air an Àrainneachd**			
	Thig fiosrachadh dhan Bhòrd-stiùiridh air cùisean a thaobh na h-àrainneachd.			

Seisean Fosgailte
Cuspair 15.1

AM BÒRD-STIÙIRIDH Plana Obrach 2021/22 (Dreachd 20/09/2021)

		04/21	05/21	06/21	07/21	08/21	09/21	10/21	11/21	12/21	01/22	02/22	03/22	
A h-uile Coinneamh Puingean Stèidhichte	Cùisean Tòiseachaidh / Fàilte			√				√		√			√	
	A' nochdadh chom-pàirtean			√				√		√			√	
	Geàrr-chunntas na Coinneimh mu Dheireadh			√				√		√			√	
	Clàr-ghnìomhan			√				√		√			√	
	Aithisg Buidheann-stiùiridh a' Phlana Leasachaidh			√				√		√			√	
	Aithisg air Plana Gnìomh			√				√		√			√	
	Aithisg Ionmhais			√				√		√			√	
	Clàr Mì-chinntean			√				√		√			√	
	Geàrr-chunntasan nan comataidhean is na buidhne obrach			√				√		√			√	
	Aithisg a' Cheannaird			√				√		√			√	
	Am Plana Obrach			√				√		√			√	
	COVID-19			√				√		√			√	
	Iarrtasan taic-airgid £100,000+			√				√		√			√	
	Lèirmheas air a' choinneimh			√				√		√			√	
Prìomhachasan Ro-innleachdail	Plana Corporra			-				-		√			√	
	Am Plana Cànain Nàiseanta na Gàidhlig			√				√		√			√	
	Adhartas nas Luaithe			√				√		√			√	
Puingean Cunbhalach Bliadhnail	Plana Gnìomh			-				√		-			√	
	Buidseat na Bliadhna			-				~~√~~		~~√~~			√	
	Plana Ionmhais Meadhan-teirm			-				-		-			√	
	Aithisg Bhliadhnail na Comataidh Sgrùdaidh is Dearbhachd			√				-		-			-	
	Aithisg Bhliadhnail na Comataidh Poileasaidh is Ghoireasan			√				-		-			-	
	Aithisg Bhliadhnail is Cunntasan			-				√		-			-	
	Aithisg an Luchd-sgrùdaidh on Taobh a-Muigh			-				√		-			-	
	Aithisg Oifigear nan Inbhean			√				-		-			-	
	Aithisg Luchd-obrach			√				-		-			-	
	Aithisg Slàinte is Sàbhailteachd			√				-		-			-	
	Èifeachdas agus trèanadh a' Bhùird-stiùiridh			~~√~~				√		√			-	
	Plana Feachd-obrach			-				-		-			√	
	Plana Trèanaidh			√				-		-			-	
	Gnàth-riaghailtean			√				-		-			-	
	Pròg̀ram coinneamhan a' Bhùird-stiùiridh			-				-		√			-	
	Fosgailteachd			√				-		-			-	
	Maoineachadh nam Buidhnean Gàidhlig			√				-		√			√	
	Aithisg Rèiteachaidh – Plana Leasachaidh			√				-		-			-	
	Aithisg air Planaichean Gàidhlig			√				-		-			-	
Puingean Ad Hoc	Suirbhidh Luchd-ùidh			-				√					-	
	Measadh air Modhan-obrach Choinneamhan			√				-					-	